

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 16 KASSA OCH BANK				
Handkassor	0,2	0,3	0,2	0,3
Plusgiro/bank	239,1	202,4	210,8	204,4
Summa kassa/bank	239,3	202,7	211,0	204,7
NOT 17 AVSÄTTNING FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE				
<i>Enligt beräkning av Skandia för Region Örebro län och av KPA Pension för dotterbolaget Svealandstrafiken AB.</i>				
Ingående avsättning inkl. löneskatt	4 461,3	4 061,6	4 423,7	4 022,1
Nyttjäna pension, varav				
- förmånsbestämd ålderspension	245,6	285,3	245,6	285,3
- särskild avtalspension	1,1	8,7	1,1	8,7
Årets utbetalningar	-92,4	-83,1	-90,1	-81,1
Ränte- och basbeloppsuppräknings	97,4	102,9	96,4	102,9
Ändring av försäkringstekniska grunder	-9,8	-	-9,8	-
Övrig post	15,4	7,4	15,4	7,4
Förändring av löneskatt	62,7	78,4	62,7	78,4
Summa utgående avsättningar till pensioner	4 781,3	4 461,2	4 745,0	4 423,7
90 % av förtroendevaldas avsättning, där utbetalning ej påbörjats, överförs till ansvarsförbindelsen	-18,8	-22,3	-18,8	-22,3
Löneskatt	-4,6	-5,4	-4,6	-5,4
Pensionsavsättning överförd från Regionförbundet	13,6	13,6	13,6	13,6
Totalt avsatt till pensioner	4 771,5	4 447,1	4 735,2	4 409,6
NOT 18 UPPSKJUTNA SKATTER				
Avser skatt på obeskattade reserver i Svealandstrafiken AB samt skatt på koncernens redovisade resultat och förvärvade övervärde				
NOT 19 LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Upplåning hos Kommuninvest i Sverige AB,				
- varav upplåning för H-huset, USÖ	1 567,1	930,0	1 567,1	930,0
- varav upplåning för Campus USÖ	350,1	350,0	350,1	350,0
- varav vårdboende	1 050,0	822,0	-	-
- varav fordon	237,8	240,4	-	-
Upplåning från övriga kreditinstitut för fordon	5,8	15,8	-	-
SUMMA LÅNGFRISTIGA SKULDER	3 210,8	2 358,2	1 917,2	1 280,0
Genomsnittlig upplåningsränta %	0,61	0,99	0,72	1,36
Genomsnittlig räntebindningstid i år	2,06	2,31	2,07	2,22
Genomsnittlig kapitalbindningstid i år	2,82	3,30	2,84	3,07

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 20 KORTFRISTIGA SKULDER				
Leverantörsskulder	580,5	699,3	512,1	661,1
Personalens skatter	129,4	114,2	129,4	114,2
Inlåning från närstående företag	3,2	2,5	210,4	180,9
Skulder till staten	299,4	130,3	299,4	130,3
- varav förutbetalda skatteintäkter	219,9	66,5	219,9	66,5
Kortfristig del av långfristig skuld	45,7	44,0	12,9	12,9
Övriga kortfristiga skulder	91,5	40,0	64,3	10,5
- varav kortfristigt lån	53,0	-	53,0	-
Semesterlöneskuld, komp övertid m.m. inkl. soc. avgifter	605,8	532,1	581,2	512,7
Upplupna sociala avgifter	191,5	166,9	191,5	166,9
Upplupna pensionskostnader, avgiftsbestämd del	198,9	194,4	198,9	194,4
Övriga upplupna kostnader	247,5	135,1	262,8	140,9
Förutbetalda intäkter	186,1	105,3	167,6	99,9
Summa kortfristiga skulder	2 579,5	2 164,1	2 630,5	2 224,7
NOT 21 PENSIONSFRÖPLIKTELSE SOM INTE HAR UPPTAGITS BLAND SKULDERNA ELLER AVSÄTTNINGARNA				
<i>Enligt beräkning av Skandia</i>				
Ingående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt	4 814,9	4 908,5	4 814,9	4 908,5
Ränte- och basbeloppsuppräknings	111,2	120,5	111,2	120,5
Nyintjänad pension	-16,7	16,3	-16,7	16,3
Ändring av försäkringstekniska grunder	-6,3	-	-6,3	-
Årets utbetalningar	-234,5	-219,5	-234,5	-219,5
Övrigt	41,0	7,4	41,0	7,4
Förändring av löneskatt	-25,5	-18,3	-25,5	-18,3
Utgående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt enligt Skandias beräkning	4 684,1	4 814,9	4 684,1	4 814,9
varav visstidspensioner inkl. löneskatt	9,4	8,4	9,4	8,4
I Region Örebro län fanns fyra (2019-12-31 fyra) förtroendevalda med särskilda pensionsutfästelser enligt PBF. Maximal pensionskostnad om visstidsförordnaderna respektive uppdragen ej förlängs.				
Tillkommer				
För ädelpersonal enligt beräkning av Skandia	182,0	189,0	182,0	189,0
Löneskatt	44,1	45,9	44,1	45,9
Pensionskostnad förtroendevalda, 90 % av Skandia beräknat belopp redovisas som ansvarsförbindelse	18,8	22,3	18,8	22,3
Löneskatt	4,6	5,4	4,6	5,4
SUMMA PENSIONSFRÖPLIKTELSE	4 933,6	5 077,5	4 933,6	5 077,5

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 22 ÖVRIGA ANSVARFÖRBINDELSER				
Borgensförbindelser				
Länsgården Fastigheter AB	–	–	1 050,0	822,0
Transitio AB *)	219,6	253,7	219,6	253,7
Svealandstafiken AB	–	–	266,5	274,6
Örebro läns flygplats AB	82,5	92,5	82,5	92,5
Stiftelsen Örebro läns museum	15,1	15,1	15,1	15,1
Stiftelsen Activa	4,0	4,0	4,0	4,0
Scantec AB	10,0	10,0	10,0	10,0
Svensk scenkonst	0,5	0,5	–	–
Ställda säkerheter (tillgångar med äganderättsförbehåll, bussar)	14,9	19,2	–	–
Summa övriga ansvarsförbindelser	346,6	395,0	1 647,7	1 471,9

* Transitio

Landstinget har 2000-11-29, Landstingsfullmäktige § 156, tecknat en solidarisk borgen såsom för egen skuld för AB Transitio avseende finansiering av spårfordon. Ett avtal om regressrätt har träffats mellan samtliga landsting, vilka har ett direkt eller indirekt ägande i AB Transitio, vilket begränsar landstingets åtagande till att borga för de fordon Tåg i Bergslagen har beställt genom Transitio.

Kommuninvest i Sverige AB

Landstinget har 1993-02-15, Landstingsfullmäktige § 14, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser.

Samtliga 292 kommuner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Örebro läns landstings ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 229,8 mnkr och totala tillgångar till 858 843,4 mnkr.

Region Örebro läns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 3 670,3 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 3 934, mnkr.

Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF)

Som delägare i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag har Region Örebro län ett åtagande att täcka eventuella förluster. Åtagandet kan uppgå till tio gånger premien. För år 2020 uppgick premien till 48,0 mnkr och för år 2019 var premien 42,8 mnkr.

Eventualförpliktelser i dotterbolag

Under 2016 ansökte Nobina Sverige AB om stämning på Länstrafiken Örebro AB vid Örebro tingsrätt. Nobina Sverige AB har dels begärt skadestånd för förfluten tid och dels begärt att tingsrätten ska fastställa att Länstrafiken är skyldig att ersätta Nobina Sverige AB för framtida, idag okänd, skada med anledning av påstådda brister i den gas som Nobina Sverige AB utnyttjar för statsbussarna i Örebro. Länstrafiken Örebro AB har i domstol till fullo (i sak och beloppsmässigt) bestritt Nobina Sverige AB:s anspråk. Styrelsen har löpande blivit informerad och ärendet är inte avslutat under 2020. Enligt domstol 2020 fastställer tingsrätten att Länstrafiken är skyldig att ersätta Nobina för all direkt skada som Nobina lider i tiden 28 februari 2019 till följd av leverans av gas till stadstrafiken i Örebro som skett under tiden från och med 1 oktober 2009 och framåt som inte uppfyller de krav som följer av det mellan Länstrafiken och Nobina den 29 september 2008 ingångna Trafikavtalet. Målet är överklagat till Hovrätten.

I maj 2019 ansökte Fastighetsaktiebolaget Österplan om stämning mot Örebro kommun och Länstrafiken Örebro AB vid Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Fastighetsaktiebolaget Österplan har begärt att Örebro kommun och Länstrafiken Örebro AB gemensamt, alternativt fördelat på visst sätt mellan dem, ska ersätta Fastighetsaktiebolaget Österplan för kostnader för sanering av föroreningar på den f.d. fastigheten Gasklockan 2 i Örebro. En bussdepå var placerad på f.d. Gasklockan 2 fram till hösten 2009 när en ny depå på Skottvägen i Örebro togs i bruk. Fastighetsaktiebolaget Österplan gör gällande att Örebro kommun och Länstrafiken Örebro AB har ett gemensamt ansvar för den aktuella föroreningen på f.d. Gasklockan 2. Länstrafiken Örebro AB har, liksom Örebro kommun, inför Mark- och miljödomstolen till fullo (i sak och beloppsmässigt) bestritt Fastighetsaktiebolaget Österplans ersättningsanspråk. Styrelsen har löpande blivit informerad och ärendet är inte avslutat under 2020. I dom från Mark- och miljödomstolen lämnas Fastighetsaktiebolaget Österplans talan utan bifall, och bolaget åläggs att till Länstrafiken Örebro AB (och till Örebro kommun) betala ersättning för rättegångskostnader. Målet är överklagat till Mark- och miljööverdomstolen.

NOTER TILL KASSAFLÖDESANALYS (MNKR)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2020	2019	2020	2019
NOT 23 JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER				
Avveckling av förråd inom Hälso- och sjukvården	51,0	–	51,0	–
NOT 24 FÖRSÄLJNING AV MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
<i>Försäljning av fastigheter</i>				
Kullängen 1, Hallsberg	–	30,6	–	30,6
Lindesbergs vårdcentral	4,7	–	4,7	–
Blankhult, Stenbäcken, Sixtorp, Dovra sjöar	1,2	–	1,2	–
	5,9	–	5,9	–
NOT 25 INVESTERINGAR I FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Andelar Kommuninvest i Sverige AB	-17,0	–	-17,0	–
NOT 26 NYUPPTAGNA LÅN				
Se not 19 till balansräkningen				
NOT 27 AMORTERING AV LÅN				
Amortering av reverser Kommuninvest i Sverige AB	-46,0	-41,0	-12,9	-92,0
NOT 28 ÖKNING AV LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Svenskt ambulansflyg, kreditiv	-2,0	-2,1	-2,0	-2,1
NOT 29 MINSKNING AV LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Kommuninvest i Sverige AB, amortering av revers	17,0	–	17,0	–
ArkivCentrum, amortering av revers	0,1	–	0,1	–

Nämndernas verksamhets- berättelser

REGIONSTYRELSEN OCH REGIONKANSLIET

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- De nya tidningarna Leva och Tillsammans har distribuerats för första gången till länsinvånare och medarbetare.
- Ekonomisystem ska bytas och förberedelser har pågått under året där många medarbetare varit engagerade. Det nya ekonomisystemet tas i bruk år 2021.
- En ny digitaliseringsstrategi har tagits fram.
- Fem övergripande strategier för Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete har fastställts av regiondirektören. Strategierna ger ledning och pekar ut riktningen för arbetssätt kopplade till Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete i syfte att nå målsättningar för invånare och samhälle.
- Program för hållbar utveckling har reviderats inför programperioden år 2021–2025.
- Regionkansliets verksamheter har på ett eller annat sätt varit påverkade av pandemin och fått omprioritera sin verksamhet.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	5	4	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	154,2	101,4	135,0	52,8	19,2
Verksamhetens kostnader	-2 466,5	-2 556,2	-2 534,6	89,7	68,1
Finansnetto	0,0	0,1	0,1	-0,1	-0,1
Regionbidrag/-ersättning	2 454,8	2 454,7	2 385,5	0,1	69,3
Resultat	142,5	0,0	-14,0	142,5	156,5

Sammanfattande analys

Orsaken till det stora överskottet är flera. Regionkansliet arbetade under hösten 2019 med kostnadsreducerande åtgärder. Åtgärderna har minskat stabernas budgetar med 30 miljoner kronor. Pandemin har bland annat lett till minskade kostnader för köpt vård inom länet på grund av färre besök, lägre kostnader för utbildning och annan verksamhet som anordnas av regionkansliets staber. Implementeringen av framtidens vårdinformationsstöd, nu döpt till VISUS, pausades under våren vilket innebar att kostnaderna blev 18 miljoner kronor lägre än budget. Hälsovalsenheten har också erhållit 25 miljoner kronor för kostnader kopplat till pandemin. De två största posterna är ersättning för extern personal från Capio Läkargruppen som under våren arbetat inom regionen med covid-19-patienter, 16 miljoner, och ökade kostnader för digitala vårdkontakter, 8 miljoner kronor. Dessutom prioriterades hälsoval i regionfullmäktiges budget 2020 avseende demografiska effekter, ett mer attraktivt LOV-system inom primärvården samt tillskott för ökade kostnader för utomlänsvård vilket innebar ett tillskott på 92 miljoner kronor.

Personalkostnaderna var lägre 2020 än 2019. Det beror på vakanser som inte återbesatts men framför allt lägre kostnader för utbildningar, kurser och konferenser på grund av pandemin. I utfallet för 2020 ingår kostnaden för det gåvokort som samtliga anställda inom Region Örebro län erhållit, totalt 11 miljoner kronor. Den främsta orsaken till att övriga kostnader minskat mellan åren, förutom åtgärder för att minska administrativa kostnader, är att ersättningen till privata vårdgivare med avtal med regionen har varit lägre på grund av färre besök. Utbetalad ersättning är 10 miljoner kronor lägre 2020 jämfört med 2019 vilket motsvarar 6 procent. Även ersättningen till Folk tandvården för tandvårdsstöd minskade mellan åren på grund av färre besök. Ersättningen minskade med 8 miljoner kronor vilket motsvarar 24 procent.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Inga ytterligare åtgärder har behövt vidtas 2020.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Hälsovalsenheten

Tabellen till höger redovisar antal personer per åldersgrupp som är listade på vårdcentraler i länet. Av tabellen framgår att samtliga grupper utom 0–4 år ökat. Totalt ökade antalet listade med 0,3 procent mellan åren.

Per åldersgrupp	Antal listade dec 2019	Antal listade dec 2020	Differens i antal	Differens i % per åldersgrupp
0-4 år	17 437	17 255	-182	-1,0%
5-64 år	222 651	222 986	335	0,2%
65-79 år	48 700	48 937	237	0,5%
80 -	16 319	16 854	535	3,3%
Summa	305 107	306 032	925	0,3%

Nedanstående tabell visar antal och andel listade per åldersgrupp och länsdel i december 2020. Av tabellen framgår att länsdel Örebro har en högre andel listade i gruppen 5–64 år

än övriga länsdelar. Länsdelarna i norr, söder och väster har en högre andel listade i grupperna 65–79 år och 80 år och äldre än Örebro.

December 2020 Länsdel	0-4 år		5-64 år		65-79 år		80 år och äldre		Summa	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Norr	2 339	5,1%	31 500	68,2%	9 162	19,8%	3 205	6,9%	46 206	100%
Söder inkl Pålshoda	2 741	5,8%	33 217	70,6%	8 370	17,8%	2 693	5,7%	47 021	100%
Väster	2 223	4,8%	31 818	69,3%	8 599	18,7%	3 306	7,2%	45 946	100%
Örebro inkl Haga, Lekeberg och Vivalla	9 952	6,0%	126 451	75,8%	22 806	13,7%	7 650	4,6%	166 859	100%
Summa	17 255	5,6%	222 986	72,9%	48 937	16,0%	16 854	5,5%	306 032	100%

Tillgänglighet vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län

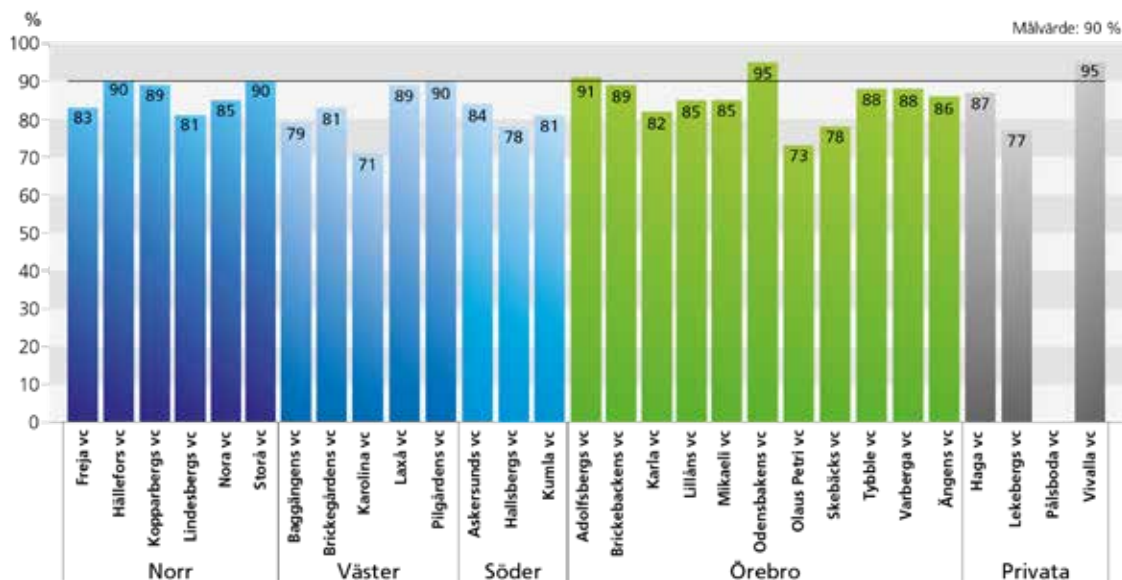
Telefontillgänglighet: Andel besvarade samtal samma dag. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län

Under 2020 fick 86 procent av de som ringde till distrikts-sköterskemottagningarna en uppringningstid samma dag sammantaget för alla vårdcentraler. Variationen mellan vårdcentralerna var mellan 57 och 100 procent. 2019 var resultatet 78 procent för alla vårdcentraler med en variation

mellan 38 till 99 procent. Totala antalet inkommande telefonsamtal har minskat med 957 samtal 2020 jämfört med föregående år. Antalet besvarade samtal har ökat med 49 610 samtal. Alltså ett bättre resultat för telefontillgängligheten 2020 jämfört med 2019.

Andel vårdgarantibesök inom 3 dagar. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län.

Den förstärkta vårdgarantin innebär att patienten har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar för problem och åkommor som omfattas av vårdgarantin. Den medicinska bedömningen ska göras av den personalkategori som är bäst lämpad utifrån patientens behov. Det kan vara en läkare, kurator, sjukgymnast, sjuksköterska eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården.

Andel vårdgarantibesök inom 3 dagar var 83 procent under 2020 totalt för samtliga vårdcentraler inom Hälsoval. Variationen låg mellan 71 och 95 procent. Antal vård-

garantibesök var 126 626 varav 105 549 kom inom 3 dagar. Jämfört med 2019 har resultatet försämrats, medelvärdet då var 85 procent för samtliga vårdcentraler och variationen mellan 74 och 96 procent. Antal vårdgarantibesök var 159 453 varav 135 859 kom inom 3 dagar.

Antal vårdgarantibesök 2020 har minskat med 32 825 jämfört med 2019 och antal besök inom 3 dagar har minskat med 30 310. Största orsaken till minskningen är med stor sannolikhet pandemin.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 3 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	104,0	110,8	-6,8	-6,1
- varav kvinnor	79,0	84,8	-5,8	-6,8
- varav män	25,0	26,0	-1,0	-3,8

Antalet anställda har minskat mellan åren vilket främst beror på att vakanta tjänster inte återbesatts.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Föränd- ring (%)
Sjukfrånvaro, totalt	3,1 %	2,8 %	0,3
- varav kvinnor	3,0 %	3,3 %	-0,3
- varav män	3,5 %	1,4 %	2,1
- varav korttidssjukfrånvaro	1,1 %	1,0 %	0,1
- varav långtidssjukfrånvaro	2,0 %	1,8 %	0,2

Antalet anställda är förhållandevis få på regionkansliet och därför får enskilda medarbetares sjukfrånvaro stor genomslagskraft. Den totala sjukfrånvaron är 3,1 procent vilket är en ökning med 0,3 procentenheter. Det är framförallt långtidssjukfrånvaron som ökat mellan åren. Pandemin har påverkat sjukfrånvaron men även andra typer av sjukdom. Sjukfrånvaron för regionkansliet är hälften så hög jämfört med hela Region Örebro län som redovisar en total sjukfrånvaro på 6,5 procent, varav korttidssjukfrånvaron är 3,0 procent och långtidssjukfrånvaron är 3,5 procent.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Att hantera olika behov och krav samtidigt.
 - Verksamheternas ekonomier i balans och samtidigt möta invånarnas och samhällets behov och förutse och anpassa sig till förändringar i omvärlden.
 - Detta skapar ett ökat tryck på att effektivisera verksamheter, men samtidigt att kunna säkerställa en god arbetsmiljö.
- Fortsatt arbete med koppling till pandemin, bland annat stora informationsinsatser.
- Kompetensförsörjningen inom Region Örebro län.
- Implementering av det reviderade programmet för hållbar utveckling.
- Implementering av det nya vårdinformationsstödet.
- Fortsatt utveckling, av möjligheten som nya ekonomisystemet ger, med att effektivisera ekonomiprocessen.
- Fortsatt utveckling inom digitalisering.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Universitetssjukhuset Örebro vinner priset Bästa sjukhus i klassen universitetssjukhus, som tidningen Dagens Medicin delar ut, för andra året i rad.
- Coronaviruset och sjukdomen covid-19 – påverkan på alla verksamheter inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.
- Beslutade förändringar av jourlinjer inom område opererande och onkologi genomfördes. Förändringarna avseende kirurgjouren nattetid i Lindesberg följs upp och redovisas för nämnd under våren 2021.
- Förberedelserna inför upphandling av förlossningsverksamheten på Karlskoga lasarett togs åter upp i slutet av året, som under våren pausats till följd av pandemin.
- Allvarligt läge för hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomi.
- Stora förändringar – inflyttning i H-huset, Universitetssjukhuset Örebro och omorganisation inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	1	2	2

Större negativ avvikelse från målnivån avser:

- Effektmål 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård med koppling till indikatorn som redovisar försämrade tillgänglighet.
- Effektmål 11, att Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning med indikatorn att nämnden ska redovisa ett resultat i balans.

Måluppfyllelse har inte uppnåtts för dessa effektmål.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	3 275,6	2 501,0	2 670,9	774,6	604,7
Verksamhetens kostnader	-9 534,2	-8 423,5	-8 947,6	-1 110,7	-586,6
Finansnetto	-7,2	-7,4	-6,8	0,2	-0,4
Regionbidrag/-ersättning	5 929,9	5 929,9	5 807,6	0,0	122,3
Resultat	-335,9	0,0	-475,9	-335,9	140,0

Sammanfattande analys

Det bokförda helårsresultatet uppvisar ett underskott på 336 miljoner kronor, en förbättring med 140 miljoner kronor jämfört med 2019. Utbrottet av covid-19 har haft påverkan på i stort sett alla delar i hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomi. Istället för konkret fokus på åtgärder för en ekonomi i balans utifrån handlingsplan har året mycket präglats av att fånga effekter av pandemin i ekonomin och olika besked från statligt håll om kompensation för dessa effekter.

Ansökningar om generell kompensation för merkostnader orsakade av pandemin har upprättats dels i augusti och dels i november. Då handläggningstiden för dessa ansökningar varit lång var det länge osäkert om summan i den ansökan som gjordes i november skulle räknas in i resultatet för 2020 och den togs heller inte med i hälso- och sjukvårdsnämndens helårsprognoser. Strax före jul kom beskedet att kompensation motsvarande 153,5 miljoner kronor skulle räknas med i resultatet som då förbättrades från ett prognostiserat underskott på cirka 500 miljoner kronor till ett bokfört helårsresultat på -336 miljoner kronor.

De olika delarna av ekonomin påverkades både negativt och positivt av pandemiutbrottet. När det gäller lönekostnader kan konstateras en ökning med 6,9 procent till följd av exempelvis kostnader för flyttade semesterveckor motsvarande 45 miljoner kronor exklusive sociala avgifter.

Kostnader för skyddsutrustning är en annan post direkt kopplad till covid-19 som ökade med 64 miljoner kronor i jämförelse med 2019.

Åt andra hållet resultatmässigt slog kostnadsutfallet för köpt vård som med anledning av bland annat begränsad remittering och färre akutfall blev 60 miljoner kronor lägre.

Kostnader för utbildning och resor påverkades också med ett minskat utfall i jämförelse med 2019 motsvarande 30 miljoner kronor.

Sammanfattningsvis kan konstateras att de kompensationer som fördelats ut i form av statsbidrag vida överstiger de faktiska merkostnaderna och i hög grad bidrar till den resultatförbättring som redovisas i jämförelse med resultatet 2019. Utmaningen framåt blir att fortsätta det långsiktiga arbetet med sikte på en förbättring i ekonomin när verksamheternas situation förhoppningsvis normaliseras.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Med tanke på utbrottet av covid-19 har arbetet med den ekonomiska handlingsplanen inte fortsatt som det var tänkt. Under året har dock ett långsiktigt arbete med strategi för hållbar verksamhet och ekonomi inletts. En ny gemensam ekonomi- och produktionsstab ska inrättas med en mer utvecklad budgetprocess som mål.

De redan nu konstaterade och framåt förväntade konsekvenserna av pandemiutbrottet för ekonomin kommer sannolikt få stor påverkan på hur detta åtgärdsarbete kommer att kunna återupptas.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal läkarbesök	601 833	693 291	-91 458	-13,2
Antal behandlingsbesök	781 899	910 272	-128 373	-14,1
Antal operationer	29 388	32 950	-3 562	-10,8
Antal DRG-poäng	39 164	41 486	-2 322	-5,6

I den öppna specialiserade vården ingår även kontakter som är så kallade kvalificerade telefon-, brev- och distanskontakter. Dessa kontakter är enligt Socialstyrelsens definition likställt med ett ”öga-mot-öga-besök”.

När det gäller läkarbesök har antalet minskat inom primärvården med 56 041 besök (-19 procent), inom specialistvården har antalet besök minskat med 34 632 besök (-9 procent) och område habilitering och hjälpmedel har minskat med 785 besök (-20 procent). Minskningen jämfört med föregående år går huvudsakligen att hänföra till utbrottet av covid-19.

När det gäller besök hos andra kategorier än läkare har även här utfallet minskat i förhållande till föregående år. Antalet besök har minskat inom primärvården med 98 097 (-19 procent), inom specialistvården med 19 780 (-6 procent) och inom område habilitering och hjälpmedel med 10 496 (-15 procent). Minskningen jämfört med föregående år går huvudsakligen att hänföra till utbrottet av covid-19.

Antalet operationer har minskat jämfört med samma period föregående år efter att antalet i framförallt april och maj månad har varit betydligt lägre än föregående år (1 472 respektive 1 058 operationer färre). Dessa minskningar har tydlig koppling till utbrottet av covid-19. De största minskningarna jämfört med 2019 syns verksamhetsmässigt inom ortopediska kliniken (-989), handkirurgiska kliniken (-602), öron-näs-halskliniken (-497), kirurgiska kliniken (-489) och ögonkliniken (-475). De största ökningarna för perioden jämfört med 2019 noteras på hudkliniken (+120) och onkologiska kliniken (+95).

Antalet DRG-poäng (patientklassificeringssystemet diagnosrelaterade grupper) har minskat med 5,6 procent jämfört med föregående år efter att slutenvårdsproduktionen totalt sett minskat i volym i och med utbrottet av covid-19. Det är inom område opererande och onkologi (-1 855 poäng) som vi ser den största minskningen jämfört med föregående år. Minskat antal poäng noteras även inom område medicin och rehabilitering (-504) medan antalet poäng ökat inom område thorax, kärl och diagnostik (121).

Tillgänglighet specialiserad vård

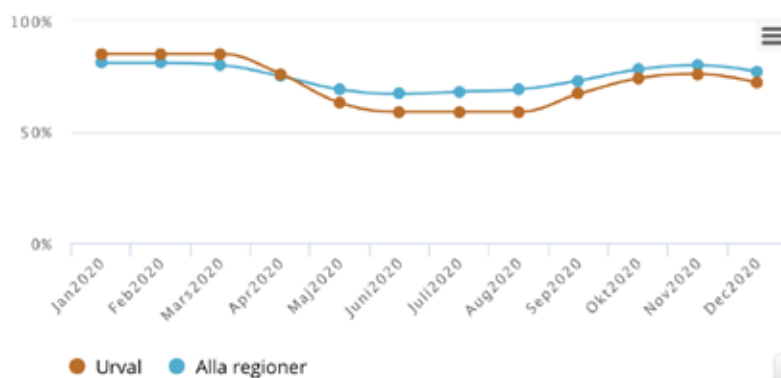
Måluppfyllelse förstabesök

December 2020

Måluppfyllelse
vårdgaranti
72% (Alla regioner: 77%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på ett beslutat besök i specialiserad vård.

Tillgängligheten till första besök läkare har, efter att i början av året legat över riksnittet, från och med utbrottet av covid-19 och framåt försämrats och ligger vid årets slut 5 procentenheter under riksnittet.

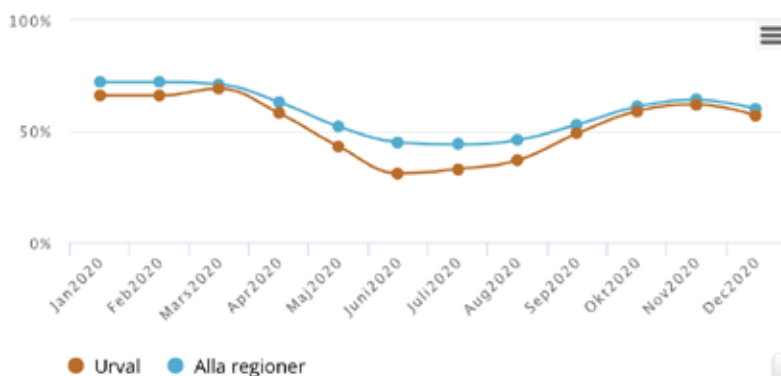
Måluppfyllelse operation/åtgärd

December 2020

Måluppfyllelse
vårdgaranti
57% (Alla regioner: 60%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad operation/åtgärd i specialiserad vård.

Tillgängligheten till operation försämrades kraftigt under sommarmånaderna men har från september förbättrats i förhållande till riksnittet. Dock ligger värdet vid utgången av 2020 3 procentenheter lägre än riksnittet.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	7 707,6	7 584,1	123,5	1,6
- varav kvinnor	6 309,0	6 200,4	108,6	1,8
- varav män	1 398,6	1 383,7	14,9	1,1

Antalet medarbetare har ökat, främst gällande undersköterskor/motsvarande och läkare. Det är ett fortsatt stort behov av sjuksköterskor och specialistutbildade sjuksköterskor, vilket troligen kompenseras med ökningen inom undersköterskegruppen. Vårdnära service (VNS) har ökat (redovisas inom Regionens service) enligt önskad plan om kompetensväxling – VNS/undersköterska. Chefer och handläggare har minskat vilket är enligt gemensam plan inom Region Örebro län. Medicinska vårdadministratörer har ökat och utifrån tidigare signaler om bristsituation har utvecklingen vänt.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Föränd- ring (%- enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	6,6 %	5,0 %	1,6
- varav kvinnor	7,1 %	5,5 %	1,6
- varav män	4,3 %	2,9 %	1,4
- varav korttidsjukfrånvaro	3,0 %	2,0 %	1,0
- varav långtidssjukfrånvaro	3,5 %	3,0 %	0,5

Sjukfrånvaron har ökat under pandemiåret, både korttids-
sjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Fortsatt arbete med pandemin med stor vaccinationsinsats, bred provtagning och beredskap för många inlagda patienter samtidigt som arbetet med framskjuten vård fortsätter.
- Att den pågående omorganisationen leder till de förväntade målen i enlighet med Målbild 2030.
- Region Örebro läns ansvar i den pågående nationella nivåstruktureringen.
- Att skapa en stabilare ekonomi som är i balans.
- Säkerställa lokaler för god vård av hög kvalitet.

FORSKNINGS- OCH UTBILDNINGSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Beslut om uppskjuten ALF-utvärdering på nationell nivå.
- Beslut om att ej utnyttjad ALF-ersättning för 2020 kan sparas till 2021
- Örebro universitet får godkänd examensrätt för 6-årig läkarutbildning

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	2	2	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	146,3	104,8	153,4	41,5	-7,1
Verksamhetens kostnader	-267,3	-226,2	-263,2	-41,1	-4,1
Finansnetto	-0,3	0,1	-0,2	-0,4	-0,1
Regionbidrag/ersättning	121,3	121,3	121,3	0,0	0,0
Resultat	0,0	0,0	11,3	0,0	-11,3

Sammanfattande analys

Det bokförda resultatet för 2020 uppvisar ett nollresultat. Pandemin påverkade forskningen främst under våren, då personal inte kunde få ut sin forskningstid fullt ut. Det togs ett nationellt beslut att medel avseende ALF forskning får föras med över årsskiftet till 2021, vilket gjordes med 9 miljoner kronor.

Lönekostnadsökningstakten på 4,5 procent är kopplat till ett större antal lektorer och professorer med förenade anställningar, fler forskningsförordnanden och uppstart av innovationsverksamheten.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Forsknings- och utbildningsnämnden har en ekonomi i balans, ingen handlingsplan krävs. Arbete för att effektivisera och reducera kostnader sker ständigt, samtidigt som verksamheten är under uppbyggnad och befinner sig i en utvecklingsfas.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Nyckeltal för forsknings- och utbildningsnämnden följer nationella riktlinjer för forskningsbokslut. Dessa nyckeltal är framtagna av FoU-chefs nätverket inom SKR och rapporteras årligen till SKR.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Förändring (%)	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	82,8	71,8	11,0	15,3
- varav kvinnor	61,8	52,8	9,0	17,0
- varav män	21,0	19,0	2,0	10,5

Tabellen visar medarbetare med anställning inom Område forskning och utbildning i Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Medarbetare som delar sin tid med forskning- och utbildningsuppdrag och klinisk tjänst visas inte här.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	4,5 %	3,5 %	1,0
- varav kvinnor	4,7 %	3,8 %	0,9
- varav män	3,8 %	2,6 %	1,2
- varav korttidssjukfrånvaro	1,3 %	1,3 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	3,2 %	2,1 %	1,1

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Att öka forskningsaktivitet i generellt sett pressade verksamheter avseende uppdrag, kompetensförsörjning och ekonomi.
- Att säkra och vidareutveckla en högskolemässig utbildningsmiljö i de kliniska verksamheter som har underskott av resurser i form av handledarkompetens och utrymme för utbildningsuppdraget i relation till vård- och forskningsuppdraget.
- Att parallellt med forsknings- och utbildningsuppdragen utveckla såväl den inre innovationskraften i verksamheten som dess beredvillighet att samverka med innovationssystem och näringslivet.
- För 2021 är en särskild utmaning att möjliggöra ett utnyttjande av överförda ALF medel från 2020 trots att verksamheterna fortsatt är start belastade av pandemin.

FOLKTANDVÅRDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Arbetet med den beslutade ekonomiska handlingsplanen hade påbörjats innan årsskiftet och fullföljdes tills pandemin tog fart i länet.
- Folktandvårdens samtliga kliniker har hittills varit öppna under pandemin och erbjudit tandvård till friska patienter med frisk personal.
- Pandemin har medfört att patienter med symtom endast tagits emot vid akuta besvär vid jourkliniken i Örebro. Patienter med fastställd covid-19-infektion har tagits emot i samarbete med Orofacial medicin på Universitetssjukhuset Örebro. Uppsökande verksamhet har varit inställd.
- Folktandvårdens digitala mottagning har startat, den finns tillgänglig via Region Örebro läns app "Digital mottagning Region Örebro län".
- Folktandvården Direkt, som bygger på flödeseffektivitet med ett it-stöd, har startat i Lindesberg. Det är ett projekt som ska delutvärderas efter första halvåret 2021.
- Kariesmottagningen, som ska behandla patienter med svår kariessjukdom och också vara ett kunskapsstöd för länets tandvård, har startat med verksamhet vid Folktandvården Eyra.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	3	1	1

Större negativ avvikelse från målnivån avser effektmål 11, att Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning med indikatorn att nämnden ska redovisa ett resultat i balans, där måluppfyllelse inte har uppnåtts.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	448,5	499,5	468,7	-51,0	-20,2
Verksamhetens kostnader	-470,9	-497,2	-479,6	26,3	8,7
Finansnetto	-1,4	-1,8	-1,2	0,4	-0,2
Regionbidrag/ersättning	-0,5	-0,5	-0,5	0,0	0,0
Resultat	-24,3	0,0	-12,6	-24,3	-11,7

Sammanfattande analys

Folktandvårdens resultat år 2020 är -24 miljoner kronor. Föregående år var resultatet -13 miljoner kronor. Intäkterna har minskat med 4,3 procent i jämförelse med föregående år och kostnaderna har minskat med 1,8 procent. Uteblivna besök och sena återbud har ökat under det här året på grund av pandemin. Den betydligt högre andelen uteblivna besök och sena återbud har lett till färre patienter som har besökt Folktandvården. Därmed är det också färre behandlingsåtgärder utförda, vilket leder till minskade intäkter. Det har även varit högre sjukfrånvaro under året än det vanligtvis är och det påverkar intäkterna negativt, när personal som arbetar med patientbehandling är frånvarande. Intäktsbortfallet för den högre andelen uteblivna besök och sena återbud samt den högre sjukfrånvaron hos behandlare bedöms uppgå till 20 miljoner kronor. Folktandvården har också haft fler obokade tider än normalt på grund av rådande omständigheter med pandemin, vilket också leder till intäktsbortfall. Kostnaderna för hygien- och skyddsmaterial har ökat på grund av pandemin. Det är både på grund av att det går åt mer av hygien- och skyddsmaterial än tidigare, men också att prisen har gått upp på grund av de rådande omständigheterna.

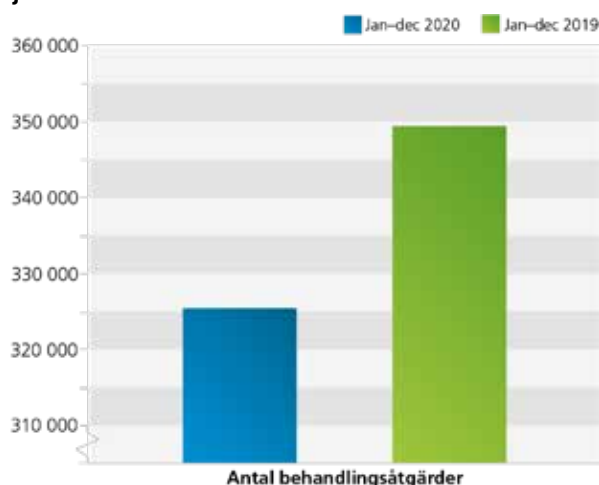
Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Folktandvården har arbetat med en ekonomisk handlingsplan för 2020 som är beslutad av Folktandvårdsnämnden. Det har gått att läsa av positiva effekter av de åtgärder som är igångsatta under året och fram till utbrottet av pandemin i Sverige fanns det goda förutsättningar för att årets resultat skulle vara i ekonomisk balans. Effekterna av pandemin har dock blivit kraftigt minskade intäkter i vuxentandvården till följd av att åldersgruppen 70 plus samt riskgrupper inte har kunnat ges planerad tandvårdsbehandling. Många planerade behandlingar har blivit tidsförskjutna framåt och tidböckerna har inte kunnat fyllas på det sätt som sker under normala omständigheter utan pandemin.

Ökad sjukfrånvaro och ökning av antalet sena återbud har också inneburit lägre intäktsnivåer jämfört med vad som funnits i budgetplaneringen för år 2020.

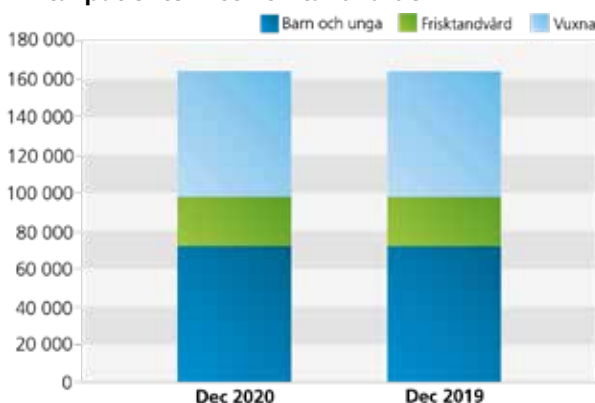
PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Antal utförda behandlingsåtgärder januari–december

Totalt är det färre behandlingsåtgärder utförda under januari–december 2020 än det var under samma period 2019. Det är dock fler sjukdomsförebyggande åtgärder utförda under 2020 och även fler bettfysiologiska åtgärder än tidigare år.

Antal patienter hos Folk tandvården

Det är fler personer som är patienter hos Folk tandvården per december 2020 än det var vid samma tidpunkt föregående år.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	572,9	588,6	-15,7	-2,7
- varav kvinnor	504,6	519,1	-14,5	-2,8
- varav män	68,3	69,5	-1,2	-1,7

Antal tillsvidareanställda årsarbetare har minskat jämfört med föregående år och det är framför allt i grupperna tandläkare, tandsköterska/ortodontiassistent och tandtekniker/tandvårdsbiträde.

Pandemin har bland annat medfört att Folk tandvården inte har haft möjlighet att ta emot sommararbetande tandläkare och tandhygienister (studenter) från olika utbildningsorter i Sverige som tidigare år. Risken för smittspridning ansågs för stor. Sommararbetande studenter är annars en framtida rekryteringsbas och tidigare år har Folk tandvården haft ett stort antal tandläkarstudenter som främst stöttat under huvudsemestern.

Inga fysiska rekryteringsresor har genomförts som tidigare år med mässor och arbetsmarknadsdagar. Olika typer av digitala arrangemang har anordnats istället.

Bokslutet år 2019 visade ett stort underskott och ökade personalkostnader. Tandvårdsdirektören har beslutat att yrkeskategorin tandvårdsbiträde ska avvecklas och anställningsstopp infördes till och med årsskiftet 2020/2021. Uppsägningsprocessen av 14 tandvårdsbiträden startade under hösten 2020 och avses vara klar under våren 2021.

Sjukfrånvaro i procent	Jan–dec 2020	Jan–dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	7,8 %	6,3 %	1,5
- varav kvinnor	8,1 %	6,7 %	1,4
- varav män	5,4 %	3,8 %	1,6
- varav korttidssjukfrånvaro	3,5 %	2,5 %	1,0
- varav långtidssjukfrånvaro	4,3 %	3,8 %	0,5

Sjukfrånvaron har ökat markant under året och är 7,8 procent. Sjukfrånvaron har under längre tid legat konstant högre än Region Örebro län. Det är en angelägen men också svår ”nöt att knäcka”. Under större delen av 2020 har sjukfrånvaron påverkats av pandemin. Folk tandvården har dock i grunden en högre sjukfrånvaro än övriga förvaltningar i Region Örebro län. Chefer och HR-konsult samarbetar aktivt med sjukfrånvaron och där Regionhälsan är en medpart, men Folk tandvården ser att det behövs ytterligare stöd för att tänka nytt.

Under 2021 planerar Folk tandvården att starta ett samarbete med Suntarbetsliv* för att med externt stöd utreda vad som påverkar den höga sjukfrånvaron. Suntarbetsliv har som uppdrag att bidra till friskare arbetsplatser inom bland annat regioner. Märk väl att övriga Folk tandvårdsorganisationer i Sverige har en högre sjukfrånvaro generellt. Att minimera orsakerna är givetvis av stor vikt och ett sätt är att koncentrera arbetet på friskfaktorer – vilket Suntarbetsliv har som ingång i sitt arbetssätt.

*Suntarbetsliv drivs gemensamt av de fackliga organisationerna och arbetsgivarorganisationerna SKR och Sobona.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Förändrad styrning – från resurseffektivitet till flödes-effektivitet.
- Ökad digitalisering, fortsatt utveckling av AI samt digital mottagning.
- Ökat framtidsspanande, utredningen Folk tandvården till 2035 ska presenteras och strategier för att möta framtiden ska utvecklas.
- Organisationsutveckling i syfte att minska sjuktalen planeras.
- Genomförande av den beslutade ekonomiska handlingsplanen.

SERVICENÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

- H-huset har färdigställt.
- Parkeringshuset är färdigt och taget i drift.
- Förberedelse av nytt ekonomi- och inköpssystem inför driftstart 4 januari 2021.
- Omställningen på grund av pandemin, vilket också har inneburit att
 - breddinförande av vårdnära service har ökat kraftigt
 - digitalisering av vårdmöten och resfria möten blev snabbt naturliga arbetssätt inom organisationen.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	2	0	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	1 990,0	2 040,4	1 836,7	-50,4	153,3
Verksamhetens kostnader	-1 757,9	-1 824,3	-1 616,3	66,4	-141,6
Finansnetto	-115,2	-121,8	-70,8	6,6	-44,4
Regionbidrag/ersättning	-87,1	-94,3	-122,0	7,2	34,9
Resultat	29,8	0,0	27,6	29,8	2,2

Sammanfattande analys

Regionservice redovisar ett positivt överskott på 30 miljoner kronor för verksamhetsåret 2020. Resultatet före återbetalningar är 127 miljoner kronor att jämföra med 72 miljoner kronor 2019. Återbetalningar till kunder är totalt 97 miljoner kronor (Område it 38 miljoner, Område fastigheter 49 miljoner, Område medicinsk teknik 6 miljoner samt Område kundtjänst 4 miljoner kronor). Kraven på ekonomisk återhållsamhet och en kraftig volymökning främst inom verksamheterna fastigheter, it och vårdnära service har givit ett förbättrat resultat. Pandemin har påverkat kost-, bilpools- och parkeringsverksamheten negativt, medan det för vårdnära service inneburit kraftig volymökning.

Störst överskott innan återbetalningar redovisas inom områdena fastigheter och it. It:s prissättning inkluderar en buffert för ökade lokalhyror för byggnation av ny serverhall (lokalhyresökningen uppskattas till cirka 25 miljoner kronor totalt för nytt it-hus). Område fastigheters driftkostnader för flera nya färdigställda byggnationer ligger i nyskick lägre än vad man beräknat som långsiktig driftkostnadsnivå. Detta ger överskott då intäkten för lokalhyra motsvarar långsiktig nivå för driftkostnader. Nya lokaler ger hyresintäkt i 1–2 månader innan fastigheten aktiverats för avskrivning och räntekostnad i ekonomisystemet. I Regionservice finns Region Örebro läns förvaltning av it stödsystem så som ekonomisystem, säkerhetssystem och personalsystem. Systemförvaltningsobjektet Stödsystem redovisar totalt ett överskott på 2 miljoner kronor. Verksamheter med underskott är kost med -7 miljoner kronor, samt transport och logistik med -8 miljoner kronor. Löner och sociala avgifter visar ett överskott jämfört mot budget inom nästan alla verksamheter genom anställningsstopp, vakanser och frånvaro.

Totalt förbättras resultatet före återbetalningar med 55 miljoner kronor jämfört med 2019.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Nämnden redovisar en ekonomi i balans. För att långsiktigt bibehålla en ekonomi i balans finns ett reduceringsuppdrag och handlingsplan med åtgärder framtagen.

Uppföljning av handlingsplanen, som hittills inneburit cirka 25 miljoner kronor i långsiktiga reduceringar, redovisas separat i Uppföljningsrapport ekonomiska reduceringsåtgärder (bilaga 2).

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Produktionstal/Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2019	Förändring
Antal patientmåltider	337 805 st	360 681 st	-2,7 %
Andel inköpta ekologiska livsmedel är minst 50% av totala inköpen av livsmedel år 2020	45,0 %	46,9 %	-2,3
Vi slänger mindre än 15% av den mat vi tillagat år 2020	15,7 %	17,3 %	0,1
Medelsvarstid i telefonväxeln, sekunder			
Målvärde: 17 sekunder	19,5 sek	14,6 sek	
Energianvändningen (el + värme) har effektiviserats med 12% per kvadratmeter år 2020 jämfört med 2010 års totala energianvändning (rullande 12 månader)	-7,5 %	1,8 %	0,8

Antal måltider minskade i jämförelse med föregående år. Minskningen gällde hela länet, men där Karlskoga lasarett stod för den största minskningen. Att patientmåltiderna minskat beror på färre antal patienter på sjukhusen, att patienterna blir snabbare hemskickande och covid-19-patienter som inte äter ordinarie patientmat. I Karlskoga påverkade även stängningen av avdelning Q antalet måltider.

Andel ekologiskt inköpta livsmedel försämrades mot föregående år, från 47 procent till 45 procent. Målet i Program för hållbar utveckling på 50 procent nås inte. Orsaken till minskningen är att livsmedelsleverantörer har haft svårt med varuleveranser under pandemin, vilket bidragit till problem att få hem ekologiska varor enligt beställning.

Televäxeln hade en oförändrad nivå av samtal jämfört med 2019, men det har varit en ökad belastning på grund av pandemin och periodvis högre frånvaro i växeln. Det var även hög belastning i samband med utskick av patientfakturer för hjälpmedel. Sammantaget påverkade det televäxels medelsvarstid och gör att målet på 17 sekunder inte nås.

Energiförbrukningen visade på ett kraftigt förbättrat resultat under 2020 och den totala energiförbrukningen minskade med -7,5 procent jämfört med 2010. Starkt bidragande är en kraftigt minskad elförbrukning med drygt -11 procent. Analyser av värmeförbrukningen på USÖ har genomförts under året. Ett antal fel identifierades och åtgärdades, men det kvarstår ytterligare åtgärder att genomföra. Mätare sattes upp på de hus som tidigare saknat mätare. Åtgärderna inom driftområde USÖ börjar nu ge effekt och förbrukningen minskar. Fastighetsdrift har nu ett mer systematiskt energioptimeringsarbete jämfört tidigare. Bland annat har digital övervakning av byggnader för att reglera innetemperatur och energioptimera byggnaderna utökats under året.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	877,8	850,0	27,8	3,3
- varav kvinnor	491,8	475,0	16,8	3,5
- varav män	386,0	375,0	11,0	2,9

Jämfört med samma tidpunkt förra året, 31 december 2019, har Regionservice totalt 27,9 fler tillsvidareanställda årsarbetare. Utökningen förklaras av följande:

- Område administrativ utveckling och service: 1 arkivarie till följd av utökad uppdrag (Kommuninvest).
- Område fastigheter: 2 tekniker till följd av utökad uppdrag (H-huset och parkeringshuset.)
- Område försörjning: 12 städare till följd av utökade uppdrag på akutmottagningarna på alla tre sjukhusen samt operationsservice på USÖ. 12 servicevärdar till följd av utökad uppdrag inom vårdnära service. 4 gruppchefer till följd av utökad uppdrag inom vårdnära service och städ samt omorganisation inom kostavdelningen.
- Område it: 1 systemtekniker (it-plattform ljud och bild).
- Område kundtjänst: 1 gruppchef till följd av omorganisation.
- Område medicinsk teknik: 1 administratör till följd av utökad uppdrag (H-huset).

Regionservice har sedan anställningsstoppet infördes hösten 2019 vakanshållit ett femtiotal tjänster, vilket innebär att den totala ökningen av årsarbetare är mindre än beslutade utökningar (34).

Utökningarna som verkställts förklaras till stor del av utökade uppdrag inom Område försörjning. Utökning med fem chefer är kopplade till arbetet att minska antalet medarbetare per chef och främja ett nära ledarskap och ett utökad uppdrag som innebär fler medarbetare.

I dagsläget är ett 40-tal tjänster fortsatt vakanshållna. Några tjänster avvecklades helt under året och några tillsattes igen eftersom trycket på verksamheterna varit stort och Regionservice uppdrag utökades.

Antalet visstidsanställda är drygt 20 fler än samma period föregående år och ökningen förklaras av pandemin samt de utökade uppdragen inom städavdelningen och vårdnära service.

Sjukfrånvaro i procent	Jan–dec 2020	Jan–dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	6,6 %	5,4 %	1,2
- varav kvinnor	7,7 %	6,2 %	1,5
- varav män	5,3 %	4,2 %	1,1
- varav korttidssjukfrånvaro	3,0 %	2,6 %	0,4
- varav långtidssjukfrånvaro	3,6 %	2,7 %	0,9

Sjukfrånvaron ökade med 1,30 procentenheter jämfört med samma period förra året.

Den ökade korttidssjukfrånvaron kan sannolikt förklaras av direktivet i samband med covid-19 att stanna hemma vid minsta symtom, och att Regionsservice har många yrkesgrupper som inte kan utföra sitt arbete på distans.

Den ökade långtidssjukfrånvaron kan inte på samma sätt härledas till covid-19, utan behöver analyseras mer. Variationen är stor mellan våra områden. De områden som har hög långtidssjukfrånvaro har upparbetade rutiner för att arbeta med arbetsanpassning. Samtliga områden arbetar förbyggande för att korttidssjukfrånvaro inte ska övergå i långtidssjukfrånvaro, genom regelbundna uppföljningar och insatser för medarbetare med upprepade korttidssjukfrånvaro.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Pandemin fortsätter att påverka Regionsservice verksamheter även 2021.
- Effektiviseringar kopplade till besparingar.
- Dialog med kund – goda relationer och utveckla samverkansforum.
- Tjänster för att möta omvärldens krav.
- Hållbart ledar- och medarbetarskap med förflyttning till en modern organisation.

SAMHÄLLSBYGGGADSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Pandemin – påverkan på både allmän kollektivtrafik och serviceresor.
- Beslut för genomförande av Bus Rapid Transit, BRT (snabbussar med egna körfält, anpassade hållplatser och hög turtäthet).
- Nytt trafikavtal den 1 juli 2020 för serviceresetrafiken.
- Systemanalysen inom samarbetet En bättre sits, som samordnas av Mälardalsrådet, har beslutats och lämnats över till Trafikverket.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	1	2	1

Större negativ avvikelse från målnivån avser effektmål 11, att Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning med indikatorn att nämnden ska redovisa ett resultat i balans, där måluppfyllelse inte har uppnåtts.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	422,9	506,1	564,9	-83,2	-142,0
Verksamhetens kostnader	-1 102,6	-1 113,7	-1 101,8	11,1	-0,8
Finansnetto	-1,6	-3	-0,1	1,4	-1,5
Regionbidrag/-ersättning	610,6	610,6	526,3	0,0	84,3
Resultat	-70,7	0,0	-10,7	-70,7	-60,0

Sammanfattande analys

Resultatet för helåret uppgår till -71 miljoner kronor, detta är en försämring med -60 miljoner kronor i jämförelse med utfall helåret 2019. Den främsta orsaken till resultatförsämringen jämfört med föregående år kan relateras till intäktsbortfall som en konsekvens av pandemin.

I december 2020 såldes cirka 69 procent färre biljetter än december 2019, vilket var ungefär samma utveckling som november månad visade. Ackumulerat för helåret 2020 har antalet sålda biljetter halverats jämfört med föregående år.

I jämförelse med budget är trafikintäkterna -88 miljoner kronor lägre, och i jämförelse med föregående år -72 miljoner kronor. Övriga intäkter är betydligt högre än budgeterat då nämnden ansökte och erhöll bidrag från Trafikverket. Detta bidrag uppgår till 30 miljoner kronor och är ett bidrag för att täcka intäktsbortfallet för mars till och med juni. Intäkterna för serviceresor är 34 miljoner kronor lägre än budget och den främsta orsaken till avvikelsen är effekter av pandemin och det nya trafikavtalet.

Helårsutfallet vad gäller trafik kostnader för buss är i nivå med budgeterat, endast -1 miljon kronor i avvikelse. Dock är tågkostnaden betydligt lägre både i jämförelse med budget (+10 miljoner kronor) och i delårsprognos (+4 miljoner kronor), vilket är en konsekvens av pandemin som inneburit färre resenärer och flera inställda turer.

Övriga kostnader som blivit lägre än budgeterat och prognostiserats är bland annat personalkostnader, information och reklam, resekostnader och avskrivningar. Det lägre utfallet beror till största delen på pandemin som inneburit en lägre takt i uppbyggnad av olika aktiviteter.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Nämnden fattade under hösten 2019 beslut om handlingsplan för budget i balans 2.0 som innehöll förslag på åtgärder för att reducera kostnadsmassan med 57 miljoner kronor. Handlingsplanen togs med sikte på en budget i balans år 2025.

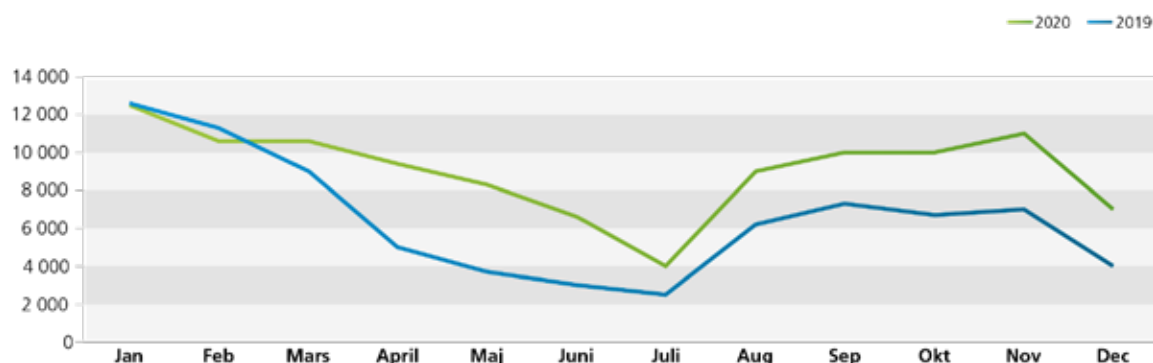
Planen var att under våren 2020 genomföra ett arbete med att ta fram ytterligare förslag på åtgärder. Detta i och med att de tidigare beslutade 57 miljoner kronorna inte skulle komma att räcka för att nå en budget i balans. Med anledning av den rådande situationen med pandemin parkerades dock genomgången i avvaktan på ett inriktningsbeslut från regionstyrelsen om eventuellt ytterligare besparingar.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Periodbiljetter

Antalet sålda periodbiljetter minskade med 45 procent i december 2020 jämfört med december 2019 (korrigerat för att fyra 7-dagarsbiljetter motsvarar en 31-dagarsbiljett). Det är en större minskning än tidigare under hösten då fler sålda ungdomskort i Örebro stad dämpade minskningen. Under

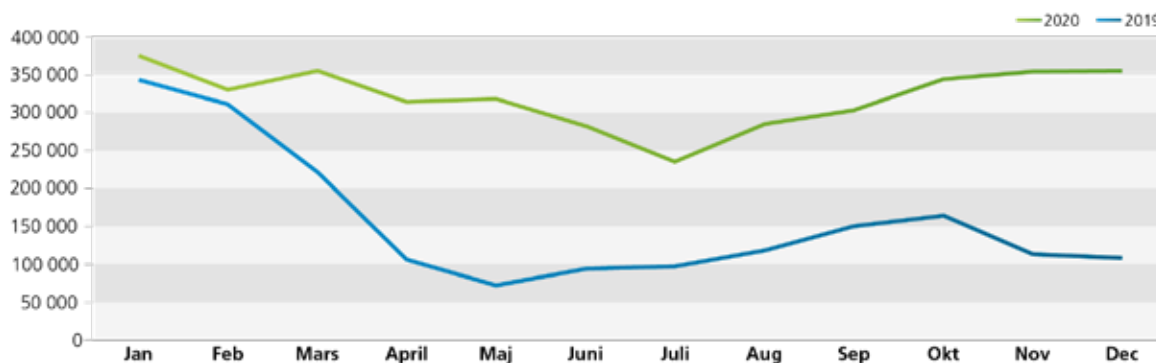
hela hösten har fler 31-dagarskort för ungdom i Örebro stad sålts än motsvarande period 2019 på grund av färre som får gymnasiekort. Men under december minskade även ungdomskorten jämfört med förra året, vilket hör samman med mindre behov av kort när eleverna fick jullov.

Enkelbiljetter

Antalet sålda enkelbiljetter minskade med 69 procent i december 2020 jämfört med december 2019.

Totalt under 2020 har antalet sålda enkelbiljetter halverats jämfört med föregående år. Både vuxenbiljetter och ungdomsbiljetter har minskat ungefär lika mycket.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	303,8	294,1	9,7	3,3
- varav kvinnor	204,9	200,1	4,8	2,4
- varav män	98,9	94,0	4,9	5,2

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

En viss ökning av antalet tillsvidareanställda har skett under året jämfört med motsvarande period 2019. En orsak till utökningen är att Region Örebro län och förvaltningen Regional utveckling tagit över arbetsgivaransvaret för medarbetarna i Central Sweden.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	4,0 %	3,9 %	0,1
- varav kvinnor	4,2 %	4,6 %	-0,4
- varav män	3,5 %	2,6 %	0,9
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	2,1 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	1,9 %	1,8 %	0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaron per 2020 är på samma nivå som motsvarande period 2019 och så har utvecklingen i princip sett ut under hela året.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Lansering av Bus Rapid Transit, BRT (snabbussar med egna körfält, anpassade hållplatser och hög turtäthet).
- Att återta och utveckla kollektivtrafikens marknadsandel efter pandemin.
- Den nyutvecklade appen för att boka och boka av serviceresor.
- Sjukreseportalen och dess användning.
- Gå över till kontantfria sjuk- och färdtjänstresor.
- Förslag till ny länsplan för regional transportinfrastruktur.
- Inom bredbandskoordinatoruppdraget kommer en betydande utmaning vara att utforma en regional prioritering för möjlighet till påverkan av effektiv spridning av Post- och Telestyrelsens bredbandsstöd.

REGIONAL TILLVÄXTNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

- Utbildning och arbetsmarknad:
 - Den regionala handlingsplanen för kompetensförsörjning har antagits.
 - Det första regionala kompetensforum för länets aktörer anordnades i december.
 - En gemensam sida för all vuxenutbildning i länet är skapad, www.vux.orebrolan.se.
- Näringslivsutveckling:
 - Etableringen av AI Impact Lab 2019. Örebro positionerar sig alltmer som ett verkligt nav inom AI, med spetsforskning, med testbäddar inom offentlig sektor, med företagsnätverk under uppbyggnad och med en central position inom de stora nationella AI-initiativen.
- Valfärd och folkhälsa:
 - Arbete med tre handlingsplaner med utgångspunkt i regionala utvecklingsstrategins prioriterade område ”hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård” har utförts. Många olika aktiviteter och utvecklingsarbeten har påbörjats under år 2020.
- Energi och klimat:
 - En nationell strategi för cirkulär ekonomi har beslutats av regeringen. Omställningen till en cirkulär ekonomi har en stor potential att minska resursanvändningen och därmed begränsa klimat- och miljöpåverkan i samhället.
 - Energikontoret har tillsammans med övriga energikontor i Östra Mellansverige genomfört en förstudie om cirkulär ekonomi med syfte att mobilisera ett större projekt.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effekt mål från regionfullmäktige	3	1	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget- avvikelse	Utfalls- avvikelse
Verksamhetens intäkter	114,6	112,8	115,2	1,8	-0,6
Verksamhetens kostnader	-244,2	-254,6	-240,7	10,4	-3,5
Finansnetto	-0,1	-0,1		0,0	-0,1
Regionbidrag/-ersättning	140,1	141,9	130,2	-1,8	9,9
Resultat	10,4	0,0	4,7	10,4	5,7

Sammanfattande analys

Utfallet för helåret är ett överskott om +10,4 miljoner kronor. Detta är motsvarande bättre än beslutad budget och 5,7 miljoner kronor bättre än föregående år. Det positiva resultatet beror på flera faktorer:

Intäkterna sammantaget är något högre jämfört med budget och härleds från högre statsbidrag än förväntat för folkhögskolorna. Verksamheten har följt Folkhälsomyndighetens rekommendationer och restriktioner vad gäller resande, sammankomster och social distansering. Pandemin är således den största bidragande faktorn till det positiva resultatet. Distansutbildning infördes under våren på folkhögskolorna, ej fysiska konferenser och uteblivna resor i hela nämndens verksamhet bidrar till stor del till överskottet. Ytterligare faktor är den allmänna kostnadsrestriktivitet som råder inom organisationen och särskilt inom förvaltningskansliet med bland annat vakanshållning av tjänster som har påverkat personalkostnaden positivt.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomi följs upp löpande i syfte att urskilja negativa avvikelser.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	303,8	294,1	9,7	3,3
- varav kvinnor	204,9	200,1	4,8	2,4
- varav män	98,9	94,0	4,9	5,2

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

En viss ökning av antalet tillsvidareanställda har skett under året jämfört med motsvarande period 2019. En orsak till utökningen är att Region Örebro län och förvaltningen Regional utveckling tagit över arbetsgivaransvaret för medarbetarna i Central Sweden.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	4,0 %	3,9 %	0,1
- varav kvinnor	4,2 %	4,6 %	-0,4
- varav män	3,5 %	2,6 %	0,9
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	2,1 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	1,9 %	1,8 %	0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaron per 2020 är på samma nivå som motsvarande period 2019 och så har utvecklingen i princip sett ut under hela året.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Utbildning och arbetsmarknad:
 - Att stärka förutsättningarna för att alla barn och unga, efter grundskolan och gymnasiet, ska kunna gå vidare till studier och arbete.
 - Kompetensförsörjning och matchning.
- Näringslivsutveckling:
 - Omställningen av industrin för den regionala tillväxten, både ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv.
 - Länets över tid relativa låga nyföretagande.
 - Näringslivet har en låg andel kvinnor.
- Välfärd och folkhälsa:
 - Utvecklingen mot en god och nära vård är långsiktig och omställningen har bara inletts. Under år 2021 planeras att ta fram en gemensam målbild för kommunerna och Region Örebro län.
- Energi och klimat:
 - Utsläppen av växthusgaser minskar för långsamt. Utsläppen behöver minskas betydligt för att nå målen.
 - Ställa om till en cirkulär ekonomi utifrån regeringens strategi.

KULTURNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Påverkan av pandemin inom samtliga kulturområden.
- Arbete för ett jämställt och jämlikt kulturliv.
- Samverkan mellan kultur och andra samhällsområden.
- Internationalisering i flera bemärkelser – erfarenhetsutbyte och mer aktivt i EU-sammanhang.
- Partnerskapet för sociala innovationer.
- Behovet av att länka ihop civilsamhället och sociala innovationer till entreprenörskap och företagande.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	2	2	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budgetavvikelse	Utfallsavvikelse
Verksamhetens intäkter	59,4	52,8	56,5	6,6	2,9
Verksamhetens kostnader	-167,4	-159,2	-170,4	-8,2	3,0
Finansnetto	0	0	0	0	0
Regionbidrag/ersättning	108,7	106,4	114,5	2,3	-5,8
Resultat	0,7	0,0	0,6	0,7	0,1

Sammanfattande analys

Under 2020 har pandemin påverkat nämndens och områdets arbete och kostnader så till vida att flertalet aktiviteter har flyttats fram eller ställts in samt att medel har omfördelats inom området för att kunna hjälpa länets kulturaktörer och föreningar att klara sig igenom den kris som pandemin medfört.

Nästan hela överskottet återfinns under Samverkansmodellen och Föreningsbidrag, främst är det bidrag till Ung peng som ger ett stort överskott, detta nästan utslutande på grund av pandemin, samt ej utnyttjade arvoden för nämnden.

Den egna verksamheten tillsammans med regional kulturfinansiering och politiska satsningar lämnar ett litet överskott som främst beror på lägre personalkostnader samt ej genomförda aktiviteter, detta trots att det fattats större extra coronapandemisatsningar under hösten utifrån prognostiserade och konstaterade överskott.

Både intäkter och kostnader har dock ökat under året, vilket gör att nämndens omsättning blev högre än förväntat. De ökade intäkterna består till största delen av ökade statsbidrag som direkt slussats vidare till externa aktörer och som således resulterar i ökade kostnader.

Kulturnämnden lämnar ett överskott för 2020 på +0,7 miljoner kronor.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomi har följts upp månatligen i syfte att urskilja avvikelser. Nämnden har under året gjort extra satsningar samt omfördelat medel inom nämndens budgetram utifrån de avvikelser som uppmärksammats. Dock har det varit svårt att förutse i vilken omfattning pandemin påverkat arbetet under året och sena inställda aktiviteter samt ej sökta stöd till följd av pandemin har lett till sent uppkomna avvikelser.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	303,8	294,1	9,7	3,3
- varav kvinnor	204,9	200,1	4,8	2,4
- varav män	98,9	94,0	4,9	5,2

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

En viss ökning av antalet tillsvidareanställda har skett under året jämfört med motsvarande period 2019. En orsak till utökningen är att Region Örebro län och förvaltningen Regional utveckling tagit över arbetsgivaransvaret för medarbetarna i Central Sweden.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	4,0 %	3,9 %	0,1
- varav kvinnor	4,2 %	4,6 %	-0,4
- varav män	3,5 %	2,6 %	0,9
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	2,1 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	1,9 %	1,8 %	0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaron per 2020 är på samma nivå som motsvarande period 2019 och så har utvecklingen i princip sett ut under hela året.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Arbeta vidare i spåren av pandemin och den stora effekten på kultur och civillsamhället.
- Digital utveckling, att fortsätta ta tillvara det positiva och hitta nya lösningar.
- Ökad psykisk ohälsa – kultur och civillsamhälle som ett sätt att stärka välbefinnandet, med forskning som utgångspunkt, är ett angeläget utvecklingsområde.
- Framgångsrikt arbete med internationalisering inom Område kultur och ideell sektor.

GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD SAMT TOLK- OCH ÖVERSÄTTARSERVICE

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Nora kommun har ansökt om att få ingå i gemensam nämnd för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice. Med anledning av det har ett nytt samverkansavtal tecknats.
- En ny debiteringsmodell för tolktjänster från och med januari 2021 har beslutats av gemensamma nämnden för företagshälsovård samt Tolk- och översättarservice.
- EU-projektet med syfte att vidareutveckla kulturkommunikatörstjänsten har påbörjats.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Effektmål från regionfullmäktige	1	1	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetsintäkter	105,7	116,1	122,6	-10,4	-16,9
Verksamhetskostnader	-101,8	-116,1	-114,0	14,3	12,2
Finansnetto	0	0	0	0	0
Regionbidrag/ersättning	0	0	0	0	0
Resultat	3,9	0,0	8,6	3,9	-4,7

Sammanfattande analys

Resultatet för nämnden per helår 2020 är 4 miljoner kronor. Resultatet för Regionhälsan ligger på 3 miljoner kronor och Tolk- och översättarservice för 1 miljoner kronor.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Nämndens resultat slutar på 4 miljoner kronor högre än budget för 2020. Nämnden arbetar hela tiden med att hålla nere kostnaderna i den mån det är möjligt utan att sänka kvaliteten på verksamheten.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

	Utfall perioden 2020	Utfall perioden 2019	Förändring %
Regionhälsan, timmar	27 037	26 098	4
Fördelning tjänstegrupp	80	82	-2
Tolk- och översättarservice, timmar	93 677	121 908	-23
Minskad reseersättning till tolkar	614 067	1 071 298	-43

Antalet producerade timmar på Regionhälsan är 27 037. Det är en ökning med 4 procent i jämförelse med 2019. Av antalet producerade timmar 2020 kan 26 419 härledas till verksamheter inom den gemensamma nämnden medan resterande timmar kan härledas till övriga kunder. Det förbokade antalet timmar för nämnden är 31 851. Antalet producerade timmar avviker därmed från målvärdet med 5 432 timmar vilket delvis kan ses som en effekt av pandemin som bidragit till att fler kunder skjutit upp det systematiska arbetsmiljöarbetet. Regionhälsan har en regelbunden dialog med sina kunder och har infört kundansvariga som ger kunderna stöd i hur de kan jobba mer strategiskt för att nå hälsosamma arbetsplatser. Rollen, som är under utveckling, väntas bidra till att antalet beställningar/producerade timmar ökar.

Fördelning av tjänstegrupp avser andelen arbetsmiljökonserter i förhållande till underleverantörer, att andelen är lägre 2020 beror på att arbetsmiljökonstresurs reserverats för att säkerställa att det finns tillgängliga tider för stöd med anledning av pandemin, vilket föranleder att underleverantörer behövt anlitas i större omfattning.

Antalet producerade timmar på Tolk- och översättarservice är 23 procent lägre jämfört med motsvarande period år 2019 och 18 procent lägre än det budgeterade antalet tolktimmar för 2020. Minskningen bedöms vara en effekt av pandemin som bland annat inneburit restriktioner gällande fysiska möten. En omställning till distanstolkning har skett i de fall detta varit möjligt. Att beställningsvolymerna trots detta har minskat kan bland annat förklaras med att planerad vård fått skjutas upp. Verksamheten bedömer att minskningen är tillfällig. Beställningsvolymerna väntas därför öka i takt med att pandemin avtar och ordinarie vård-/omsorgsverksamhet återupptas.

Reseersättningen till tolkar har minskat med 43 procent under 2020. Minskningen är ett resultat av verksamhetens arbete med att öka antalet distanstolkningar och samordna platstolkningar. Pandemin bedöms ha haft en viss inverkan på resultatet då pandemin bidragit till att färre platstolkningar kunnat genomföras. Minskningen är därför större än förväntat.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2020	Per 31 dec 2019	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	49,0	46,9	2,1	4,5
- varav kvinnor	44,0	42,9	1,1	2,6
- varav män	5,0	4,0	1,0	25,0

Antal tillsvidareanställda årsarbetare är 2,1 fler i december 2020 jämfört med december 2019. En av dessa är en verksamhetscontroller som är beslutad i budget 2020. Den andra förklaras av att statistiken bara visar tillsvidareanställda årsarbetare. Detta gör att det finns en skillnad mellan 2019, då tillförordnad områdeschef på Regionhälsan var visstidsanställd under rekryteringen av ny områdeschef, och 2020 då ny områdeschef anställdes tillsvidare.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2020	Jan-dec 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	2,9 %	3,2 %	-0,3
- varav kvinnor	3,1 %	2,7 %	0,4
- varav män	0,9 %	7,5 %	-6,6
- varav korttidsjukfrånvaro	2,0 %	1,3 %	0,7
- varav långtidsjukfrånvaro	0,9 %	1,9 %	-1,0

Den totala sjukfrånvaron är lägre för perioden 2020 jämfört med 2019. Långtidsfrånvaron har minskat medan korttidsfrånvaron ökat något. Ökningen av korttidsfrånvaron är främst en konsekvens av pandemin och de rekommendationer Folkhälsomyndigheten gett att stanna hemma även vid lindriga symptom. Verksamheten följer upp sjukfrånvaron och rehabiliterande samtal genomförs med närmaste chef vid tre upprepade frånvarotillfällen per halvår. Förvaltningen Företagshälsa och tolkförmedling arbetar även förebyggande för att främja en bra arbetsmiljö.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Pandemin kommer, med största sannolikhet, att pågå även under 2021.
- Nya arbetsätt – nya utmaningar för Regionhälsan.
- Ökad fysisk och psykisk ohälsa. Att bryta den negativa trenden är en utmaning inte bara för Regionhälsan utan också för Region Örebro län som helhet, länets kommuner och övriga kundverksamheter.
- Tillgången till kvalificerade tolkar.
- Digitalisering behöver fortsatt prioriteras.

Redovisning av effektmål och strategier

Redovisning av effektmål med indikatorer och måluppfyllelse samt strategier kopplat till de perspektiv som återfinns i verksamhetsplanen med budget för 2020 – perspektiven invånare och samhälle, processer och resurser.

Symbolförklaringar

Färgindikatorer, måluppfyllelse och genomförande av uppdrag helår

- = uppnått eller överträffar målnivå
- = mindre, acceptabel avvikelse från målnivån
- = större negativ avvikelse från målnivån

Förändringspilar, utveckling under året, resultat helår jämfört med föregående år alternativt årets början.

- = resultatet har förbättrats
- = resultatet är oförändrat
- = resultatet har försämrats

Indikatorer, status helår

- = helt
- = delvis
- = inte alls
- = värde saknas för perioden

Resultat för måluppfyllelse redovisas per effektmål med indikatorer under perspektiven invånare och samhälle och resurser. Redovisning av strategier sker inom perspektivet process.

Det finns totalt elva effektmål och av dessa har tio mål uppfyllts, varav två mål fullt ut. Åtta mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget har således tio av elva effektmål (91 procent) en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Effektmål nummer 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård, har en negativ avvikelse från målnivån och effektmålet har inte uppfyllts.

Pandemin påverkar måluppfyllelsen för flera effektmål och status av indikatorerna negativt. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har fått stå tillbaka under pandemin.

Redovisningen av strategier inom perspektivet process visar att ett gott arbete pågår, framför allt inom digitalisering. Men också att flera processer, utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser har ställts in eller fått skjutas upp med anledning av pandemin. Bland annat har hälso- och sjukvården prioriterat att klara den unika belastning som pandemin har inneburit. Digitaliseringen har haft stor betydelse för att begränsa smittspridningen under pandemin. Både möjligheten till digitala möten och digitala besök samt förståelsen för dessa har utvecklats betydligt hos Region Örebro läns medarbetare, förtroendevalda och länets invånare.

Region Örebro läns majoritetsägda bolag bedöms uppfylla mål, inriktning och ekonomiska resultat enligt bolagspolicy och ägardirektiv.

PERSPEKTIV: INVÅNARE OCH SAMHÄLLE

Perspektivet invånare och samhälle beskriver de viktigaste målsättningarna för Region Örebro läns verksamheter för att invånarnas och samhällets behov ska tillgodoses på bästa sätt och hur Örebro läns utvecklingsförutsättningar ska tas tillvara. Det är huvudprocesserna hälso- och sjukvård, tandvård, forskning och utbildning samt regional utveckling som har anknytning till perspektivet.

Inom perspektivet invånare och samhälle finns effektmål som visar vilken effekt Region Örebro läns verksamheter förväntas bidra med till nytta för invånare och samhälle. Kopplat till effektmålen finns indikatorer som ska beskriva tillståndet eller utvecklingen för effektmålet, indikatorerna kan vara kvantitativa eller kvalitativa.

EFFEKTMÅL

◆ 1. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd hälsa.

Kommentar

Effektmålet mäter framför allt hur invånarna uppfattar vården samt hur vårdens ansatser gällande prevention och uppföljning har fungerat. Pandemin har gjort sitt tydliga avtryck med en minskning i fysiska möten men också en förbättring i de digitala möjligheterna. Sammanvägt ses effektmålet kvarstå på 2019 års nivå.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har också gett Hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att förstärka hälso- och sjukvårdens hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete. Planeringen har startat under hösten men mot bakgrund av pandemin har arbetet senarelagts och kommer att fortsätta under år 2021.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet delvis är uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

◆ *Indikator:* Resultat i patientenkäter, till exempel Nationell patientenkät och PREM-enkät*, ska vara bättre än vid tidigare mätning.

* PREM-enkät (Patient Reported Experience Measures) är mått som utvärderar patientens upplevelse av den givna vården.

Kommentar

PREM-enkäten gällande standardiserade vårdförlopp (SVF) beslutades i mars att skjutas upp, på rekommendationer från SKR, med anledning av rådande situation med pandemin. Utskick av enkäter startade igen i september. Enkäter har skickats ut till patienter som utretts i SVF bakåt i tiden från mars månad. Det innebär att underlaget för att kunna jämföra 2020 mot 2019 är för litet. Det finns än så länge bara resultat att tillgå för

kvartal ett och två år 2020, medan det finns resultat för hela året 2019.

Vid jämförelse av samlade resultatet för PREM-enkäten mellan året 2019 och första halvåret 2020 och för patienter med en cancerdiagnos har resultatet förbättrats för alla dimensionerna utom helhetsintryck och respekt och bemötande där resultatet är detsamma. Det samlade resultatet för de patienter som fått en cancerdiagnos grundar sig framför allt på urinblåsecancer, prostatacancer, hudmelanom, bröstcancer och tjock- och ändtarmscancer som är de stora patientgrupper. Svarefrekvens låg på 60,2 procent för hela 2019 och 58,4 procent för första halvåret 2020. Enkätsvaren visar att cancervården behöver bli bättre på att erbjuda patienten att ta med någon närstående när de skulle få besked om utredningens resultat. Även att vården måste vara tydligare med att patienten utreds av en cancermisstanke.

Resultatet från Primärvårdsmätningen som genomfördes hösten 2019 redovisades i början av året. Resultatet visade bland annat, att sedan den förra mätningen 2017, har helhetsintrycket förbättrats. Framför allt upplever patienterna att de får ett bättre bemötande på sin vårdcentral. De äldre är mer nöjda än de yngre men också bland de yngre har upplevelsen förbättrats. Patienterna upplever också att det emotionella stödet är bättre. Det betyder att behandlaren är lyhörd för patientens oro, ångest eller smärta och är tillgänglig och stöttande i detta. Men det finns också förbättringsområden, framför allt kring kontinuitet och koordinering.

Mätningen gällande specialiserad somatisk öppen- och slutenvård samt psykiatri blev på grund av pandemin uppskjuten till 2021. Under hösten har mätning för rehabilitering och hjälpmedel, tolkcentralen samt akut-mottagningar genomförts. Resultat från dessa mätningar kommer i början av 2021.

- ◆ **Indikator: Patienter blir erbjudna insatser utifrån levnadsvanor vid kontakt med hälso- och sjukvården. Det följs upp via klassificering av vårdåtgärder (KVÅ), Primärvårds Kvalitet eller kvalitetsregister.**

Kommentar

KVÅ Primärvård:

Totalt har antalet KVÅ-kodade insatser av levnadsvanor under år 2020 minskat med 21 procent jämfört med år 2019. Detta beror sannolikt på färre antal besök i primärvården under året på grund av pandemin. Insatser för samtliga fyra levnadsvanor (alkohol, fysisk aktivitet, matvanor och tobak) har minskat med mellan 10–60 procent jämfört med föregående år. Med undantag för kvalificerat rådgivande samtal om matvanor som ökat med 9 procent. Förskrivning av FaR har minskat med 29 procent.

KVÅ Specialistvård:

Framför allt har en minskning skett jämfört med föregående år för kvalificerad rådgivning vid tobaksbruk (-35 procent) och kvalificerat rådgivande samtal om alkohol (-27 procent). En rejäl ökning ses för kvalificerat rådgivande samtal vid fysisk aktivitet (156 procent) samt matvanor (63 procent). Det kan delvis förklaras med att en stor enhet på Universitetssjukhuset Örebro börjat registrera insatser med KVÅ-koder. Enkel rådgivning vid riskbruk alkohol har ökat med 15 procent jämfört med föregående år.

- **Indikator: Möjligheten att använda webbtidbokning ska öka. Minst 30 procent av primärvårdens nybesökstider ska vara möjliga att boka via webbtidboken.**

Kommentar

Pandemin har påskyndat digitaliseringsarbetet i primärvården och behov av att kunna boka tider för besök digitalt. Fokus har främst varit att öka antalet digitala besök både till vårdcentralernas digitala mottagning men även för återbesök till yrkeskategori på enskild vårdcentral. Införande av digitala nybesök efter kontakt via flexi pågår.

En successiv ökning av besök som är möjliga att boka via webbtidboken har skett under året. Besök som i första hand bokas är för provtagning på vårdcentral, sjukgymnast, för säsongsinfluensavaccin samt för provtagning på covid-19-mottagning. Att mäta andelen besök i en exakt procentsats är dock inte möjligt men uppföljning visar ändå att man tagit steg framåt under året.

- **Indikator: Andelen samordnade individuella planer (SIP), av antal personer över 65 år listade till vårdcentral, ska öka 2020 jämfört med 2019.**

Kommentar

Tabellen visar antal upprättade och godkända SIP.

Källa: Lifecare SP

Antal genomförda SIP per åldersgrupp			
Åldersgrupp	2018	2019	2020
0–18 år	71	98	51
19–64	225	280	135
65–79	271	294	144
80–	489	524	242
Totalt	1 056	1 196	572

Antal genomförda SIP har minskat för alla åldersgrupper jämfört med 2019 och i synnerhet för personer över 65 år. Under år 2020 upprättades 6,1 SIP per 1 000 listade invånare över 65 jämfört med 13,6 stycken år 2019. Pandemin har påverkat möjlighet till fysiska möten och även om digitala möten använts i vissa fall så har verksamheterna fått hitta alternativa sätt att planera. Men även under årets första månader, innan pandemin startade, märktes en nedgång framförallt bland äldre. En förklaring kan vara att krav på primärvården att kalla till SIP efter sjukhusvistelse kopplat till betalningsansvaret togs bort under hösten 2019.

EFFEKT MÅL

2. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Kommentar

Pandemin har haft en avgörande betydelse för tillgängligheten till sjukvård. Under våren ställdes sjukvården om till att säkerställa den akuta vården, vården av covid-19-patienter samt vård som ej kan anstå. Under hösten kunde en viss återställning ske trots pågående våg 2 av pandemin. Tillgängligheten till framför allt operation har markant försämrats. Canceroperationer har dock prioriterats. Antalet SVF (standardiserade vårdförlopp) sjönk under perioden januari–juni enbart med 3 procent för Region Örebro län jämfört med 7 procent för riket. Återbesök till läkare har kunnat upprätthållas utan större minskning och även den förstärkta vårdgarantin inom primärvården. Tillgängligheten till nybesök läkare har dock försämrats tydligt och är för december 15 procent under 2019 års värde. Slutligen bör nämnas att de digitala besöken har haft ett genombrott under detta pandemiår.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har ett mål att vården ska vara patientsäker. Det systematiska patientsäkerhetsarbetet har en tydlig grund inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen inkluderande avvikelshantering, anmälningskyldighet och hantering av inkomna klagomål. Det målet har uppfyllts.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har också gett Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ett flertal uppdrag inom följande områden:

- Att arbeta med insatser för en mer personcentrerad vård med ökad delaktighet.
- Att förbättra hälso- och sjukvårdens tillgänglighet för invånarna.

Visst arbete har pågått under året men i de flesta uppdrag har tidsplaner flyttats fram på grund av pandemin. Det är också långsiktiga arbeten inom uppdragen. Den samlade bedömningen är att effektmålet inte har uppnåtts, främst med anledning av den försämrade tillgängligheten.

◆ Indikator: Resultat i standardiserade vårdförlopp, måluppfyllelsen ska förbättras under 2020 jämfört med väntetiderna för 2019.

Kommentar

I mars tog särskild sjukvårdsledning beslut om att de standardiserade vårdförloppen (SVF) skulle följas utifrån fastställda vårdprogram och riktlinjer så långt det var möjligt under pandemin. Under vissa omständigheter kunde omprioriteringar behöva göras utifrån smittskyddsskäl, patientsäkerhet och resurser. Cancervården har varit högt prioriterad även under pandemin. För några SVF har avsteg gjorts utifrån tillfälliga riktlinjer som beslutats i nationella vårdprogramgrupper. Som exempel kan nämnas att för SVF prostatacancer utreddes inte under våren patienter i riskgrupper med PSA som understeg 10 och som inte hade symtom eller andra undersökningsfynd som kunde inge misstanke om prostatacancer. Cancerbehandlingar med intravenösa behandlingar har ersatts av perorala alternativ där det varit möjligt och försvarbart utifrån patientens tillstånd. Besök har ersatts med digitala besök och telefonkontakt.

Antalet patienter som utretts i SVF minskade i början på pandemin bland annat beroende på att screeningprogram initialt pausades och de avsteg som gjorts från riktlinjer. En annan orsak är att patienter i åldersgruppen över 70 år varit mycket restriktiva med att besöka vården även vid symtom på sjukdom. Den största minskningen ses under april–juli men från augusti har antalet patienter som utretts i SVF ökat igen.

Under våren förbättrades ledtider i flera SVF beroende på att cancervården varit prioriterad när neddragningar har gjorts och att något färre patienter har utretts. Ledtider har fortsatt förbättrats under hösten med undantag av SVF prostatacancer. Detta beror på den ryggsäck av antalet patienter som uppkom under våren genom att utredningar av patienter flyttades fram till följd av det avsteg som gjordes från riktlinjerna.

De nationella målen för år 2020 är att 80 procent ska utredas inom de maximala ledtiderna och 70 procent av nydiagnostiserade med cancer ska ha utretts inom SVF. Innan pandemin ligger Region Örebro län väl till för totalen för målet 70 procent, även om måluppfyllelsen varierar mellan förloppen (variation mellan 23 procent till 100 procent). När det gäller målet 80 procent är variationen även här stor mellan förloppen i hur väl man når målen. I jämförelse med riket till och med november 2020 ligger Region Örebro län på måluppfyllelse på 55 procent mot riket 50 procent för alla SVF.

Antal som utreds inom SVF och antal som startar behandling

Andel patienter som genomgår SVF inom den angivna ledtiden – per diagnos

◆ **Indikator: Mäts via uppfyllelse av vårdgarantin inklusive den förstärkta vårdgarantin.**

Kommentar

Tillgängligheten till operation och nybesök läkare var under året till och med mars jämförbar med 2019 och även nära rikssnittet (något bättre än rikssnitt för nybesök till läkare och något sämre för operation). I och med pandemin slog till med full kraft försämrades tillgängligheten markant i likhet med tillgängligheten i riket. Region Örebro län var under våren en av de mer hårt drabbade regionerna, vilket även avspeglade sig på tillgängligheten till operation som sjönk mer än riket i stort. Under hösten har dock en återhämtning skett. Både jämfört med riket där hälso- och sjukvården gällande operation ligger runt rikets medelvärde och även förbättrats jämfört med hälso- och sjukvårdens resultat för 2019. I juni var skillnaden jämfört med 2019 för tillgänglighet till operation 28 procentenheter och i december hade värdet förbättrats till minus 13 procentenheter (53 procent inom tid december 2020 jämfört med 66 procent 2019).

Den förstärkta vårdgarantin inom primärvården har påverkats betydligt mindre av pandemin och tillgängligheten var till och med juli motsvarande 2019. Under hösten har dock en viss avmattning skett men återhämtat sig i december (83 procent inom tid december 2020 jämfört med 86 procent 2019).

EFFEKT MÅL

- ◆ **3. Klinisk forskning och utbildning som bedrivs är av hög kvalitet och kommer länets invånare till godo via nya metoder inom vård och behandling.**

Kommentar

Forskningstid och tid för kompetensutveckling har framför allt under våren år 2020 ställts till vårdens förfogande med anledning av pandemin. Detta påverkar effektmålets indikatorer och effektmålets måluppfyllelse. Det finns också uppdrag som har koppling till effektmålet inom forsknings- och utbildningsnämnden. Uppdragen är långsiktiga och genomförandet har i vissa fall också påverkats av pandemin.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet med indikatorerna samt uppdragen är långsiktiga till år 2022 och är därmed delvis uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

- ◆ **Indikator: Den kliniska forskningen ska vara fördubblad med bibehållen kvalitet till år 2030. Det mäts via Vetenskapsrådet bibliometri med utgångsvärde i ALF * 2015,**

50 procent ökning till 2022.

* ALF är förkortningen för ett avtal mellan den svenska staten och vissa regioner om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

Kommentar

Under 2019 publicerades 429 vetenskapliga artiklar (redovisat 31 mars 2020) från Region Örebro län och nivån har varit strax över 400 de senaste åren. Påverkan av coronapandemin kommer sannolikt att i viss mån påverka antalet publicerade artiklar under 2020 men sannolikt i högre grad 2021.

- ◆ **Indikator: År 2022 ska 90 procent av medarbetare som aktivt deltar i undervisningsuppdrag uppfylla universitetets/utbildningsanordnarens riktlinjer för pedagogisk kompetens.**

Kommentar

En enkät för utvärdering (stickprov) av andelen handledarutbildade läkare har skickats till 15 verksamheter. Resultatet talar för att målvärde (90 procent) uppnås bland specialister. Det kan dock noteras att 20 procent har en handledarutbildning som utfördes för 5 år sedan. Ett arbete har påbörjats för att tillsammans med Örebro universitet tydliggöra utbildningsbehovet och omfattningen för kliniska handledare. Utbildningscentrum har i samverkan med Örebro universitet utvecklat en kompetensutvecklingsmodell som både innehåller olika nivåer och inriktningar men bygger på en för alla akademiska vårdutbildningar gemensam bas. Denna utbildningsmodell kommer att börja användas under våren 2021. Tvärprofessionella handledarutbildningar kommer då att erbjudas i form av grund- och påbyggnadsmoduler som relaterar väl till de pedagogiska uppdrag som finns inom hälso- och sjukvården i Region Örebro län.

EFFEKT MÅL

- ◆ 4. Forskning och innovation tar tillvara invånare, närstående och patienters kunskap, erfarenheter och vilja att delta i klinisk forskning och ser dem som medskapare.

Kommentar

Pandemin har i viss mån påverkat effektmålet. Möjligheten att delta i prövningar av läkemedel och medicinsk teknisk utrustning har begränsats av mindre uttag av forskningstid. Planerad forskningstid ställdes in under våren och användes istället för patientarbete.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet med indikatorerna är långsiktiga till år 2022 och är därmed delvis uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

- ◆ **Indikator: Andel prövningar av läkemedel och medicinsk teknisk utrustning, inklusive testbäddssamverksamhet för innovationer, ska motsvara vad övriga universitetssjukvårdsaktörer utför år 2022.**

Kommentar

Antal läkemedelsprövningar och prövningar av medicinsk teknisk utrustning var enligt tillgängliga sammanställningar för 2019 på ungefär samma nivå som tidigare år. Preliminära sammanställningar för 2020 visar att antal pågående läkemedelsprövningar håller sig runt 80 stycken och för prövning av medicinteknisk utrustning runt 10. Jämfört med övriga universitetssjukvårdsregioner ligger antalet för dessa studier fortfarande något lägre inom Region Örebro län men avsevärt högre än i icke-universitetssjukvårdsregioner.

Att ta fram testbäddar för innovationer är ett långsiktigt arbete som har möjlighet att ta form när innovationsverksamheten har permanentas inom forsknings- och utbildningsnämndens ansvarsområde. Dialog med Folkvandvärden om hur samverkan för ökad innovation kan se ut har inletts.

- ◆ **Indikator: Andel publikationer planerade i samverkan med patientföreträdare ska öka till 10 procent år 2022.**

Kommentar

En arbetsgrupp har under året genomfört bland annat en omvärldspaning och framställt en rapport kring förutsättningar och goda exempel när det gäller forskningssamverkan med patientföreträdare. Rapporten kan utgöra starten för fortsatt arbete under 2021.

EFFEKT MÅL

- ◆ 5. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd munhälsa.

Kommentar

Folkvandvärden ska bidra och arbeta brett för att länets invånare ska ha en god, jämlik och jämställd munhälsa. Under år 2020 har bland annat en resursfördelningsmodell arbetats fram inom både allmän- och specialisttandvård som utgår från respektive verksamhets uppdrag. Modellen beskriver hur mycket resurser som behövs för att patienterna ska kunna tas omhand enligt prioriteringsordning och gällande riktlinjer för vårdomhändertagande. Den kan även användas för att fördela resurser mellan enheterna. Fortsatt arbete har också skett för att övergå från resurseffektivitet till flödeseffektivitet med fokus att få patienter med låga vårdbehov färdiga vid sitt första besök. Nya styrmått som styr mot uppföljning av tandvårdens uppdrag och processer är framtagna under året som följer bland annat att prioriteringsordning och flödeseffektivitet.

Under år 2020 startade Folkvandvärden en kariesmottagning dit patienter med svår kariessjukdom kan remitteras från hela länet. Kariesmottagningen fungerar även som kunskapsstöd för all tandvårdspersonal vid omhändertagande och behandling av kariespatienter.

En översyn av de generella insatserna utifrån klusteranalysen har utförts. Det visar att de utökade insatserna sker på de platser och i de områden där behoven är som störst.

På grund av pandemin har tyvärr många patienter avstått tandvård och rätt vård och prioriteringar har inte alltid varit möjliga.

Folkvandvårdsnämnden har också ett antal mål med indikatorer och aktiviteter kopplat till effektmålet:

- Rätt vård och prioritering efter patientens behov och intresse.
- Tillgänglig tandvård för prioriterade och sköra grupper.

Dessa mål har inte uppfyllts fullt ut på grund av pandemin.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet delvis har uppfyllts, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

◆ **Indikator: Den förebyggande tandvården i skolorna stärks, särskilt i socioekonomiskt svaga områden.**

Kommentar

Det förebyggande arbetet sker genom att Folk tandvården besöker barn och ungdomar i skolan. Arbetet med kunskapsgivning i skolorna fortskrider. Normalt besöker Folk tandvården barn och ungdomar i vart och ett av skolans stadier. Under år 2020 lämnades dock återbud till ett antal klasser på grund av pandemin.

I socioekonomiskt svaga områden genomförs även särskilda riktade insatser. Detta sker i form av tandborstning på förskola med fluortandkräm, så kallade "Glada tanden", men även genom fluorsköljning i skolan från förskoleklass och upp till årskurs 6. Folk tandvården deltar normalt sett i flera andra aktiviteter, till exempel i form av generell utdelning av tandborste och fluortandkräm eller deltagande i temadagar/hälsodagar på skolan. Detta har dock ställts in med anledning av pandemin. En socioekonomisk kartläggning är grunden för hur resurserna ska prioriteras.

● **Indikator: Alla patienter i Folk tandvården prioriteras efter riskgrupp.**

Kommentar

Varje patient i Folk tandvården behovsbedöms och placeras i riskgrupp. Samma bedömningskriterier används till alla patienter. Riskgruppen ligger till grund för individuell behovsanpassad behandling av alla patienter.

Nya styrmått är framtagna för följsamhet till prioriteringsordningen. Under år 2020 har färre patienter med hög risk besökt Folk tandvården.

EFFEKT MÅL

◆ **6. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig tandvård.**

Kommentar

Folk tandvården har effektiva och högkvalitativa vårdprocesser som ständigt förbättras och anpassas efter bästa kunskap. Genom dessa vårdprocesser skapas ökat värde för Folk tandvårdens patienter.

Tillgängligheten till tandvård hos Folk tandvården har delvis varit begränsad under pandemin. Patienter med symtom från övre luftvägarna tas endast emot vid akuta besvär på jourkliniken i Örebro. I övrigt har individuella bedömningar och vårdplaner skett om patienter tillhört riskgrupp. Folk tandvården har haft samtliga kliniker öppna under pandemin och erbjuder tandvård till friska patienter.

Under år 2020 har specialisttandläkare i större utsträckning tjänstgjort som handledare och konsulter i allmäntandvården jämfört med tidigare år.

Folk tandvårdsnämnden har också ett antal mål med indikatorer och aktiviteter kopplat till effektmålet:

- Uppföljning av vårdens kvalitet och ökad spridning till verksamheten.
- Personal med rätt kompetens för uppgiften.

Dessa mål har uppfyllts.

Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet delvis är uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån. Bedömningen görs med anledning av att tillgängligheten delvis varit begränsad under pandemin.

— **Indikator: En enkät vid årets slut visar att en övervägande del av Folk tandvårdens patienter känner sig trygga med vården Folk tandvården erbjuder.**

Kommentar

Folk tandvården kan inte genomföra en enkät då ett korrekt urval inte kan göras på grund av rådande coronapandemi.

EFFEKT MÅL

7. Länets invånare och de som verkar i Örebro län har stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.

Kommentar

Den sammanfattande bedömningen av resultatet för effektmålet är en sammanvägning av bedömning från regionstyrelsen, regionala tillväxtnämnden, kulturnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Dessa är i sin tur bedömda utifrån nämndernas egna mål och indikatorer. Det finns verksamheter inom nämndernas ansvar där måloppfyllelsen är god, medan andra har stora utmaningar som till största del kan härledas från effekter av pandemin. Det finns i vissa fall indikatorer som följs upp med extern statistik. Det är ofta eftersläpning i den statistiken och återspeglar inte år 2020 på ett rättvisande sätt med pandemin. Det framgår i redovisningen av indikatorn.

Regionstyrelsen har en indikator till effektmålet att handlingsplanerna inom folkhälsa (God, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län, Sammanhållen vård och omsorg och Social välfärd) ska genomföras i samverkan inom Region Örebro län och med externa aktörer i länet. Handlingsplanerna har antagits och arbetet har påbörjats i olika fora. Arbetet har dock försenats på grund av pandemin.

Inom regional tillväxtnämnd är exempel på god måloppfyllelse de verksamhetsmål där verksamheten kunnat arbeta i befintliga strukturer och där upplevts som en drivande, samlade och möjliggörande kraft inom nämndens ansvarsområde. Positivt är också att Örebro län har ett bra företagsklimat. NKI har värdet 75 vilket är att betrakta som högt. Nämndens internationella arbete har haft en positiv utveckling. Flera svar har koordinerats på EU-samråd med fokus inom områdena transport och energi. Framväxt av nya internationella projekt pågår löpande och under 2020 har fokus varit på finansiering från Erasmus+. Den senaste befolkningsundersökningen Liv och hälsa ung visar en positiv utveckling. Undersökningen genomfördes dock före pandemin, vilket gör det svårt att bedöma nuläget. Pandemin har på ett kraftfullt sätt påverkat invånarnas hälsosituation. De nämndmål som har en sämre måloppfyllelse är de territoriella mål där besöksnäring samt utbildning och kompetensförsörjning har stora utmaningar relaterade till pandemin. Där har många insatser gjorts för att stärka möjligheterna till omställning och framtida utveckling. Inom energi- och klimatområdet finns det en positiv utveckling inom till exempel ökade solcellsinstallationer. Det är dock inte bra att totala utsläppen av växthusgaser minskar i för långsam takt.

Inom kulturnämnden bedöms verksamhetsmålen ha en god måloppfyllelse. Mål med koppling till den regionala kulturplanen bedöms uppfyllas. Däremot bedöms de territoriella målen att Örebro län har en väl fungerande kulturell infrastruktur och ett jämlikt och jämställt kulturliv inte vara helt uppfyllt. Arbetet för en väl fungerande kulturell infrastruktur är långsiktigt och föränderligt. De restriktioner som genomförts vid flertal tillfällen under år 2020 har drabbat samtliga kulturområden. Begränsningar i publik/besökare/deltagare har inneburit stora svårigheter mot bakgrund av inställd, framflyttad och förändrad/anpassad verksamhet. Församlingen inom kulturområdet är kopplat till pandemin och dess påverkan på kulturlivet generellt.

Inom samhällsbyggnadsnämnden är det god måloppfyllelse för verksamhetsmålet inom infrastrukturplanering som ger en fungerande infrastruktur och kommunikationer. Det är sämre måloppfyllelse för verksamhetsmålet om regional fysisk planering. Nämndmålet att ha en allmän kollektivtrafik som leder mot mål och funktioner i det regionala trafikförsörjningsprogrammet har en sämre måloppfyllelse. I samband med att pandemin drabbade samhället kom rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten som innebär att endast nödvändiga resor ska göras med kollektivtrafik och att resor i rusningstid ska undvikas. Detta innebär att verksamheten inte kunnat arbeta efter målen i trafikförsörjningsprogrammet. Målet att servicereverksamheten uppfyller uppdragsgivarnas krav är uppfyllt.

Den sammanfattande bedömningen för effektmålet med indikatorerna och nämndernas mål och uppdrag är att målet delvis har uppfyllts, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

Indikator: Antal nystartade företag per 1000 invånare ska vara högre än snittet för riket.

Kommentar

Den senaste officiella statistiken avser 2019 och anger antalet nystartade företag till 9,0 företag per 1 000 invånare i Örebro län, jämfört med 10,7 företag per 1 000 invånare i hela riket. Utifrån antal nyregistrerade företag under 2020 uppskattas etableringsfrekvensen 2020 öka till cirka 10,2 i Örebro län och cirka 12,3 i riket.

- **Indikator: Bruttoregionalprodukt (BRP) per sysselsatt ska öka mer procentuellt än i jämförbara län.**

Kommentar

Den senaste tillgängliga statistiken avser 2019 och visar att BRP per sysselsatt (löpande priser) ökat med 5 procent, från 848 000/person 2018 till 890 000/person 2019. Det är en större ökning än i jämförelselänen Jönköpings län, Kronobergs län, Värmlands län och Västmanlands län där ökningen varierade från 0 procent i Kronoberg till 3 procent i Jönköpings län.

- ◆ **Indikator: Andel unga samt andel vuxna som anser sig ha gott hälsotillstånd, självs kattad hälsa, ska öka. Skillnaden mellan kvinnor och män samt grupper med olika utbildningsnivå ska minska.**

Kommentar

För 2020 finns enbart statistik från Liv och Hälsa ung. Befolkningsundersökningen visar att andelen unga i årskurs 2 på gymnasiet som anser sig ha ett gott hälsotillstånd har ökat något 2020 jämfört med 2017. Däremot har skillnaden mellan pojkar och flickor ökat något. Andelen pojkar med gott hälsotillstånd har ökat med två procentenheter medan andelen flickor ökat med en procentenhet. Vad avser unga vuxna och äldre följs detta upp i samband med Liv och hälsa undersökningen som genomförs 2021 eller 2022.

- **Indikator: Andel barn som får del av finansiering inom kultur och ideell sektor ska öka.**

Kommentar

Antalet barn som får del av kultur i länet genom de aktörer som finansieras med verksamhetsmedel från Region Örebro län har med stor sannolikhet minskat under pandemin på grund av inställd kulturverksamhet i skola och på fritid. Även antalet barn som har tagit del av kultur genom Kulturkraft och ungdomsstipendiet Ung peng har påverkats negativt av pandemin och de restriktioner som den har inneburit.

- **Indikator: Utsläpp av växthusgaser ska minska.**

Kommentar

Den senaste mätningen från 2018 visar att utsläppen av växthusgaser har minskat med 2,6 procent, dock är minskningen för liten. För att nå målet om att vara koldioxidneutrala 2045 behöver det minska med 8 procent per år sedan 2010. Varje år det inte sker medför att en större minskning behövs kommande år. Dessutom säger Parisavtalet att utvecklingsländerna ska ta ett större ansvar och ska Örebro län göra det behövs utsläppen minska ännu mer.

- **Indikator: Energianvändning i Örebro län ska bli effektivare.**

Kommentar

Energianvändningen har minskat från 0,12 till 0,11 GWh/mnkr.

- ◆ **Indikator: Kvaliteten i den allmänna kollektivtrafiken ska öka i jämförelse med 2019, andelen resenärer nöjda med den senaste resan enligt Nöjd Kund Index (NKI).**

Kommentar

Andelen nöjda resenärer har minskat något från 80 procent 2019 till 79 procent 2020. Det som redovisas är nöjdhet med senaste resan. Pandemin har inte påverkat nöjdheten nämnvärt. Den har en stabil nivå och ligger i paritet med nationella snittet. Resande med allmän kollektivtrafik har minskat jämfört med föregående år på grund av effekter av pandemin. Även den allmänna kollektivtrafikens marknadsandel av de motordrivna resorna har minskat. Fram till och med mitten av mars var resandeutvecklingen i linje med de mål som finns uppställda. I samband med pandemin kom rekommendationer från Folkhälso-myndigheten. Dessa innebar att endast nödvändiga resor ska göras, resor i rusningstid ska undvikas och andra alternativ än kollektivtrafik ska väljas om det är möjligt. Detta innebär att verksamheten inte kunnat arbeta efter målen i trafikförsörjningsprogrammet.

- **Indikator: Kvaliteten i servicetrafiken ska öka i jämförelse med 2019, andelen resenärer nöjda med den senaste resan enligt Nöjd Kund Index (NKI).**

Kommentar

Andelen nöjda resenärer har ökat från 87 procent 2019 till 91 procent år 2020. Det är en uppgång från förra årets något låga nivå till en mer normal nivå, som dock är den högsta sedan 2012. Beslutet om slopad samplanering, att fler får åka ensamma på grund av riktlinjer med anledning av pandemin, kan ha en viss höjande inverkan på nöjdheten. Samhällsbyggnadsnämnden har ett mål att Region Örebro län har en servicereseverksamhet som uppfyller uppdragsgivarnas krav. Serviceresor arbetar för att ge resenärerna så bra och tillförlitliga resor som det är möjligt. Serviceresor strävar efter att vara kostnadseffektiva och arbetar för att utveckla fler digitala lösningar för att förenkla och förbättra för kunderna, uppdragsgivare och samarbetspartner. Även inom serviceresor finns en tydlig nedgång av antalet resor på grund av pandemin. Under år 2020 genomfördes 44 procent färre resor jämfört med 2019.

EFFEKT MÅL

8. Länets invånare har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.

Kommentar

Länets invånare har ökat sin kunskap och användning av digitala tjänster under året. De digitala tjänsterna har en viktig roll för kvalitetssäkrad information om frågor relaterade till pandemin.

Nedanstående tjänster har ökat i hög grad i nyttjande under pandemin:

1177 Vårdguiden på telefon

De som inte har tillgång till internet eller vill ha snabb hjälp kan ringa 1177 Vårdguiden. Där får de råd och stöd av erfarna sjuksköterskor via telefon som bedömer vårdbehov och hänvisar till rätt vårdnivå eller ger egenrådsråd. Sjuksköterskorna använder ett datoriserat rådgivningsstöd som är medicinskt samstämmigt med innehållet i 1177.se. Rådgivningsstödet bidrar till att kvaliteten på sjukvårdsrådgivningen blir hög och jämn. Avtal är skrivet om att ingå i nationell samverkan med elva andra regioner för att förbättra tillgängligheten.

1177 Vårdguiden på webben

I regionernas invånartjänster finns information och tjänster som fungerar för alla målgrupper och alla åldrar. Den flerfaldigt prisbelönade webbplatsen 1177.se innehåller allt från tecknade filmer för barn som ska behandlas i vården till lättlästa artiklar, filmer och bildspel. Det är också möjligt att få informationen uppläst och viss information finns översatt till flera språk. Den anatomiska atlasen är en unik, interaktiv applikation som skildrar människokroppen i olika lager.

UMO

UMO riktas till unga och informerar om sex, hälsa och relationer. UMO förmedlar också ett värdebaserat budskap om normkritik, jämställdhet och ett inkluderande förhållningssätt. UMO är en stor succé i målgruppen, och också mycket populär hos medarbetare vid ungdomsmottagningar och i elevhälsan, som hänvisar unga till UMO men även använder UMO som en egen kunskapskälla.

1177 Vårdguidens e-tjänster

Med hjälp av 1177 Vårdguidens e-tjänster kan vårdgivare och patienter kommunicera digitalt på ett säkert sätt. Patienten loggar in med e-legitimation och kan göra sina vårdärenden och kontakta vården på tider som passar hen själv, till exempel boka tid, förnya recept och läsa sin journal. Stark autentisering används och all information är krypterad, vilket innebär att vårdgivare också kan använda e-tjänsterna för att till exempel erbjuda internetbaserat stöd och behandling.

Digitala vårdmöten

Användandet av digitala vårdmöten har ökat stort under året. Primärvård och Folktrandvård erbjuder länets invånare möjlighet till digitala tjänster via sina digitala mottagningar. Under året har även många andra mottagningar och vårdcentraler börjat erbjuda digitala besök till länets invånare.

Stöd och behandlingsplattformen

Flera nya program inom Stöd- och behandlingsplattformen har startat under året. Det innebär till exempel att Region Örebro län erbjuder digital artrosskola, digital föräldrautbildning med mera till länets invånare. Den sammanfattande bedömningen är att effektmålet har uppnåtts.

● Indikator: Minst 90 procent av länets invånare känner till 1177 Vårdguiden, e-tjänster och sjukvårdsrådgivning via internet på 1177.se.

Kommentar

98 procent känner till 1177 Vårdguiden, e-tjänster och sjukvårdsrådgivning via interna på 1177.se. 1177 Vårdguiden har en viktig roll gällande kvalitetssäkrad information om covid-19-relaterade frågor, både utifrån ett nationellt och regionalt perspektiv. I slutet av 2020 beslutades det att göra tilläggsbeställning för nationellt sammanhållen vaccinationsinformation för invånare. Översättningar till andra språk har tagits fram. I november 2020 slogs det ett besöksrekord med drygt 20 miljoner besökare på webbplatsen nationellt. Regionalt för länet så var det nästan 480 000 besökare på 1177.se under motsvarande månad. Nästa steg med inloggat läge för e-tjänsterna ökade till drygt 8 miljoner användare nationellt. För Örebro län var det motsvarande drygt 250 000 användare.

● Indikator: Minst 75 procent av länets invånare är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster.

Kommentar

Av länets invånare är 83 procent användare. Antalet inloggningsföretag för olika ärenden via 1177.se e-tjänster, som erbjuds via Region Örebro län har mer än fördubblats från 200 000 per månad våren 2020 till cirka 600 000 per månad hösten 2020. E-tjänsterna på 1177.se har varit en viktig del under pandemin genom att invånare själva kan ta del av provsvar, journalinformation och recept.

● **Indikator: Ett ökat utbud av e-tjänster.**

Kommentar

Nya e-tjänster har tillkommit under året. Några exempel är Digital artrosskola, Ångesthjälpen ung, självincheckning inom primärvård, egen provhantering i 1177 e-Tjänster samt digitala vårdmöten.

Användandet av digitala vårdmöten har ökat i hög grad. Primärvården erbjuder länets invånare möjlighet till digitala tjänster via digitala mottagningar och även andra mottagningar och vårdcentraler har börjat erbjuda digitala besök till länets invånare.

Folktandvården startade digital mottagning i april.

Planering pågår för att också starta med digitala återbesök samt med så kallade öppen kallelse. Via öppen kallelse får patienten möjlighet att själv välja tid för sitt tandvårdsbesök via 1177.se eller via ett SMS som skickas ut när det är dags för undersökning.

EFFEKTIVISERING

◆ **9. Länets invånare och företag har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov**

▲ *Kommentar*

Flera digitala tjänster har utvecklats till länets invånare och företag. Det är bland annat resultat av åtgärder med anledning av pandemin.

Regionala tillväxtnämnden redovisar ett flertal exempel på digitala tjänster inom utbildning och arbetsmarknad, välfärd och folkhälsa samt näringslivsutveckling. Det är bland annat inom vuxenutbildning, digitala vårdmöten tillsammans med kommuner och olika insatser för att stödja företag.

Kulturnämnden redovisar att utveckling av digitala ansökningar för bidrag har startat.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar att det sker ett omfattande arbete med att förbättra den allmänna kollektivtrafiken och servicerelevanssamheten med digitala verktyg. Digitaliseringsarbetet sker såväl för tjänster för länets invånare som i form av effektivisering av interna processer.

Bedömningen är att breddbandsmålet för hushåll eller företag inte kommer att nås. Utbyggnadstakten av fiberanslutningar är fortsatt låg. Många projekt med beviljade bidrag genomförs inte och nya projekt är få. Trådlösa lösningar har blivit viktigare. Det är bra för de som i praktiken saknar möjlighet till fiberanslutning, men samtidigt leder det i vissa fall till minskat intresse för fiber och det medför att fiberprojekt som skulle kunna vara genomförbara inte får tillräckligt många att välja fiberanslutning.

Den sammantagna bedömningen av effektmålet är att det delvis har uppfyllts, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån. Bedömningen görs med anledning av indikatorn om tillgång till bredband som inte uppfyllts.

◆ **Indikator: 95 procent av alla hushåll och företag har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.**

Kommentar

Målet för hushållen totalt kommer inte att nås (83 procent 2019) och inte heller mål för företagen (72 procent 2019). Senast tillgängliga uppgifter avser 2019. De tidsplaner för byggnation som har förmedlats från marknadsaktörer verkar inte uppfyllas på grund av till exempel tillståndshantering och att det finns utmaningar för aktörerna med skillnaden mellan tätort och landsbygd. Det finns områden som trots att de är berättigade och beviljats stöd inte når byggnation på grund av bristande efterfrågan och stora avstånd mellan anslutningarna. Alternativa lösningar, till exempel FWA (trådlösa lösningar), konkurrerar också med utbyggnaden av fiber.

● **Indikator: Ett ökat utbud av e-tjänster.**

Kommentar

Regional tillväxtnämnd redovisar inom Område utbildning och arbetsmarknad

- Tillsammans med regionala utbildningsanordnare har en gemensam webbsida utvecklats för all vuxenutbildning i länet, www.vux.orebrolan.se. Sidan ger stöd till länets invånare och utgör en regional digital infrastruktur för individers livslånga lärande. Webbsidan ger medborgarna kontaktvägar till studie- och yrkesvägledarna i länet.
- Webbsidan Utbildningsakuten startades när läget var som mest akut under våren, där olika kurser och kompetensutvecklingsmöjligheter för företag och individer presenteras.

- Kampanjen "Nu är nu" har genomförts. Kampanjen syftade till att sprida kunskap om vuxenutbildningens alla möjligheter och har presenterats på Facebook, Instagram, LinkedIn, Youtube samt på alla digitala skärmar inom Region Örebro län och länets kommuner. Vidare har banners funnits på alla hemsidor i både Region Örebro län och länets kommuner. Utvecklingsarbetet är uppmärksammat av många regioner i Sverige. Regional tillväxtnämnd redovisar inom Område välfärd och folkhälsa att elva av länets kommuner och Region Örebro län utvecklat möjligheten till digitala vårdmöten tillsammans med patienter.

Regional tillväxtnämnd redovisar inom Område näringslivsutveckling att aktiviteter och projekt har drivits i syfte att öka såväl kunskapen om digitaliseringens möjligheter samt att öka förmågan att kommersialisera den ökade kunskapen inom befintliga företag.

- Den digitala plattformen för länets entreprenörer, verksamt.se/orebrolan som huvudportal för länets näringsliv, har utvecklats och stärkts under pandemin.

- Den andra digitala plattformen, som lekfullt visualiserar de företagsfrämjande insatserna som finns i företagens olika faser, lanserades och kommunicerades i olika kanaler och nätverk.

Exempel på övriga projekt är

- Hemesterkampanj: Länets kommuner fick i samband med sommaren stöd för att göra digitala hemesterkampanjer.

- See us live: En liveplattform som livesänt underhållning från hela länet. Insatsen pågick april–september.

- Digitalt Framsteg: Företag har erbjudits utveckling inom digitaliseringsområdet för att stärka närvaron för att bli mer synliga för besökaren. 25 företag och föreningar inom besöksnäringen deltog,

- Digitalt utbildningsmaterial: Region Örebro län har finansierat City Örebro med att ta fram digitalt utbildningsmaterial för att stärka företagen i Tripadvisor, Google my business, Google Analytics, Google Ads och Sökordsoptimering. Utöver länets cityorganisationer har alla länets företag och föreningar inom besöksnäringen möjligheten att ta del av materialet.

- JulbordsLive: Region Örebro län har medfinansierat en digital insats som Kulturaktiebolaget AB initierat för att stärka restauranger, musiker, tekniker och transportbolag under julbordsperioden. Företagen har köpt julbord hos medverkande restaurang i länet och valt en artist de digitalt vill lyssna till under sin digitala julmiddag.

Kulturnämnden redovisar att ansökningsförfarandet för olika slags bidrag delvis har förändrats till att bli digitala. Arbetet fortsätter under 2021.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar att fortsatt arbete sker inom den allmänna kollektivtrafiken med att använda digitala verktyg.

- Länstrafikens nya hemsida lanserades i januari.

- Digitala skärmar och pratorer har satts upp på resecentrum och vid större hållplatser.

- Planeringsverktyget Remix som införskaffades 2019 har visat sig ha stor potential och har vidareutvecklats under våren 2020.

- Digital utbetalning av förseningsersättning har startat. Det har skett ett omfattande arbete med att förbättra servicereverksamheten med digitala verktyg. Digitaliseringsarbetet sker såväl för tjänster för brukare, som i form av effektivisering av interna processer.

- Det har skapats möjlighet att ansöka om färdtjänst via 1177.

- Arbetet har också pågått med att få igång sjukresportalen på ett bra sätt genom att göra den känd och utbilda i hur den används.

- En ny app för serviceresor har tagits fram som kommer att lanseras under första delen av 2021.

PERSPEKTIV: PROCESS

Perspektivet process beskriver strategier för Region Örebro läns arbetsätt, metoder och processer för att effektmålen i perspektivet invånare och samhälle ska kunna uppfyllas. Strategierna

- kvalitet och utveckling
- digitalisering
- hållbar utveckling
- regional utvecklingsstrategi

beskriver ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt för hur effektmålen ska uppnås och anger inriktningen för hur verksamheten ska utföras.

KVALITET OCH UTVECKLING

Strategier inom kvalitet och utveckling:

- Att kontinuerligt och systematiskt arbeta med ständiga förbättringar.
- Att vara en kunskapsorganisation som ständigt utvecklas.
- Att ha goda relationer både inom Region Örebro läns verksamheter och med kommuner, andra regioner, universitet, civilsamhälle och övriga externa aktörer både lokalt, nationellt och internationellt.

Kommentar

Region Örebro läns verksamheter arbetar kontinuerligt och systematiskt med ständiga förbättringar och med att vara en kunskapsorganisation som ständigt utvecklas. Inom det regionövergripande kvalitets- och utvecklingsarbetet har regiondirektören fastställt fem övergripande strategier för Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete. Inom kvalitet och utveckling ingår att verksamheterna arbetar systematiskt med kunskapsstyrning samt forskning och utbildning och även med innovationer. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har dock fått stå tillbaka under pandemin. Samtidigt har det goda arbete som finns inom kvalitet och utveckling varit en förutsättning att Region Örebro läns verksamheter har hanterat konsekvenserna av pandemin på ett föredömligt sätt. I vissa fall har pandemin också drivit på arbetet med kvalitet och utveckling. Region Örebro län samverkar och har goda relationer inom regionorganisationens verksamheter och med kommuner, andra regioner, universitet, civilsamhälle och övriga externa aktörer både lokalt, nationellt och internationellt, vilket också bidrar till kvalitetsutveckling. Detta har också varit tydligt under pandemin och relationerna har också i många fall förstärkts.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin kvalitet och utveckling med specifika nämndmål och uppdrag utifrån ansvarsområde.

DIGITALISERING

Strategier inom digitalisering:

- Att förändra arbetsätt genom ökad användning av digitala lösningar.

Kommentar

Region Örebro läns verksamheter har fortsatt att utveckla och öka användningen av digitala lösningar och nya förändrade arbetsätt. Administrativa arbetsuppgifter har förenklats och automatiserats med hjälp av nya stödsystem eller med nya lösningar i redan befintliga stödsystem. Pandemin har medfört att verksamheterna på kort tid fått ställa om till digitala möten. Både möjligheten till digitala möten och digitala besök samt förståelsen för dessa har utvecklats betydligt hos så väl Region Örebro läns medarbetare och förtroendevalda som länets invånare. Arbetet med digitalisering har också haft stor betydelse i strategin kring att begränsa smittspridningen under pandemin.

Utveckling av artificiell intelligens inom Region Örebro läns verksamheter förutsätter en väl fungerande digitalisering. Utvecklingsmöjligheterna är stora samtidigt som det är viktigt att hantera data på säkert sätt, framför allt avseende individdata.

En ny digitaliseringsstrategi har tagits fram och antogs av regionfullmäktige i november.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin digitalisering med specifika nämndmål och uppdrag utifrån ansvarsområde.

HÅLLBAR UTVECKLING

Strategier inom hållbar utveckling:

- Att aktivt samverka och kommunicera kring hållbar utveckling.
- Att skapa en tydlig förankring och känna ansvar i linjeorganisationen.
- Att kontinuerligt arbeta för att nå målen i Program för hållbar utveckling.

Kommentar

Region Örebro läns verksamheter har fortsatt arbetet med att hållbarhet ska vara integrerat i ordinarie verksamhet. Det har dock funnits utmaningar att samverka och kommunicera kring hållbar utveckling under året. Flera processer, utbildningsinsatser och utvecklingsprojekt har ställts in eller skjutits upp med anledning av pandemin. Inom hälso- och sjukvården har till exempel arbetet för att minska förbrukningen av engångsmaterial fått stå tillbaka och förbrukningen har istället ökat som en följd av pandemin. En positiv effekt av pandemin är den stora ökningen av resfria möten som bidrar till att minska påverkan av koldioxidutsläpp.

Program för hållbar utveckling 2017–2020 har följts upp till och med 2019 och redovisats till regionstyrelsen. Fortsatt arbete har pågått under året med aktivitetsplaner i programmet. Uppföljning för hela programperioden 2017–2020 pågår och ska redovisas till regionstyrelsen våren 2021. Ett omfattande arbete med att revidera programmet har genomförts under året. Programmet innehåller tre övergripande mål med koppling till mål i Agenda 2030 som Region Örebro län berörs av. Det reviderade programmet ska fortsatt användas som stöd och drivkraft för att integrera hållbar utveckling som en naturlig del i det dagliga arbetet. En riktlinje för styrning och ledning av hållbarhetsarbetet har också tagits fram. Riktlinjen tydliggör ansvar, arbetssätt, lärande och uppföljning.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin hållbar utveckling och fortsatt arbetet med att uppfylla intentionerna i program för hållbar utveckling genom specifika nämndmål och uppdrag utifrån ansvarsområde.

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI

Strategier inom regional utvecklingsstrategi:

- Att bidra till att nå RUS målsättningar.
- Att samordna insatser för genomförandet av RUS i samverkan med länets kommuner och övriga externa aktörer.

Kommentar

Region Örebro läns verksamheter arbetar för att bidra till att nå RUS målsättningar inom respektive nämnds ansvarsområde. Verksamheterna samarbetar bland annat med länets kommuner, Länsstyrelsen i Örebro län, Örebro universitet och civilsamhället i frågor som rör länets utveckling.

Det övergripande regionala arbetet med att genomföra RUS i samverkan med länets kommuner och övriga externa aktörer pågår också. Inom ramen för arbetet med det regionala ledarskapet, och att organisering och genomförandet av RUS sker ändamålsenligt, har ett antal aktiviteter planerats och genomförts under år 2020.

Lokadagarna har i år varit en digital konferens som genomfördes i augusti och temat var Omstartkommissionens rapport. RUS-forum har genomförts i september och fokus var uppföljning av RUS, samhällsutmaningar och expeditionsmetodik.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin regional utvecklingsstrategi genom nämndmål, uppdrag och beskrivningar utifrån ansvarsområde. Speciellt nämnderna regional tillväxtnämnd, kulturnämnd och samhällsbyggnadsnämnden har specifika nämndmål kopplat till RUS.

PERSPEKTIV: RESURS

Perspektivet resurs beskriver hur medarbetarnas kompetenser tas tillvara och utvecklas inom ramen för en hälsofrämjande arbetsplats. Kompetensförsörjningen ska säkerställas för att Region Örebro läns uppdrag kan genomföras.

Region Örebro län ska också genom ständiga förbättringar och kostnadseffektiva lösningar hushålla med tillgängliga resurser för att skapa en ekonomi som ger handlingsfrihet.

Inom perspektivet resurs finns effektmål som syftar till att Region Örebro län ska vara en attraktiv arbetsgivare med en hållbar kompetensförsörjning, ha en långsiktig stark och hållbar ekonomi och uppnå god hushållning för att möjliggöra att effektmålen i perspektivet invånare och samhälle kan uppfyllas.

EFFEKTMÅL

- ◆ **10. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser och bidrar till en hållbar kompetensförsörjning.**

Kommentar

Region Örebro län strävar alltid efter att upplevas som en attraktiv arbetsgivare som ger medarbetaren möjlighet till goda arbetsvillkor, bra arbetsmiljö, möjligheter till kompetensutveckling samt att få vara delaktig och ha påverkansmöjlighet i vardagen, både som medarbetare och i yrkesrollen. Region Örebro län arbetar utifrån flera perspektiv för att säkerställa att Region Örebro län attraherar, anställer, behåller och utvecklar medarbetare. Pandemin har medfört att många medarbetare har fått ställa om arbetet utifrån förändrade förutsättningar. Det gäller såväl hälso- och sjukvård, tandvård och allmän kollektivtrafik och stödfunktioner till dessa samt administrativt arbete. Verksamheterna har fått prioritera om. Inom hälso- och sjukvården har fokus varit att klara tre uppgifter, vården av covid-19-sjuka patienter, akut sjuka patienter och annan nödvändig vård som ej kan anstå. En snabb och intensiv utbildningsinsats genomfördes för att bemanna både ett fördubblat IVA-behov samt för covid-19-infekterade patienter på särskilda avdelningar på ett säkert sätt. Stora personalomflyttningar gjordes under kort tid för att möjliggöra detta. Under året har medarbetarna gjort mycket bra insatser i en ny miljö och med nya arbetsuppgifter. Detta har varit en slitsam period för många som fått arbeta på annat sätt. De som kan arbeta på distans har varit tvungna till detta vilket också varit en stor omställning. Digitala arbetsformer har utvecklats och möjliggjort att mötas och samarbeta på andra sätt än före pandemin.

Den sammanfattande bedömningen av effektmålet inklusive indikatorerna är att det delvis är uppfyllt, det vill säga med en mindre, acceptabel avvikelse från målnivån.

- **Indikator: HME – Hållbart medarbetarengagemang ska öka i jämförelse med tidigare medarbetarenkät.**

Kommentar

Medarbetarenkäten som var planerad till hösten 2020 skjuts upp till 2021 med anledning av pandemin. Det kommer därför inte finnas något aktuellt HME för 2020. Region Örebro läns resultat för HME vid den senaste mätningen år 2018 var 77 vilket är samma resultat som redovisades år 2015. Resultatet för Region Örebro län är på samma nivå som snittet för andra regioner. HME är ett totalindex som beräknas utifrån resultaten för tre delindex – motivation, ledarskap och styrning. I det övergripande resultatet 2018 för Region Örebro län redovisade 89 procent att de tycker arbetet känns meningsfullt och 86 procent att de upplever att de har förtroende från närmaste chef. Att åtgärda på regionövergripande nivå är att resultatet visade att ledningens förmåga att förbereda förändringar behöver förbättras. Arbete har pågått med att genomföra handlingsplaner som förvaltningarna och arbetsplatserna har tagit fram.

◆ **Indikator: AVI – Attraktiv arbetsgivarindex ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar

Region Örebro läns attraktiv arbetsgivarindex år 2020 var 103, en minskning från index 112 som redovisades 2019. AVI är ett sammanfattande index som grundar sig på 9 nyckeltal som Nyckeltalsinstitutet tillhandahåller:

- andel tillsvidareanställda
- medianlön per månad
- lika karriärmöjligheter
- utbildningstid/tid för kompetensutveckling
- övertid
- korttidssjukfrånvaro
- antal anställda/chef, personalansvar
- långtidssjukfrånvaro
- andel som slutat/avgångar.

Utfallets nedåtgående trender av AVI är relaterat till tid för kompetensutveckling, korttidssjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro. De försämrade värdena för dessa parametrar kan helt kopplas till pandemin för år 2020.

◆ **Indikator: Jämfix – Jämställdhetsindex ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar

Region Örebro läns jämställdhetsindex år 2020 var 97 och är lägre än 2019 som redovisade 107. JÄMIX är ett sammanfattande jämställdhetsindex som grundar sig på 9 nyckeltal:

- Yrkesgrupper/andel jämställda yrkesgrupper.
- Högsta ledningsgrupp/ledningsgrupp.
- Lika möjlighet bli chef/likas karriärmöjlighet.
- Lika lön/skillnad i lön.
- Långtidssjukfrånvaro/skillnad i lång sjukfrånvaro.
- Skillnad i föräldradagighet/skillnad i uttag av föräldradagar.
- Lika stor andel med heltid/skillnad i sysselsättningsgrad.
- Andelen med fast anställning/skillnad i andel tillsvidareanställda.
- Jämställdhetsplan/aktivt arbete.

Andel jämställda yrkesgrupper, skillnad i lång sjukfrånvaro och aktivt arbete är de parametrar som främst ska påverkas för att nå ett högre jämställdhetsindex. Med anledning av pandemin har det aktiva arbetet utifrån jämställdhetsplanen inte kunnat genomföras som planerat.

■ **Indikator: Frisktalet ska förbättras i jämförelse med föregående år.**

Kommentar

Frisktal är anställda med maximalt 5 sjukdagar och/eller maximalt 3 sjuktillfällen.

År 2020			År 2019		
Kvinnor	Män	Kv + M	Kvinnor	Män	Kv + M
40,9%	56,7%	44,3%	54,0%	71,0%	57,6%

Resultatet för Region Örebro läns frisktal för år 2020 var 44,3 procent, vilket är lägre än 2019 som var 57,6 procent.

Effekterna av pandemin och rekommendationer om att stanna hemma vid lindriga symtom har medfört en högre sjukfrånvaro. Minskningen av frisktalet förekommer främst inom de verksamheter där arbete med patienter förekommer. Tillfälliga förändringar i sjukförsäkringen bedöms inte ha påverkat utfallet.

— **Indikator: Personalomsättning, externt och intern, ska redovisas. Det ska minska i jämförelse med föregående år.**

Kommentar

Avgångsorsak år 2020 för tillsvidareanställda:

Avgångsorsak	Anställningsfaktor	Antal
Extern	477,72	488
Pension	180,79	192
Summa	658,51	680

Från år 2020 analyseras antalet tillsvidareanställda beträffande personalörligheten. Det rådande läget på arbetsmarknaden påverkar med stor sannolikhet personalomsättningen, men förhoppningsvis avspeglar det även att medarbetare trivs och väljer att vara kvar. Förlängd pensionsålder kan påverka pensionsavgångarna. Personalomsättningen externt för år 2020 redovisar 5,1 procent. Det finns ingen jämförelse med 2019.

● **Indikator: Resultat av avslutningssamtal ska redovisas systematiskt i temaområden.**

Kommentar

Avgångsenkät lämnas till personer som slutar sin anställning. Enkäten är inte ställd till den som avgår med pension. Enkäten är ett komplement till de avgångssamtal som ska hållas när man slutar sin anställning. Svarefrekvensen är 48 procent. Under år 2020 skickades 382 enkäter ut och 184 personer har svarat.

Resultatet år 2020 visar att de främsta skälen till att man lämnar sin anställning är

- lön
- organisation/strukturen
- ledarskap
- familjeskäl
- bostadsort.

Det mest positiva i anställningen i Region Örebro län, av det som anges i enkäten, är

- arbetskamrater och kollegor
- arbetsuppgifter
- arbetstider.

69 procent lämnar för att fortsätta i samma yrke.

44 procent av de som lämnat kan rekommendera andra att söka jobb i Region Örebro län och 40 procent svarar kanske.

Deras nya arbetsgivare är

- 19 procent en annan region
- 26 procent privat verksamhet
- 24 procent har kommuner som ny arbetsgivare.

Av de som svarat på enkäten kan 44 procent tänka sig att arbeta vid Region Örebro län igen.

EFFEKTIVITET

11. Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning.

Kommentar

Region Örebro län förväntas uppfylla resultatmålet över mandatperioden. Totalt når fyra av fem indikatorer måluppfyllelse för 2020. Detta sett tillsammans med att soliditeten, som är regionfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning, utvecklas positivt gör att effektmålet för ekonomin uppnås för 2020.

● Indikator: Region Örebro län redovisar över mandatperioden 2019–2022 ett resultat som motsvarar minst 1,25 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommentar

Årets resultat efter balanskravsjusteringar på 462 miljoner kronor motsvarar 4,5 procent av skatter och statsbidrag. Sammantaget med utfallet för 2019 uppgår resultatet till 2,6 procent av skatter och statsbidrag och målet om 1,25 procent för mandatperioden bedöms komma att uppfyllas.

■ Indikator: Styrelsen och nämnderna redovisar ett resultat i balans.

Kommentar

Verksamheternas resultat räknas samman till 49 miljoner kronor, vilket är en betydande förbättring mot föregående år (-311 miljoner kronor). Dock redovisar flera nämnder negativa resultat, hälso- och sjukvårdsnämnden -336 miljoner kronor, samhällsbyggnadsnämnden -71 miljoner kronor och folktandvårdsnämnden -24 miljoner kronor. Detta innebär att målet inte uppnås för 2020.

● Indikator: Klimatbelastningen från Region Örebro läns kapitalförvaltning är lägre än för jämförbara index.

Kommentar

Kapitalförvaltningens klimatbelastning var i december 49 procent lägre än index. Klimatbelastningen mäts genom koldioxidintensitet vilket visar bolagens utsläpp av koldioxidekvivalenter per miljoner kronor intäkter. Pensionsmedelsportföljens koldioxidintensitet uppgår vid mätningen till 9,7 (ton CO₂e), i jämförelse med index (MSCI World) som uppgår till 19,2 (ton CO₂e). Koldioxidintensiteten har ökat något jämfört med föregående år men målet är fortfarande uppfyllt.

● Indikator: Extern upplåning för finansiering av investeringar sker om möjligt genom gröna lån.

Kommentar

Under året har extern nyupplåning (inkl. Campus USÖ etapp 3) om totalt 650 miljoner kronor skett. Av dessa har 630 miljoner kronor finansierats med gröna lån. Resterande 20 miljoner kronor har upptagits för extern hyresgäst, vilket inte finansierades med gröna lån då investeringen inte uppfyllde de kriterier som kreditgivarna ställer för gröna lån. Sammantaget utgör gröna lån 85 procent av den totala skuldportföljen.

● Indikator: Betalningsberedskapen uppgår varje tillfälle till minst en månad.

Kommentar

Enligt riktlinje för finansförvaltningen ska betalningsberedskapen uppgå till minst en månad. På balansdagen uppgick betalningsberedskapen till 83 dagar och under året har den som lägst varit 35 dagar. Målet är därmed helt uppfyllt.

Godkännande av års- redovisningen

Med hänvisning till innehållet i denna årsredovisning får regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige att årsredovisningen för 2020 godkänns.

Örebro den 14 april 2021

För regionstyrelsen

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Revisions- berättelse

Ordlista

Benämning	Förklaring
Anläggningstillgångar	Tillgångar som har anskaffats för stadigvarande bruk. Delas in immateriella, materiella och finansiella. I verksamheten förekommer främst materiella, såsom maskiner och inventarier. Kriterierna för att klassificeras som en materiell anläggningstillgång är: anskaffningsvärde över ett prisbasbelopp (47 300 kr 2020) och en ekonomisk livslängd längre än tre år.
Anskaffningsvärde	Inköpspris inklusive eventuella kringkostnader för en anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet skrivs av under fastställd avskrivningstid.
Avskrivningar	Avskrivningar varje månad fördelar kostnaden för en anläggningstillgång över den ekonomiska livslängden.
Balanskonto	Konto i Balansräkningen. Tillgångar (kontoklass 1). Skulder (kontoklass 2). Se Kontoplan.
Balanskrav	Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska vara lika stora eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år.
Balanskravsresultat	Balanskravsresultatet innefattar resultat efter balanskravsjusteringar, samt eventuell reservering eller användning av medel till resultatutjämningsreserv.
Balansomslutning	Totalt kapital, summan av alla tillgångar respektive skulder.
Balansräkning	Sammanställning över tillgångar, skulder och eget kapital vid en viss tidpunkt, till exempel på bokslutsdagen.
Betalningsberedskap	Betalningsberedskapen definieras som medel på bankkonto, ej utnyttjad checkkredit, bekräftade ej utnyttjade kreditlöften eller likvida tillgångar inklusive räntebärande tillgångar som kan omsättas inom fem dagar i relation till ett genomsnitt av totala utbetalningar per dag de senaste 12 månaderna. Betalningsberedskapen för Region Örebro län ska vid varje tillfälle uppgå till minst en månads betalningar.
Bokslut	Resultaträkningen avslutas mot balansräkningen och periodens resultat fastställs. Bokslut görs per 31 juli och 31 december.
Delårsrapport	Alla regioner ska upprätta en delårsrapport minst en gång under räkenskapsåret för verksamheten och ekonomin. Delårsrapporten innehåller resultaträkning, balansräkning, driftredovisning, kassaflödesanalys med mera. Upprättandet av delårsrapporten styrs av lagregler och rekommendationer.
Effektmål	Effektmålen ska visa vilken effekt som Region Örebro läns verksamheter, huvudprocesser och interna processer med mera, förväntas bidra med till nytta för invånarna och samhället. Effektmålen är långsiktiga, en mandatperiod eller längre. Kopplat till effektmålen finns indikatorer som ger möjlighet att bedöma graden av måluppfyllelse. Till effektmålen kan det också finnas strategier som ska beskriva ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt för hur effektmålen ska uppnås.
Ekonomi	Hushållning med begränsade resurser.
Ekonomi i balans	Se balanskrav.
Ekonomisk livslängd	Den tid en anskaffad resurs har ett ekonomiskt värde. Tre års ekonomisk livslängd krävs för att en anskaffning ska betraktas som en anläggningstillgång.
Finansiella intäkter/-kostnader	Till finansiella intäkter hör exempelvis utdelningar på aktier, ränteintäkter och vinst vid försäljning av värdepapper. Kostnader är räntekostnader och förlust vid försäljning av värdepapper. Finansiella intäkter och kostnader är en post i regionens resultaträkning.
Förvaltning	Ett begrepp i konteringen för varje styrelse/nämnds verksamhet.

Generationsprincipen	Definieras som att varje generation ska bära kostnaden för den service som den konsumerar.
God ekonomisk hushållning	I god ekonomisk hushållning inryms generationsprincipen (ovan) och även regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Praxis för regionsektorn är att ha 2 procent kvar av skatter och statsbidrag i slutet av året, det vill säga att resultatet ska vara minst 2 procent av skatter och statsbidrag.
Inbetalning	Pengar betalas in.
Indikator	Kopplade till effektmålen, är mätbara och ger möjlighet att bedöma graden av måluppfyllelse. Beskriver tillståndet/utveckling för effektmålet och kan vara kvalitativt eller kvantitativt.
Ingående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid en periods början. Balansräkningens ingående balanser förs över från föregående år. Jämför Resultaträkningen som alltid är tom vid årets början.
Inkomst	Ersättning för utförda prestationer.
Intern kontroll	Att verksamheten följer de styrande dokument som Region Örebro län har beslutat samt lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten. Att redovisningen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin är rättvisande och ändamålsenlig. Att informations säkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.
Internkontrollplan (IK-plan)	IK-planen ingår i respektive nämnds verksamhetsplan. IK-planen omfattar väsentliga risker utifrån nämndens ansvarsområde och åtgärder för att hantera dessa risker.
Internränta	Räntesats som används vid beräkning av ränta på investeringar. Räntesatsen fastställs årsvis enligt rekommendation av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).
Intern styrning	Att verksamheten fullgör sina föreskrivna uppgifter och uppnår beslutade mål och uppdrag. Att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.
Intern styrning och kontroll (ISK)	Intern styrning och kontroll (ISK) är en process som regionstyrelsen, nämnderna och verksamhetsledningarna har för att tillsammans upprätthålla en effektiv ledning och styrning av verksamheten. Processen ska säkerställa en ändamålsenlig och lagenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten.
Intäkt	Periodiserad inkomst. Värdet av periodens utförda prestationer.
ISK-bedömning	Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) 6 kap. 7 §. Med tillräcklig menas att processen för den intern styrning och kontroll ska vara ändamålsenligt utformad efter verksamhetens förutsättningar, art och omfattning. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom sina ansvarsområden bedrivs i enlighet med kraven samt att verksamheten inom sina ansvarsområden upprätthåller en tillräcklig intern styrning och kontroll. Vid uppföljningen av helår ska förvaltningar och nämnder göra en bedömning (ISK-bedömning) om den interna styrningen och kontrollen har varit tillräcklig. Regionstyrelsen gör sedan utifrån sin uppsiktsplikt en samlad bedömning i årsredovisningen.
Kostnad	Periodiserad utgift. Värdet av periodens förbrukade resurser.
Kundfordringar	Finns på balansräkningens tillgångssida. Fakturerade belopp för utfört arbete som ännu inte betalats av kund. 30 dagars kredittid lämnas som regel. Jämför Leverantörsskuld.
Kvalitet och utveckling	Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete – fem övergripande strategier. 1. Region Örebro län skapar värde tillsammans med dem vi finns till för.

	2. Region Örebro län leder för hållbarhet. 3. Region Örebro län involverar och motiverar medarbetare. 4. Region Örebro län utvecklar värdeskapande processer. 5. Region Örebro län förbättrar verksamheten och skapar innovationer.
Leverantörsskulder	Finns på balansräkningens skuldsida. Fakturor som har erhållits men ännu inte har betalats utgör leverantörsskulder. 30 dagars kredittid ska avtalas. Jämför Kundfordringar.
Nettoinvesteringar	Bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag
Nettokostnad	Verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader.
Nettokostnadsutveckling	Skillnaden i nettokostnaderna mäts mellan två olika perioder och visas i procent. I regionsektorn mäts nettokostnadsutvecklingen månadsvis, där man jämför nettokostnaderna för den innevarande perioden med samma period föregående år. Ett sätt att bedöma om nettokostnadsutvecklingen är för hög är att sätta den i relation till något. Till exempel kan man jämföra den med utvecklingstakten för skatter och statsbidrag, det vill säga den intäkt som ska täcka nettokostnaderna om man ska ha en ekonomi i balans. Ett annat sätt att bedöma nettokostnadsutvecklingstakten är att jämföra den med den rådande inflationen.
Omslutning	Med balansräkningens omslutning avses totalsumma Tillgångar, vilket är samma som totalsumma Eget kapital och Skulder.
Omsättning	Summa intäkter i resultaträkningen. För Region Örebro län brukar omsättningen definieras som samtliga intäkter, det vill säga verksamhetens intäkter, skatter och generella bidrag samt finansiella intäkter. Jämför Omslutning.
Omsättningstillgång	Tillgångar som avses omsättas inom ett år, till exempel Kundfordringar, Kassa och Bank. Jämför Anläggningstillgång.
Periodisering	Inkomster och utgifter periodiseras för att fastställa periodens intäkter och kostnader, det vill säga resurstilldelning/-förbrukning under perioden.
Perspektiv	Regionfullmäktiges verksamhetsplan är på övergripande nivå utifrån invånar- och samhällsperspektiv. Verksamhetsplanen innehåller en struktur med perspektiv som är särskilt viktiga för att styra mot visionen – perspektiven invånare och samhälle, process och resurs.
Resultat	Intäkter minus kostnader. Resultatet blir ett överskott (+) eller underskott (-).
Resultaträkning	Sammanställning av periodens intäkter och kostnader. Skillnaden mellan intäkter och kostnader utgör periodens resultat.
Resultat efter balanskravsjusteringar	Resultat efter balanskravsjustering, som är kopplat till kommunallagens krav på återställande (se Balanskrav), är rensat för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten. Resultat efter balanskravsjusteringar justeras för följande poster: realiserade vinster och förluster i värdepapper, samt realisationsvinster/förluster.
Resultatutjämningsreserv	Från och med 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas i balanskravsutredningen för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel.
Rullande 12(-månader)	Att visa omsättning, nettokostnadsutveckling eller andra resultat som ett årsresultat till och med den senaste månaden. Istället för att löpande bara visa förra månaders omsättning och en gång om året visa ett helårsresultat, så kan man med ”rullande 12” få ett nytt årsresultat varje månad.
Rättvisande resultat	Periodens intäkter och kostnader är fastställda (genom periodisering) och redovisade inom den ansvarsenhet där verksamheten bedrivits.

Semesterlöneskuld	Värdet av personalens sparade semesterdagar bokförs i balansräkningen. Skulden räknas om månadsvis. Semesterlöneskuldens förändring bokförs i resultaträkningen som förändring semesterlöneskuld.
Självfinansieringsgrad	Kassaflöde från den löpande verksamheten (återfinns i kassaflödesanalysen) dividerat med nettoinvesteringar.
Skulder	Balansräkningens kreditsida. Exempel på skulder är leverantörsskulder, avsättning till pensioner och semesterlöneskuld.
Skuld för övertid, jour och beredskap	Värdet av personalens intjänade, ej utbetalda ersättning för övertid, jour och beredskap bokförs i balansräkningen. Skulden räknas om månadsvis och förändringen bokförs i resultaträkningen.
Soliditet	Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare är den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen. Eget kapital dividerat med totalt kapital.
Strategi	Strategier beskriver ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt, arbetsmetoder och arbetsprocesser, för hur effektmålen ska uppnås.
Tillgångar	Ena sidan av balansräkningen. Den delas upp i Anläggningstillgångar (till exempel byggnader, maskiner, inventarier) och Omsättningstillgångar (till exempel kundfordringar, kassa och bank).
Upplupna semesterlöner	Semesterlöneskulden beräknas månadsvis. En eventuell förändring av skuldens storlek påverkar resultaträkningen. En minskning av skulden (färre antal sparade dagar) minskar årets kostnader (kredit), en ökning (fler sparade dagar) ökar årets kostnad (debit). Bokföring av semesterlöneskuldens förändring får ske antingen på varje ansvarsenhet eller på övergripande nivå.
Utbetalning	Pengar betalas ut.
Utfall	Akkumulerade saldon på konton i resultatrapporter. Jämförs ofta med budget eller föregående periods utfall.
Utgift	Resursanskaffning, till exempel materialköp och löner.
Utgående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid periodskifte. Utgående balans förs alltid över till nästa period. Jämför Ingående balans.
Utgående moms	Region Örebro län bedriver huvudsakligen verksamhet som inte är momspliktig (som hälso- och sjukvård), men är momsregistrerat och debiterar utgående moms vid försäljning av vissa varor och tjänster. Debiterad utgående moms bokförs på balansräkningens skuldsida och betalas in till Skatteverket i samband med skattedeklarationen varje månad.
Verksamhetsplan	Regionfullmäktiges beslut om verksamheten kommande år samt budget och investeringar. Varje nämnd/styrelse och förvaltning upprättar i sin tur egna verksamhetsplaner utifrån fullmäktiges plan.
Årsredovisning	Alla regioner ska upprätta en årsredovisning innehållande resultaträkning, balansräkning, driftredovisning, kassaflödesanalys med mera. Upprättandet av årsredovisningen styrs av lagregler och rekommendationer.
Över-/underskott	Skillnaden mellan intäkter och kostnader som redovisas i resultaträkningen. I privata företag kallas detta vinst (överskott) eller förlust (underskott).

Fotografer:

Sid 4, sid 27 bild 2, sid 29 bild 3 – Icon Photography
Övriga bilder – Region Örebro län och bildbyråer

Produktion: Region Örebro län

Tryckeri: Ljungbergs tryckeri AB

Papper omslag: Munken polar 240 g

Papper inlaga: Munken polar 130 g

Typsnitt: Adobe Garamond Pro och Frutiger LT Std

Region Örebro län

Besöksadress: Eklundavägen 2, Örebro

Postadress: Box 1613, 701 16 Örebro

Tel: 019-602 10 00

E-post: regionen@regionorebrolan.se

www.regionorebrolan.se

804 (999)

Region Örebro län

REGION ÖREBRO LÄN

Regionkansliet-ekonomistaben, Inger Andersson

2021 02 17

VERKSAMHETERNAS RESULTAT 2020

	Årets resultat 2020	Balansering av årets resultat	Ackumulerat resultat 2019 12 31	Ackumulerat resultat 2020 12 31	Avrundn mnkr
Hälso- och sjukvården, Hälsoval	-69 347 630,58	-69 347 630,58	-429 006 670,75	-498 354 301,33	-498,3
Folktandvård	-24 295 028,67	-24 295 028,67	-98 460 532,79	-122 755 561,46	-122,8
Gem nämnden för företags- hälsovård samt tolkförmedling	3 900 007,86	3 900 007,86	41 377 915,81	45 277 923,67	45,3
Summa	-89 742 651,39	-89 742 651,39	-486 089 287,73	-575 831 939,12	-575,8

24

Risk- och sårbarhetsanalys för
Region Örebro län 2021

20RS275

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 20RS275

Organ
Regionstyrelsen

Risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län 2021

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

att fastställa risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län.

Sammanfattning

Region Örebro län ska enligt lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) genomföra analyser på vilka händelser som kan inträffa i Regionen och om det kan innebära en negativ påverkan på verksamheten. Detta arbete ligger som grund för inriktning och prioriteringar i krisberedskapsarbetet inom Region Örebro län och är en ständigt pågående process för att säkerställa robusta verksamheter som klarar krissituationer. Ett sådant arbete har nu genomförts i Region Örebro läns organisation. När risk- och sårbarhetsanalysen är fastställd ska arbete med så kallad kontinuitetshantering ske i Region Örebro län. Arbetet kommer att ske både regionövergripande och i de olika verksamheterna. Arbetets syfte är att mot bakgrund av analysen hantera de risker och sårbarheter som har konstaterats. Det finns några centrala frågor som särskilt har uppmärksammats och som ska ingå i kontinuitetsarbetet. Bland dessa märks konsekvenser och lärdomar av den pågående pandemin, att arbeta vidare med frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta, samt frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen.

Beredning

Ärendet har varit föremål för beredning vid regionstyrelsesammanträdet den 28 januari 2020.

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 20RS275

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Risk- och sårbarhetsanalysen syftar till att ge underlag för arbete som syftar till att motverka de faror och risker som kan utsätta Region Örebro läns verksamhet och därmed invånarna i länet för negativa konsekvenser. Därmed kan beslut sägas ha positiva effekter ur alla de tre perspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Fastställandet av analysen medför i sig inga kostnader. I det efterföljande arbetet med kontinuitetshantering, kan dock åtgärder komma i fråga som har ekonomiska konsekvenser. Dessa får emellertid utredas och tas ställning vid de beslut som då måste fattas.

Beslutsunderlag

Föredragnings-PM

Förslag till risk- och sårbarhetsanalys för Region Örebro län.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Risk- och sårbarhetsanalys 2021

Region Örebro län

Risk- och sårbarhetsanalys 2021
Region Örebro län

Kommentar

Innehåll

Innehåll	1
Förord	3
Sammanfattning	3
Begrepp och termer	5
1. Beskrivning av Region Örebro län och dess ansvarsområden	8
1.1 Regionens ansvarsområde och uppgifter	8
1.1.1 Krisledningsnämnd	8
1.2 Regionens organisation inklusive hel- och delägda bolag och förbundssamarbeten	9
Politisk organisation	9
Regionfullmäktige	9
Regionstyrelsen	9
Verksamhetens organisation	10
Regionens bolag	10
1.3 De författningar som huvudsakligen beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen	10
1.4 Övergripande beskrivning av regionens geografiska område såsom geografi, demografi, infrastruktur och näringsliv	
11	
2. Beskrivning av arbetsprocess och metod	12
2.1 Uppdrag	12
2.2 Syfte och mål	12
2.3 Arbetsprocess för risk- och sårbarhetsarbetet	12
2.3.4 Vissa avgränsningar	13
3. Identifierad samhällsviktig verksamhet inom Regionens ansvarsområde	14
4. Identifierade kritiska beroenden för Regionens samhällsviktiga verksamhet	16
4.1 Kontinuitetsplanering	17

5. Identifierade och analyserade risker för regionen	19
5.1 Riskidentifiering och riskanalys	19
5.2 Typhändelser.....	20
5.3 Identifierade typhändelser med definitioner	21
5.3.1 Naturolyckor och extrema väderhändelser.....	21
5.3.2 Andra olyckor	25
5.3.3 Teknisk infrastruktur och försörjningssystem	28
5.3.4 Antagonistiska hot och social oro.....	32
5.3.5 Sjukdomar	34
5.5 Klimatförändringar	36
5.6 Informationspåverkan.....	37
5.7 Säkerhetspolitiska läget	37
5.8 Inträffade händelser	38
5.9 Riskvärdering	40
5.10 Riskmatris.....	42
6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom regionen	44
6.1 Risker som orsakar bortfall av en eller flera vitala beroenden	44
7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat.....	48
8. Litteraturförteckning	50

Förord

Region Örebro län ska enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544)¹ genomföra analyser på vilka händelser som kan inträffa i Regionen och om det kan innebära en negativ påverkan på verksamheten. Detta arbete ligger som grund för inriktning och prioriteringar i krisberedskapsarbetet inom Region Örebro län och är en ständigt pågående process för att säkerställa att det finns en robust verksamhet som klarar krissituationer.

Lagen kompletterades 2015 med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:4)². Lagen innebär att Regionerna är skyldiga att redovisa resultaten av analyserna till Socialstyrelsen med kopia till länsstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Under följande år under mandatperioden är Regionerna skyldiga att följa upp sina risk- och sårbarhetsanalyser och rapportera uppföljningen till Socialstyrelsen med kopia till MSB och Länsstyrelsen.

Denna rapport är Region Örebro läns (Regionen) resultatredovisning av risk- och sårbarhetsanalyser under de gångna åren sedan 2015.

Sammanfattning

Arbetet med föreliggande års risk- och sårbarhetsanalys (RSA) utgår från 2015 års risk- och sårbarhetsanalys. Redan i den analysen kunde det konstateras att Region Örebro läns samhällsviktiga verksamheter, är helt beroende av tillgång till el och vatten. Detta beroende kvarstår. Andra kritiska beroenden är värme och ventilation samt elektroniska kommunikationer. Redan i tidigare upplagor av risk- och sårbarhetsanalysen har konstaterats att risken för en pandemi och dess konsekvenser är en allvarlig risk att räkna med. I och med det senaste årets covid-19-pandemi har denna risk kommit att materialiseras på ett sätt som varit svårt att föreställa tidigare. Det finns alltså anledning att i kommande kontinuitetsarbetet, ta mycket stor hänsyn till detta.

För att säkerställa att Regionens verksamhet kan genomföras även under ansträngda förhållanden, framhålls i analysen att nedanstående fyra områden bör ägnas ytterligare uppmärksamhet i det fortsatta arbetet.

Frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta.

Frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen.

Pandemiberedskapen.

Hantering av kontinuitetsfrågor med anledning av vad som tas upp i risk- och sårbarhetsanalysen.

Begrepp och termer

Allvarlig händelse - Allvarlig händelse används som ett samlingsbegrepp inom hälso- och sjukvård, hälsoskydd, smittskydd, socialtjänst och andra verksamheter för olika typer av händelser, inklusive risk för eller hot om sådana. Med allvarlig händelse menas en händelse som kräver att verksamheten leds på ett särskilt sätt. Händelser som inte är direkt patientrelaterade, men som ändå påverkar hälso- och sjukvården betydligt, kan också definieras som allvarlig händelse. Allvarliga händelser kan i vissa fall få så stora konsekvenser att lagen (2006:544) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och regioner kan behöva tillämpas.

Civilt försvar – den verksamhet som statliga myndigheter, kommuner, regioner, privata företag och frivilligorganisationer genomför inför och vid höjd beredskap i syfte att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp. Det civila försvaret är därmed inte en organisation.¹

Extraordinär händelse - Med extraordinär händelse menas en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting enligt lagen (2006:544) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och regioner. Vid extraordinär händelse aktiveras krisledningsnämnden inom landstinget.

Förmåga – här avses krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar.

Geografiskt områdesansvar – att det inom ett geografiskt område finns ett organ som ansvarar för inriktning, prioritering och samordning av tvärsektoriella åtgärder före, under och efter en kris. Detta ansvar finns på tre nivåer: lokal nivå (kommun), regional nivå (länsstyrelse) och nationell nivå (regeringen). Region Örebro län har inte ett geografiskt områdesansvar utan ett verksamhetsansvar för våra verksamheter.

Hot – omfattar en aktörs kapacitet och avsikt att genomföra skadliga handlingar. Ett hot kan även bestå av en händelse eller en företeelse som i sig framkallar fara mot något eller någon utan att det i sammanhanget förekommer aktörer med kapacitet och avsikt att orsaka skada.²

Höjd beredskap – är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Regeringen får besluta om höjd beredskap om Sverige är i krig, krigsfara eller har varit i krig. Beslutet kan avgränsas till ett specifikt område eller verksamhet.

¹ <https://www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Totalforsvar/>

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvar/civilt-forsvar/>

² Vägledning för risk- och sårbarhetsanalys Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Klimatanpassning - Klimatanpassning definieras enligt Smit m.fl. (2001, s. 881) som förändringar i ekologiska, sociala eller ekonomiska system till följd av verkliga eller förväntade klimatförändringar (egen översättning). Klimatanpassning är till exempel förändringar i processer, metoder och strukturer, antingen i syfte att mildra negativa förväntade effekter eller i syfte att utnyttja nya möjligheter som uppstår till följd av klimatförändringarna.³

Klimatförändring - Med klimat menas en beskrivning av vädrets långsiktiga egenskaper mätt med statistiska mått. Klimatet kan därför bara "observeras" indirekt, genom insamling och analys av väderobservationer under en längre tid.⁴ Med klimatförändring menas den snabba förändring som nu sker på grund av människans påverkan.⁵

Kris – en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och hotar grundläggande värden och funktioner. Kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och organisation. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga. Att lösa krisen kräver samordnade åtgärder från flera aktörer.

Krisberedskap – förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationer.

Krishantering – med krishantering avses den omedelbara och operativa hanteringen av en händelse eller störning som inträffat i samhället.

Kritiska beroenden – beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till nedsättningar i funktioner, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar.

Risk – en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Risk- och sårbarhetsanalys – en samlad analys av ett systems risker och sårbarheter.

Samhällsviktig verksamhet

Verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet

Styrel – identifiering och prioritering av samhällsviktiga elanvändare.

Sårbarhet – de egenskaper eller förhållanden som gör ett samhälle, ett system eller egendom mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse.

³ Vredin Johansson, M. och Forslund, J., 2009, Klimatanpassning i Sverige, Samhällsekonomska värderingar av hälsoeffekter, Specialstudier nr 20, Konjunkturinstitutet s 16

⁴ <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat>

⁵ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/>

Totalförsvaret – Den militära (militärt försvar) och civila verksamhet (civilt försvar) som behövs för att förbereda Sverige för krig.

Traumavårdskedjan – de delar av hälso- och sjukvården som hanterar traumafall. Innefattar ambulans, akutmottagning, anestesi, operation, IVA, röntgen och kirurgavdelningar.

1. Beskrivning av Region Örebro län och dess ansvarsområden

1.1 Regionens ansvarsområde och uppgifter⁶

Genom speciallagstiftningen har kommuner och regioner fått ansvar för viktiga samhällsfunktioner som oftast är obligatoriska uppgifter. Kommuner och landsting kan även fatta beslut om att utföra olika frivilliga uppgifter.

Regionens obligatoriska uppgifter:

- Hälso- och sjukvård
- Tandvård för barn och unga upp till 23 års ålder
- Regionalt utvecklingsansvar

Frivilliga uppgifter:

- Övrig tandvård
- Kultur
- Utbildning
- Turism

Gemensam, obligatorisk uppgift för kommuner och regioner

- Regional och lokal kollektivtrafik

Sverige är indelat i 21 regioner. I varje region finns en folkvald församling, regionfullmäktige, som beslutar om regionens egna frågor. Regionfullmäktige utser i sin tur regionstyrelsen, som leder regionens verksamhet.

Verksamheten finansieras genom skatter, statsbidrag och avgifter, och regleras främst i kommunallagen.

1.1.1 Krisledningsnämnd

När krisen kräver snabbare prioriteringar och beslut än vad den ordinarie organisationen kan hantera, kan krisledningsnämnden träda i kraft. Vid en extraordinär händelse är tid ofta en bristvara, och det är på grund av behovet av snabba beslut som möjligheten till att aktivera en krisledningsnämnd finns.

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela, eller delar av, verksamhetsområden från nämnder i Regionen i den utsträckning som är nödvändig, med hänsyn till krisens art och omfattning.

Beslut om att krisledningsnämnden ska aktiveras tas av krisledningsnämndens ordförande.

⁶ Sveriges kommuner och landsting (<https://skl.se/tjanster/kommunerochregioner.431.html>, 2019-06-13)

1.2 Regionens organisation inklusive hel- och delägda bolag och förbundssamarbeten

Politisk organisation⁷

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige är regionorganisationens högsta beslutande organ. Vart fjärde år väljer länets invånare i direkta val de 71 ledamöterna till regionfullmäktige från olika politiska partier i Örebro län.

Valberedning, revision och patientnämnd

Till regionfullmäktige är valberedning, revision och patientnämnd knutna. De är fristående från den övriga politiska organisationen.

Valberedningen föreslår ledamöter till bland annat regionstyrelse och nämnder.

Revisionen granskar, utvärderar och kontrollerar regionorganisationens verksamhet. Patientnämndens uppgift är att hjälpa patienter att föra fram synpunkter och klagomål och vid behov se till att det blir besvarade av vårdgivaren.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen är Regionens högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för regionens utveckling i olika avseenden. Detta innebär bland annat att leda och samordna de övergripande utvecklingsfrågorna, att ansvara för strategisk planering och främja en långsiktigt hållbar utveckling i länet.

Regionstyrelsen har en uppsiktsplikt över nämnderna. Regionstyrelsen har 15 ledamöter och 15 ersättare som utses av regionfullmäktige. Till styrelsen finns ett arbetsutskott knutet.

Nio nämnder

Det finns nionämnder som alla är underställda regionfullmäktige. De ansvarar för de olika områden som fullmäktige har bestämt att de ska göra.

- Hälsa- och sjukvårdsnämnden
- Forsknings- och utbildningsnämnden
- Folktandvårdsnämnden
- Servicenämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Regional tillväxtnämnd
- Kulturnämnd
- Gemensam nämnd för företagshälsa och tolkförmedling
- Patientnämnd

Regionalt samverkansråd

⁷ www.regionorebolan.se (20190624)

Samverkan mellan Region Örebro län och kommunerna i länet är avgörande för att åstadkomma en god regional utveckling. För detta finns ett regionalt samverkansråd.

Verksamhetens organisation

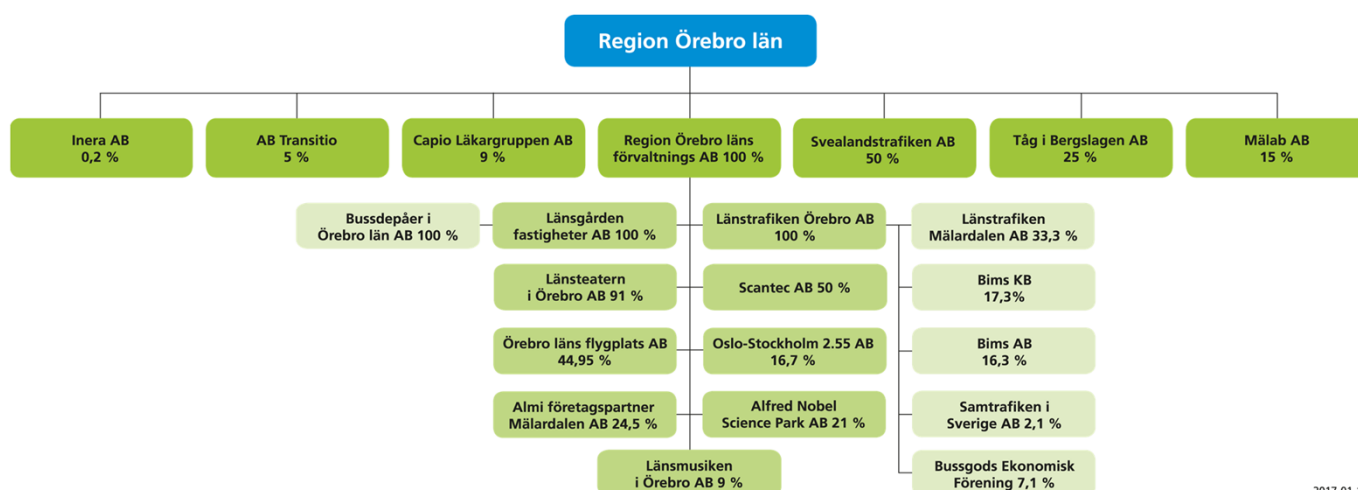
Under politiska organisationen finns en förvaltningsorganisation som är indelad i olika delar, som leds av förvaltningschefer.

Regiondirektören är den ledande tjänstepersonen och är chef för regionkansliet.

De huvudsakliga delarna av förvaltningen därutöver är; hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Folk tandvården, Regionservice, Regional utveckling samt Företagshälsovård med tolk- och översättarservice.

Regionens bolag

Regionen har intressen i olika bolag, vissa helägda direkt eller indirekt, vissa delägda.

2017-01-10

1.3 De författningar som huvudsakligen beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen

- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)

- Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)

- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift (MSBFS 2015:5) om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser;

Övriga:

- Epizootilag (1999:657)

- Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

- Förordning (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- Lag (2006:263) om transport av farligt gods
- Förordning (2011:931) om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL)
- Säkerhetsskyddslagen 2018:585

1.4 Övergripande beskrivning av regionens geografiska område såsom geografi, demografi, infrastruktur och näringsliv

Region Örebro läns geografiska område omfattar Örebro län med dess 12 kommuner och ett sammanlagt befolkningsantal på strax över 300 000 personer. Hälften av invånarna återfinns i Örebro kommun och därutöver är de största kommunerna Karlskoga och Lindesberg. Det är också i dessa tätorter som Regionen har sina tre akutsjukhus. Därutöver ansvarar regionen bland annat för vårdcentraler och folktandvårdskliniker runt om i länet samt två folkhögskolor.

2. Beskrivning av arbetsprocess och metod

2.1 Uppdrag

Varje region är skyldig enligt *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* att göra en risk- och sårbarhetsanalys. Regionen göra en analys av vilka risker, hot och samhällsstörningar som kan inträffa samt hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Dessa risker kan vara eller leda till en extraordinär händelse. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys som redovisas skriftligen till Socialstyrelsen med kopia till länsstyrelsen i aktuellt län samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Denna risk- och sårbarhetsanalys är en öppen handling.

2.2 Syfte och mål

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att:

- kartlägga hot, risker och sårbarheter inom Regionen
- utgöra en grund i Regionens krisberedskapsarbete
- öka medvetenheten och stärka kunskapen samt ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten och anställda i Regionen
- ge underlag för samhällsplanering

Målet är att risk- och sårbarhetsanalysen och krisberedskapsarbetet ska ligga till grund för förebyggande åtgärder, planering, utbildningar och övningar i syfte att stärka regionens förmåga att hantera kriser och minska samhällsstörningarnas skadlighet på människors liv, hälsa egendom och miljö.

2.3 Arbetsprocess för risk- och sårbarhetsarbetet

Föreliggande analys bygger på den sedan tidigare gällande analysen. Det som utvecklades var att fler instanser involverades inom olika delar av Regionen. Syftet med inriktningen med denna analys är att ge en inriktning på det fortsatta beredskapsarbetet på regionnivå. Arbetet på förvaltningsnivå och därunder ska ske i form av ett arbete med kontinuitetshandling.

Arbetsprocessen har följt dessa steg:

1. Vad är skyddsvärt?
2. Riskbedömning och riskvärdering
3. Förmågebedömning
4. Föreslå åtgärder

2.3.4 Vissa avgränsningar

Analysen koncentreras i vissa avseenden till hälso- och sjukvårdsverksamheten, även om annan verksamhet också utgör självklara delar av analysen. I analysen har särskilt Regionservice verksamhet beaktats eftersom den är avgörande för de andra förvaltningarnas verksamhet. Denna begränsning grundar sig i att hälso- och sjukvården utgör den mest omfattande verksamheten i regionen och att det bedöms som en framträdande samhällsviktig verksamheten i en extraordinär situation.

Det kan konstateras att analysen i flera avseenden utgör ett dokument som kommer att behöva revideras på olika sätt i ljuset av resultaten av det omfattande nationella arbetet med civilt försvar, som även Region Örebro län har en viktig roll att spela i. Även andra utredningar och samhällskeenden gör att analysen kommer att behöva revideras i olika avseenden. Men den analys som nu föreligger fyller sitt syfte genom att ge en bild av vilka risker som finns nu.

3. Identifierad samhällsviktig verksamhet inom Regionens ansvarsområde

Redovisningen av identifierad samhällsviktig verksamhet bör utgå från nedanstående sektorer och funktioner:

Samhällssektor

Med samhällssektor avses i detta sammanhang de olika områden inom vilka viktiga samhällsfunktioner finns och samhällsviktig verksamhet kan identifieras.

Viktig samhällsfunktion

Viktig samhällsfunktion är ett samlingsbegrepp för de verksamheter som upprätthåller en viss funktionalitet. Varje sådan funktion ingår i en eller flera samhällssektorer och upprätthålls av en eller flera samhällsviktiga verksamheter.

Samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet avses de verksamheter, anläggningar, noder, infrastrukturer och tjänster som är av avgörande betydelse för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner.

Endast verksamhet som absolut behövs för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner vid allvarliga händelser eller kriser bör identifieras som samhällsviktig.

Samhällsviktig verksamhet kan vara av nationell, regional eller lokal betydelse. Nationellt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller störning i verksamheten kan leda till allvarliga nationella eller internationella konsekvenser.

Regionalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga regionala konsekvenser.

Lokalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga lokala konsekvenser.

Samhällssektor	Exempel på viktiga samhällsfunktioner per samhällssektor⁸
Energiförsörjning	Produktion av el, distribution av el, produktion och distribution av fjärrvärme, produktion och distribution av bränslen och drivmedel.
Finansiella tjänster	Betalningar, tillgång till kontanter, centrala betalningssystemet, värdepappershandel.
Handel och industri	Bygg- och entreprenadverksamhet, detaljhandel, tillverkningsindustri.
Hälso- och sjukvård samt omsorg	Akutsjukvård, läkemedels- och materielförsörjning, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre, primärvård, psykiatri, socialtjänst, smittskydd för djur och människor.
Information och kommunikation	Telefoni (mobil och fast), internet, radiokommunikation, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar, webbaserad information, sociala medier.
Kommunalteknisk försörjning	Dricksvattenförsörjning, avloppshantering, renhållning, väghållning.
Livsmedel	Distribution av livsmedel, primärproduktion av livsmedel, kontroll av livsmedel, tillverkning.
Offentlig förvaltning och konsulär verksamhet	Lokal ledning, regional ledning, nationell ledning, begravningsverksamhet, diplomatisk.
Skydd och säkerhet	Domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, alarmeringstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll, bevaknings- och säkerhetsverksamhet.
Socialförsäkringar	Allmänna pensionssystemet, sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen.
Transporter	Flygtransport, järnvägstransport, sjötransport, vägtransport, kollektivtrafik.

⁸ Tabellen är hämtad från MSB (2014) *Vägledning för samhällsviktig verksamhet* Publ.nr: MSB620 - januari 2014 ISBN: 978-91-7383-392-9

4. Identifierade kritiska beroenden för Regionens samhällsviktiga verksamhet

Samhället präglas av en ökad komplexitet med många beroendeförhållanden. Beroenden är inte statiska utan är föränderliga över tid på grund av ny teknik, affärslogistik, specialisering, osv. Kritiska beroenden är beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera.

Dessa beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning relativt omgående leder till nedsättningar i funktioner, som kan få till följd att en allvarlig händelse inträffar. Den drabbade verksamheten kännetecknas av att den saknar uthållighet, redundans och möjlighet att ersätta eller fungera utan den resurs som fallit bort.⁹

Kritiska beroenden kan betraktas som sårbarheter som varje verksamhet bör känna till och kunna hantera och återfinns inom följande samhällsviktiga områden:

- teknisk infrastruktur, exempelvis elförsörjning och elektronisk kommunikation
- verksamhetsnära system, exempelvis IT-system och journalsystem
- samhällsviktiga funktioner, exempelvis vård och omsorg, specialistfunktioner, nyckelfunktioner som till exempel TiB
- information, exempelvis intern och extern kommunikation, webb och press
- transporter, varor och tjänster, exempelvis it-support, servicefunktioner, sjukvårdsmateriel och läkemedel.

De kritiska beroenden som identifierats har använts som grund för att utforma den enkät som skickats ut verksamheterna. Det som tillkommit sedan förra analysen är frågan om förbrukningsartiklar inom hälso- och sjukvårdens förvaltning och en insikt om de mycket allvarliga konsekvenserna av en pandemi.

Då Region Örebro läns verksamhet är komplex och spänner över många olika former av aktiviteter finns ett flertal kritiska beroenden. Dessa återfinns inom de flesta samhällsviktiga områden. Vissa är mer tidskritiska än andra, men kommer sannolikt alla att ha stor påverkan på regionen om de faller bort eller får störningar. Det mest kritiska beroendet består av teknisk infrastruktur, t.ex. elförsörjning och elektronisk kommunikation. Ett bortfall av elförsörjning kommer på kort tid kraftfullt påverka främst hälso- och sjukvården från att verka, om inte bortfallet kan ersättas med avbrottsfri kraftförsörjning (UPS) och reservkraft.

Inom särskilt hälso- och sjukvården, men även inom andra förvaltningar är beroendet av elektronisk kommunikation stort. Viss elektronisk utrustning, t.ex. röntgen, behöver kunna kommunicera med andra system för att resultaten ska vara användbara. Ett längre bortfall skulle även påverka hälso- och sjukvården i stort då aktuella reservrutiner vid bortfall av elektronisk kommunikation är tidsödande. Detta gäller särskilt de verksamhetsnära systemen, t.ex. journalsystem.

⁹ Socialstyrelsen (2015) *Socialstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys 2015* Artikelnummer 2015-11-4

4.1 Kontinuitetsplanering

Kontinuitetsplanering handlar om att säkerställa en rimlig lägsta driftnivå inom en verksamhet, oavsett vilken störning verksamheten utsätts för. Kontinuitetsplanering handlar om ”att skapa systematisk motståndskraft, robusthet och säkerställa organisationens leveransförmåga för att ordinarie verksamhet ska kunna bedrivas på en acceptabel nivå, oavsett störning”.¹⁰

Till skillnad från Risk- och sårbarhetsanalysen som tydliggör och ger medvetenhet om olika risker som finns i vår närhet samt hur sårbara vi är för dem, utgör kontinuitetsplanering den nästkommande delen som syftar till att vidta åtgärder för att vi inte ska vara lika sårbara för de risker som identifierats i analysen.

Vad gäller samhällsviktiga verksamheter är det viktigt att bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete. I ett sådant arbete inkluderas både risk- och sårbarhetsanalyser/ riskanalyser och kontinuitetsplanering. Detta ska göra verksamheterna mer robusta och därmed kunna hantera olika samhällsstörningar.

Kontinuitetsplanering är viktigt både vad gäller det förebyggande arbetet vid grundberedskap, likväl som det är viktigt i det förebyggande arbetet inför höjd beredskap. Eftersom störningar kan inträffa både under grundberedskapen och under höjd beredskap, om än i olika utsträckningar är det av vikt att vara förberedd på hur störningar ska hanteras inom sin verksamhet.

Kontinuitetshantering handlar om att systematiskt skapa en förmåga att fortsätta bedriva sin verksamhet på en tolerabel nivå oavsett vilken typ av störning som organisationen utsätts för och att hantera alla aspekter inom kontinuitet, från incident- till krishantering. För att lyckas med detta krävs allas engagemang och ett tydligt ledarskap samt att roller och ansvar är tydliga i organisationen.¹¹

Redan i nuläget finns det en mängd reservrutiner, checklistor och liknande på de flesta avdelningar och enheter inom Regionen. Dessa är dock ofta gjorda utifrån den enskilda enheten eller avdelningens perspektiv och behov, vilken riskerar att leda till att de inte täcker tillräckligt många utfall och ej heller hur olika utfall kan påverka hela organisationen.

En resolut och konsekvent genomförd kontinuitetsplan ger ett mer heltäckande resultat, detta eftersom processen utgår från organisationens behov och svagheter och väger dessa mot de risker som är relevanta. Det hjälper också organisationen se vilka verksamheter som behöver prioriteras och vilka lösningar som är mest kostnadseffektiva. Detta är perspektiv som riskerar att gå förlorade vid en process

¹⁰ (Länsstyrelsen i Örebro län , 2017)

¹¹ Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet Vägledning till SS-EN ISO 22301

som utgår från avdelningarnas eller enheternas perspektiv. Det ska dock understrykas att avdelningarnas och enheternas perspektiv är av avgörande betydelse för att ta fram kontinuitetsplaner ute i verksamheten. Målet med Regionens kontinuitetshantering är att säkerställa att dess samhällsviktiga verksamhet kan fortsätta verka även under svåra omständigheter.

5. Identifierade och analyserade risker för regionen¹²

5.1 Riskidentifiering och riskanalys

Riskidentifiering

Riskidentifiering syftar till att identifiera extraordinära händelser och förhållanden inom Regionens egen verksamhet och det geografiska området som innebär ett hot eller en risk. Resultatet av riskidentifieringen bör vara riskkällor eller grovt beskrivna riskscenarier (typhändelser) och omfattar risker och hot inom följande områden.

- naturolyckor
- andra olyckor
- teknisk infrastruktur och försörjningssystem
- antagonistiska hot och social oro
- sjukdomar¹³

Riskanalys

Riskanalysen utgår från ett urval av de identifierade riskerna. De utvalda riskerna utvecklas till mer utförligt beskrivna riskscenarier. Riskanalysen innehåller även en värdering av hur sannolikt det är att scenariot ska inträffa och vilka direkta konsekvenser som det medför. I de fall då sannolikhetsbedömningen är förenad med allt för stor osäkerhet kan bedömningen utelämnas. Utgångspunkten för konsekvensbedömningen är befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet, grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati, samt skador på egendom och miljö.

Vid konsekvensbedömningen kan inledande slutsatser dras om sårbarhet och brister i förmåga, vilka sedan sammanfattas tillsammans med andra slutsatser i punkten 7.

Identifierade risker kan grovt sägas kunna delas upp i två kategorier. Den första är händelser som direkt påverkar vår förmåga att bedriva vår verksamhet. Exempel på detta kan vara bortfall av el eller vatten vilken kraftigt försvårar vår förmåga att bedriva sjukvård. Den andra kategorien är sådan som ökar påfrestningarna på vår verksamhet. Exempel på detta är stora olyckor eller andra händelser som orsakar ett stort inflöde av svårt skadade, något som kommer att tänja våra resurser långt utöver vad flödet i vardagen gör.

Det mest problematiska kommer att vara risker som spänner över båda kategorierna, dvs orsakar bortfall av kritiska beroenden, men även kraftigt ökar behovet av vår verksamhet. Exempel på detta kan vara brand i sjukhus med ett stort skadeutfall eller, i värsta fall, en krigssituation.

¹² Arbetet har skett tillsammans med Länsstyrelsen i Örebro län och i Örebro län ingående kommuner.

¹³ MSB (2011) *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser* Publikationsnummer: MSB245 - april 2011 ISBN 978-91-7383-129-1

5.2 Typhändelser

Naturolyckor och extrema väderhändelser

- 1 Värmebölja
- 2 Torka och vattenbrist
- 3 Storm
- 4 Snöoväder
- 5 Översvämning
- 6 Skyfall
- 7 Ras och skred
- 8 Skogsbrand
- 9 Åska
- 10 Solstorm

Andra olyckor

- 11 Anläggningar med hantering av farliga ämnen
- 12 Farligt gods
- 13 Allvarlig händelse i publikt område
- 14 Stor trafikolycka (tåg/väg/flyg/båt)
- 15 Brand i särskilda objekt
- 16 Händelse på annan plats med stora konsekvenser för Region Örebro län
- 17 Dammbrott
- 18 Kärnteknisk olycka

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

- 19 Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem
- 20 Störningar i livsmedelsförsörjningen
- 21 Störningar i finansiella system
- 22 Störningar i elförsörjningen
- 23 Störningar i elektroniska kommunikationer
- 24 Störningar i värmeförsörjningen
- 25 Störningar i drivmedelsförsörjningen
- 26 Störningar i transporter

Antagonistiska hot och social oro

- 27 Hot och pågående dödligt våld
- 28 Terror/våldsbejakande extremism
- 29 Social oro
- 30 Subversiv verksamhet

Sjukdomar

- 31 Epidemi/pandemi
- 32 Epizooti och zoonos

5.3 Identifierade typhändelser med definitioner

5.3.1 Naturolyckor och extrema väderhändelser

Det finns olika sorters extrema väderhändelser och en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden¹⁴. En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan ge ökade problem för olika samhällsviktiga verksamheter¹⁵.

5.3.1.1 Värmebölja

Värmebölja definieras av SMHI som en sammanhängande period då dygnets högsta temperatur överstiger 25°C minst fem dagar i sträck¹⁶. Extrema och långvariga värmeböljor medför olika stora risker för olika individer beroende på deras hälsotillstånd. Det är framförallt sårbara grupper som äldre, sjuka och barn, som löper stor risk. Det kan även ge flera problematiska effekter på miljö, ekonomi och infrastruktur. Sammantaget kan det innebära sårbarhet för viktiga samhällsfunktioner som tillgång och kvalitet på vatten samt stora ekonomiska förluster i jord- och skogsbruket¹⁷. Med ett varmare klimat ökar också problemen med skadegörare, växtsjukdomar och ogräs¹⁸. Historiskt sett har en värmebölja drabbat länet vartannat år och frekvensen kommer sannolikt att öka, men med begränsade konsekvenser¹⁹.

5.3.1.2 Torka och vattenbrist

Som nämnts ovan kan torka leda till minskad mängd vatten i naturen. Vattenbrist kallar vi situationen när tillgången på livsmedlet är mindre än efterfrågan.

Vattenbrist kan innebära att det antingen råder brist på grundvatten eller ytvatten, men det kan också beskriva en situation där det samtidigt råder brist på båda.²⁰

Vattenbrist kan också uppstå i en situation där tillgången på grundvatten och ytvatten är god, men möjligheten att rena vattnet till livsmedelskvalitet är bristfällig. I denna rapport hanterar vi den typen av situationer under rubriken "störningar i dricksvattenförsörjning".

¹⁴ (SMHI, u.d.)

¹⁵ (FOI, 2008)

¹⁶ (SMHI, 2011) Värmebölja

¹⁷ (Länsstyrelsen i Örebro Län, 2011)

¹⁸ (Jordbruksverket, 2012)

¹⁹ (Länsstyrelsen i Örebro län, 2011)

²⁰ Ibid.

Ett bortfall av vattenförsörjningen skulle göra det svårt för Region Örebro län att bedriva vår verksamhet i den omfattning som krävs för att upprätthålla vår samhällsviktiga verksamhet.

5.3.1.3 Storm

Kraftiga stormar där träd knäcks eller rycks upp med rötterna och elledningar som slits sönder kan få allvarliga konsekvenser för länet och samhället i form av skador på infrastruktur²¹. Detta kan leda till sekundära störningar t.ex. i livsmedels- och drivmedelsförsörjning.

5.3.1.4 Snöoväder

Snöoväder kännetecknas av ihållande nederbörd i form av snö som medför stora snömängder på marken. Det bildar problem med att hinna få bort snömassorna, trafikstörningar och minskad framkomlighet på vägar. Ett snöoväder innebär ofta kraftiga vindar, som gör att mängden snö samlas på vissa punkter. Snön som lägger sig på tak på byggnader kan orsaka kollaps på grund av stor tyngd. Elavbrott är en vanlig konsekvens av ett snöoväder.

Snömängderna som kom över södra och mellersta Sverige under vintern 2009–2010 är enligt SMHI historiskt återkommande ungefär vart tionde år. Mycket snö kan leda till störningar i samhällsviktig verksamhet eftersom de påverkar framkomligheten på järn- och riksväg vilket i sin tur kan leda till att transporter och leveranser påverkas negativt. Elförsörjning och ibland vattenförsörjning påverkas också och tak kan kollapsa.

5.3.1.5 Översvämning

Översvämningar uppstår ofta efter perioder då riklig nederbörd eller snösmältning och isproppar får sjöar och vattendrag att svämma över. Avrinningsområden, topografi och geologi är aspekter som är avgörande i hur översvämningen utvecklas. Översvämningar kan även orsakas av brustna dammar och fördämningar eller vid kraftiga skyfall. Vid höga flöden orsakas på kort tid stora ekonomiska och strukturella skador. Genom störningar i vattenreningen påverkas även förutsättningarna för sanitet och hygien vilket skapar grogrunder för smittspridning. Klimatförändringarna förväntas öka frekvensen på översvämningar i ett framtida klimat²².

Örebro län är rikt på sjöar och vattendrag. Vatten från vattendrag i länet rinner till alla de fyra stora sjöarna, Vänern, Vättern, Hjälmarens och Mälaren. I länet finns flera områden som har drabbats hårt av översvämningar. Större

²¹ (SOU, 2007) s. 124

²² (Länsstyrelsen i Örebro Län, 2011)

översvämningssområden finns i Arbogaån runt sjön Väringen och Fellingsbro, i Täljeån vid Kvismaredalen och några områden i Svartån mellan sjön Teen och Tysslingen. Sannolikheten för översvämningar bedöms vara medelhög. Ungefär vart 20:e år drabbas länet av en större översvämningssituation, i regel under vårfloden. Låglänta slättområden och andra problematiska områden i Örebro län har flera gånger drabbats hårt av översvämningar. Tätorter som Lindesberg, Vedevåg, Frövi, Odensbacken, Karlskoga, Laxå och Hallsberg har drabbats av översvämningar som påverkat bebyggelse, vägar, järnvägar, skolor, reningsverk och industrier, där konsekvenserna bedöms som mycket allvarliga. Varje år sker mindre översvämningar men senast hela länet drabbades av omfattande översvämningar var sommaren och hösten år 2000. Av de 18 tätorter i Sverige som MSB har pekat ut med betydande översvämningssrisk finns Örebro och Lindesberg med.

5.3.1.6 Skyfall

Enligt Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) är definitionen av ett skyfall, 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1 mm nederbörd per minut²³.

En trolig följd av klimatförändringar är att korttidsnederbörd och däribland skyfall kommer få en tätare återkomsttid. Det går ännu inte att göra några prognoser på mängderna eller var skyfallen kommer öka i störst utsträckning.²⁴

Konsekvenserna av ett skyfall får stor påverkan i urbana områden på grund av utbredd infrastruktur och byggnadstäthet. Många samhällsviktiga verksamheter återfinns också i urbana områden, skadeverkningar på sådan verksamhet kan få stora konsekvenser både ekonomiskt för samhället i stort, men också för att befolkningen drabbats.²⁵

Här följer några exempel som visar på negativa effekter som skyfall för med sig. Vägar och järnvägsbankar kan spolats bort vilket i sin tur kan leda till stora störningar i transporter, med stopp och långa omdirigeringar av trafiken²⁶. El-, gas- och teleavbrott på de fasta näten och de mobila tele- och datanäten kan slås ut på grund av skyfall eller åsknedslag²⁷. De kommunala ledningsnäten kan påverkas och även avloppsreningsverken²⁸.

Varje år drabbas delar av länet av översvämningar till följd av skyfall under sommaren som lokalt kan ställa till med stora problem för bland annat tätorter, vägar och jordbruk. Lindesberg har råkat ut för flera skyfall men även Örebro

²³ (Olsson & Josefsson, 2015)

²⁴ (Olsson & Josefsson, 2015)

²⁵ (Olsson & Josefsson, 2015)

²⁶ (Länsstyrelserna, 2011) Skyfall i nutid och framtid

²⁷ (Länsstyrelserna, 2011) Skyfall i nutid och framtid

²⁸ (Länsstyrelserna, 2011) Skyfall i nutid och framtid

drabbades år 2011 när vissa delar av centrala Örebro översvämmades på grund av ett skyfall.

5.3.1.7 Ras och skred

Ras har inträffat i länet i samband med höga flöden i vattendrag och sannolikheten är medelhög. Ras och skred är plötsliga och snabba processer som kan få allvarliga konsekvenser och inträffade ras har hotat bebyggelse och raserat vägar, järnvägar, broar och elledningar. Klimatanalysen för Örebro län visar på en ökning av nederbörden vilket påverkar jordars stabilitet negativt, vilket i sin tur ökar faran för ras och skred.

Enligt undersökningar av Statens geotekniska institut kommer säkerheten och jordslänters stabilitet försämrats med 5–30 procent i och med ett förändrat klimat. De flesta ras och skred inträffar under vår och höst då trycket i markens porer är högt till följd av till exempel intensiv nederbörd och snösmältning.

5.3.1.8 Skogsbrand

En brand kan uppstå på grund av mänsklig aktivitet, till exempel oaktsamhet vid grillning, gräseldning och rökning. En brand kan också uppstå på grund av naturfenomen och felaktig teknik. Vid bränder är det ofta brandröken som är det största hotet mot människor och djur²⁹. När luftfuktigheten och temperaturerna når vissa nivåer skapas förutsättningar för väldigt snabba brandförlopp och med klimatförändringar kan det väntas bli ännu vanligare.

Några exempel är branden i Västmanland 2014 och skogsbränderna sommaren 2018.

5.3.1.9 Åska

Ungefär 2000 åskväder pågår ständigt runt jordklotet. Eftersom åska gynnas av hög temperatur och fuktig luft är frekvensen högst i tropiska områden. I Sverige kan åska uppträda närsomhelst på året men de flesta åskdagarna inträffar i perioden juni–augusti. Åska är vanligare vid kusterna (Västkusten 25–30 åskdagar/år) och södra eller mellersta Sverige och mindre vanligt i Norrland och fjällområdena (Lapplandsfjällen 1–3 åskdagar/år). Örebro län ligger i ett område som i genomsnitt har runt 20 åskdagar per år. Åska är ett begränsat väderfenomen som normalt inte innebär någon omfattande åverkan eller skador på samhällsviktig infrastruktur, men dagens elektronik är ofta åskkänslig³⁰. Eventuellt kan klimatförändringarna också medföra gynnsammare förutsättningar för bland annat åska i framtiden³¹.

²⁹ (Räddningsverket, 2004) Riskhantering i översiktsplaner, en vägledning för kommuner och länsstyrelser

³⁰ (SMHI, 2010) Åska i Sverige 2002–2009 Meteorologi 141

³¹ (Länsstyrelsen i Örebro län, 2011) Stormar i Örebro län

Örebro kommun har vid ett par tillfällen påverkats av åska, bland annat när ett blixtnedslag slog ut vissa centrala system i vattenproduktionen. Sommaren 2011 inträffade en så kallad supercell när flera samtidiga åskväder möttes över Örebro och åskan pågick i flera timmar mot normalt sett knappt en halvtimme. Under den mest intensiva timmen uppmättes närmare 20 000 blixtnedslag³²³³.

5.3.1.10 Solstorm

Solen gör konstant av med den energi som uppkommer i solens kärna när väte omvandlas till helium. Tidvis får solen mycket kraftiga energiutbrott som består av strålning eller laddade partiklar, så kallade solstormar. Utbrotten av laddade partiklar kallas för koronamassutkastningar och kan orsaka geomagnetiska stormar på jorden³⁴.

När solstormar riktas mot jorden kan de påverka jonosfären och störa ut de radiovågor och satellitsignaler som antingen ska studsas mot jonosfären eller passera genom den. Solstormar kan även framkalla elektriska fält i jordytan. Strömmarna kan orsaka störningar bland annat i elnätet och telenätet, i signalsystemen för tågtrafik, samt orsaka korrosion i rörledningar³⁵.

5.3.2 Andra olyckor

I vårt samhälle inträffar ständigt små och stora olyckshändelser som drabbar vårt land, våra kommuner och våra medborgare. Svåra och större olyckor är sådana olyckor som drabbar flera individer. Beroende på vilka typer av olyckor och var dessa sker i samhället kan verksamheter som är samhällsviktiga påverkas i större eller mindre omfattning. En del händelser går att förutse och till viss del förebygga och samtidigt ha en beredskap för att begränsa konsekvenserna vid en eventuell olycka. Olyckshändelser av större karaktär där exempelvis farligt gods och många människor är inblandade kan innebära stora utmaningar för samhället att hantera.

5.3.2.1 Anläggningar med hantering av farliga ämnen

Till farliga anläggningar brukar räknas alla anläggningar som genom sin verksamhet kan orsaka brand, kemikalieutsläpp och explosioner, och som genom sina farliga egenskaper kan skada människor, miljö och egendom.³⁶

5.3.2.2 Farligt gods

Miljontals ton av farligt gods transporteras varje år på vägar och järnvägar i Sverige, och även med båt och flyg. Farligt gods är ämnen och föremål som på

³² (Länsstyrelsen i Örebro län, 2011) Stormar i Örebro län

³³ (SVT, 2011) Supercell med åska drabbade Örebro

³⁴ (MSB, 2015) Solstormar

³⁵ (MSB, 2015) Solstormar

³⁶ <https://www.msb.se/sv/Om-MSB/Nyheter-och-press/Nyheter/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2015/Nya-regler-om-atgarder-for-att-forebygga-och-begransa-foljderna-av-allvarliga-kemikalieolyckor/>

grund av sina kemiska eller fysikaliska egenskaper kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom vid transport. Farligt gods kan till exempel ha explosiva, brandfarliga, giftiga, radioaktiva eller frätande egenskaper³⁷.

Örebro län är ett transportcentrum och farligt gods transporteras genom länet både på järnväg och på lastbil. Därför är sannolikheten mycket hög för olyckor med farligt gods. Flygplatsens hantering av farligt gods är den fjärde största i landet. I Räddningsverkets (nu MSB) senaste kartläggning av vägtransporter med farligt gods (hösten 2007) framgår att mest farligt gods i hela landet, transporteras på E18/E20 genom Örebro län³⁸. Tåg med farligt gods passerar dessutom genom 8 av länets 12 centralorter i kommunerna vilket kan medföra allvarliga konsekvenser.

5.3.2.3 Allvarlig händelse i publikt område

Stora publika evenemang som konserter, idrottstävlingar och festivaler äger ofta rum i Örebro kommun. En allvarlig olycka eller en katastrof i samband med ett sådant evenemang kan få stora konsekvenser för regionen. En av svårigheterna med att samla väldigt många människor på en begränsad yta är att även en liten initial händelse kan leda till en serie av omständigheter som snabbt får allvarliga konsekvenser. Inga publika evenemang är riskfria och olyckor och katastrofer sker så gott som årligen. Kraven på den som arrangerar ett sådant evenemang att ta till förebyggande säkerhetsåtgärder är därför höga, men olyckor kan ändå inträffa. Ur ett samhällsperspektiv finns riskerna framförallt i att en stor mängd människor kan komma att påverkas vid en sådan händelse, vilket kan få effekter på personaltillgång och få stora psykosociala konsekvenser. Sådana scenarier leder också till en mycket hög belastning på vård, omsorg och informationsflöden. Inom kommunen finns ett antal platser där många personer samlas för större evenemang. Några av objekten ligger i anslutning till stora vägar och järnväg, och skulle kunna påverkas av en farligt gods-olycka.

Objekt	Verksamhet
Behrn arena–fotboll, Behrn arena–vinter, Idrottshuset, Tybblelundshallen	Idrottsanläggningar
Gustavsvik	Badhus/nöjesbad
Conventum	Kongresshall
Citymässan	Mässhall
Marieberg köpcentrum	Köpcentrum
Krämare	Köpcentrum/bostäder
Vågen	Köpcentrum
Eurostop	Köpcentrum
Örebro universitet	Universitet

³⁷ (MSB, 2009) Transport av farligt gods – väg och järnväg 2009-2010

³⁸ (Räddningsverket, 2006), Kartläggning av farligt gods transporter september 2006

Ishall Karlskoga	Idrottsanläggning
Arena Lindesberg	Idrottsanläggning
Gelleråsen	Motorstadion
Stora Valla	Idrottsanläggning

5.3.2.4 Stor trafikolycka (tåg/båt/flyg/väg)

Med stora olyckor avses olyckor med ett högt antal skadade eller avlidna, normalt ses det inte som händelser med stora konsekvenser för samhällsviktig verksamhet. Det som är avgörande beror på olyckans art, inblandade individer samt geografiskt område. Utöver skadeläge och dödsfall kan de anses ha konsekvenser för samhällsviktig verksamhet när omfattningarna på miljö eller infrastruktur är signifikanta. Stora trafikolyckor, tågolyckor, flygolyckor samt båtolyckor är alla exempel som kräver att kommunerna håller en viss beredskap.

Erfarenheter från bland annat olyckan med långfärdsbussen strax utanför Arboga den 27 januari 2006 visar att det uppstod behov framförallt av psykosocialt omhändertagande³⁹.

5.3.2.5 Brand i särskilda objekt

De flesta bränder som inträffar kan hanteras av räddningstjänsten och får mycket begränsad påverkan på samhällsviktiga funktioner. Dock kan brand i vissa särskilda objekt få stora konsekvenser för samhällsviktiga funktioner och människors möjlighet till vardagsliv. Några exempel kan vara brand i samhällsviktiga anläggningar såsom värmeverk, ställverk, viktiga ledningsnät eller uppställningsgarage för bussar. Men även bränder i anläggningar med hantering av farliga ämnen, vissa lager platser och andra knutpunkter kan få påverkan för människor i form av spridning av farlig rök eller att viktiga platser på annat sätt blir otillgängliga.

Under senare tid har vi sett exempel på denna typ av bränder bland annat i samband med en explosionsartad brand i Eons värmeverk i Örebro 2012 då flera av länets kommuner tillfälligt blev utan värmeförsörjning. Ett annat fall är branden i bilverkstaden ”Rejmes” 2017. Även utanför länet finns liknande händelser att dra lärdom av, till exempel i samband med branden i Oceanhamnen i Halmstad 2012.

5.3.2.6 Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen

Erfarenheter från händelser som Estonia 1994, tsunamin i Sydostasien 2004, terrorattacken i Stockholm 2017, och i viss mån även vulkanutbrottet på Island 2010, har visat att en händelse på en plats kan få konsekvenser inom andra geografiska områden. Sådana händelser kan drabba vissa kommundelar eller arbetsplatser särskilt hårt eller påverka ex. nyckelpersoner eller transporter i sådan utsträckning att det får effekt på samhällsfunktioner. Behovet av beredskap för

³⁹ (Statens haverikommission, 2007) Rapport RO 2007:1 olycka med långfärdsbuss (...)

psykosocialt omhändertagande av anhöriga och hemvändande drabbade kan också bli påtagligt.

5.3.2.7 Dammbrott

Dammbrott kan inträffa till följd av bristfälligt underhåll av en damm men det kan också inträffa på grund av till exempel elfel, underdimensionering eller genom dominoeffekter om dammar uppströms brister. Höga dammar med stora magasin utgör den största risken och finns det bebyggelse nedströms kan skadorna och konsekvenserna bli mycket allvarliga.

5.3.2.8 Kärnteknisk olycka

Örebro län har ingen kärnkraftsanläggning, men konsekvenserna av en olycka någon annanstans skulle kunna bli katastrofala. Radioaktiva och nukleära ämnen transporteras genom länet och används i viss verksamhet, bland annat vid sjukhus i länet. Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten är problemen i beredskapen för händelser med radioaktiva ämnen i synnerhet antagonistiska händelser och att räddningstjänsten i allmänhet inte har någon praktisk erfarenhet från ”vardagsolyckor”, eftersom olyckor med radioaktiva ämnen inträffar ytterst sällan⁴⁰. Dessutom har län som Örebro län inte samma kunskap om kärntekniska olyckor som kärnkraftslänen, vilket utgör en sårbarhet.

5.3.3 Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Fungerande teknisk infrastruktur och försörjningssystem är viktiga inte bara för samhällsviktig verksamhet och samhällets krisberedskap, utan också för den enskilde individen. För att samhället ska kunna fungera behövs tillgång till el, vatten, värme och telekommunikationer.

MSB har tagit fram förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjningen av dricksvatten, livsmedel och värme⁴¹. Att just dricksvatten, livsmedel och värme är grundläggande vid en kris i det moderna samhället blev skrämmande tydligt då Japan drabbades både av en tsunami och en kärnkraftsolycka våren 2011⁴². Resultatmålen handlar bland annat om minimivåer för tillgång till dricksvatten, planering för att upprätthålla livsmedelsförsörjningen och tillgång till uppvärmda utrymmen vid störningar i värmeförsörjningen⁴³.

5.3.3.1 Störningar i dricksvattenförsörjningen

⁴⁰ (Strålsäkerhetsmyndigheten, 2010) Risk- och sårbarhetsanalys

⁴¹ (MSB, 2011) Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme

⁴² (MSB, 2011) Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme

⁴³ (MSB, 2011) Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme

För människors överlevnad behöver vi tillgång till vatten i tillräcklig mängd och av godtagbar kvalitet för dryck, till matlagning och personlig hygien osv. I ett krisläge tillhör dricksvatten ett av de nödvändigaste behoven för den enskilda individen och befolkningen som helhet.

En större störning skulle få allvarliga konsekvenser. Klimatförändringarnas konsekvenser för dricksvattenförsörjningen kan enligt klimat- och sårbarhetsutredningen bli avsevärda. Kvaliteten på råvattnet i vattentäcker kan påverkas negativt av stigande temperaturer och större variationer i nederbörd och flöden⁴⁴. Även risken för skador på vattenledningar och föroreningar av dricksvattnet ökar på grund av ökad risk för översvämningar, ras och skred⁴⁵.

5.3.3.2 Störningar i livsmedelsförsörjningen

Livsmedelsförsörjningens system är komplext och livsmedelsflödet innehåller ofta många olika steg från råvara till färdig mat hos konsumenten.

Livsmedelsförsörjningen består av flera verksamheter som livsmedelsproduktion, lager, dagligvaruhandel, restauranger och storkök. Beroendet av fungerande tele- och datakommunikationer har successivt ökat i och med den tekniska utvecklingen inom livsmedelssektorn⁴⁶. Livsmedelsförsörjningen är starkt beroende av transporter i alla verksamheter. Konceptet ”just in time” används inom livsmedelsförsörjningen och innebär att lagerhållningen är liten och sker till stor del på vägarna. Transporter behövs för att förflytta produkter i livsmedelskedjan och elförsörjningen är viktig för att hålla igång de flesta verksamheter⁴⁷.

Det är troligt att en större störning i livsmedelsförsörjningen är en följd effekt av en annan typhändelse. Exempel på sådan skulle kunna vara värmebölja, störningar i drivmedelsförsörjningen och/eller transportsektorn.

5.3.3.3 Störningar i finansiella system

I huvudsak kan betalningar ske med kontanter, betalkort, via girering (bankgiro, postgiro och plusgiro) swish eller internetbank. Vid ett omfattande elavbrott kan det bli problem för banker att genomföra överföringar. En störning i de finansiella systemen kan också leda till sociala konsekvenser och oro i samhället.

5.3.3.4 Störningar i elförsörjningen

Elförsörjningen innefattar produktion, distribution och slutanvändning av el som i sin tur består av tre systemnivåer med stamnät, regionnät och lokala nät⁴⁸.

Lokalnäten utsätts ofta för avbrott i samband med väderrelaterade händelser medan

⁴⁴ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22

⁴⁵ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22

⁴⁶ (Livsmedelsverket, 2011) Livsmedelsförsörjning i ett krisperspektiv

⁴⁷ (KBM, 2010) Falla en – faller då alla?

⁴⁸ (MSB, 2010) Olyckor och kriser 2009/2010

region- och stamnäten inte är lika känsliga, särskilt inte stamnäten⁴⁹. Ungefär 40 procent av avbrotten i elförsörjningen beror på väderrelaterade problem⁵⁰. Även om de stora leverantörerna har grävt ner många elledningar under de senaste åren och därmed skapat större robusthet i näten i länet, är sannolikheten för en störning i elförsörjningen medelhög och risken för av grävda kablar ökar istället. I dagens elberoende samhälle är vi sårbara utan el och ett el bortfall får mycket allvarliga konsekvenser även för den enskilda människan. Hur allvarliga konsekvenserna blir är bland annat beroende av hur långvarig störningen är, hur stort område som berörs, samt av årstid och väderlek. Konsekvenserna av ett omfattande elavbrott beror också på vilken reservkraft med tillgång till bränsle och andra reservåtgärder som kan användas.

5.3.3.5 Störningar i elektroniska kommunikationer

Elektroniska kommunikationsnät och tjänster spelar en allt viktigare roll i vårt samhälle, i vardagen såväl som vid extraordinära händelser. Varje dag bidrar elektronisk kommunikation till olika former av finansiella tjänster, hälso- och sjukvård, arbete för samhällets skydd och säkerhet, transporter, energiförsörjning och flera andra samhällssektorer.

Andra delar av samhället är också beroende av elektronisk kommunikation, från enskilda medborgare till företag och andra organisationer. I vissa fall kan medborgares liv och hälsa direkt påverkas av störningar och avbrott i elektronisk kommunikation.⁵¹

Andra utvecklingsmöjligheter, som en minskning av antalet oberoende nätinfrastukturer genom konsolidering och följderna av klimatförändringar, kan öka flera risknivåer. Med nya användningsområden, från e-hälsa till fjärrövervakning och kontroll av tekniska system, kan sårbarheter få allt större negativ påverkan, både för den enskilde individen som samhället i stort. Om samhällsviktiga användare i framtiden kommer att utnyttja mobila kommunikationsnät för verksamhetskritisk kommunikation kommer också riskbilden att påverkas.⁵² Ytterligare en riskfaktor är bristande säkerhetsanalyser i samband med trenden med ökande användning av molntjänster.

5.3.3.6 Störningar i värmeförsörjningen

⁴⁹ (MSB, 2010) Olyckor och kriser 2009/2010

⁵⁰ (SMHI, 2012) Klimatanpassningsportalen

⁵¹ (Post- och telestyrelsen, 2018) s42

⁵² (Post- och telestyrelsen, 2018) s61

Uppvärmningen är inte bara en komfortfråga utan även viktig för vår hälsa, vatten, avlopp och byggnader. Nästan alla uppvärmningsformer är beroende av en fungerande elförsörjning, i synnerhet fjärrvärmen. När uppvärmningen av hus och lokaler slutar fungera, behöver det inte vara ovanligt kallt för att samhället snabbt ska hamna i en krissituation. Fjärrvärmen är den huvudsakliga formen för att värmeförsörja befolkningen. Fjärrvärmesystemen är starkt beroende av transporter för en ständig tillgång till bränsle, eftersom det är svårt att lagra så stora volymer som krävs. Detta är särskilt kritiskt för de anläggningar som drivs med bio- och avfallsbränslen, med tanke på att det rör sig om stora volymer som ska fraktas. Eon är det största elnätsföretaget i länet och från Åbyverket i Örebro levereras värme, kyla, el och ånga till kunder i Örebro, Kumla och Hallsberg. I samtliga kommuner i Örebro län finns fjärrvärme utbyggt i större eller mindre skala, med undantag för Ljusnarsberg. Fjärrvärmeanslutningen är hög i Örebro tätort, 98–99 procent av innerstaden är ansluten, och nätet byggs ut kontinuerligt.

5.3.3.7 Störningar i drivmedelsförsörjningen

Dagens samhälle är beroende av fungerande drivmedelsförsörjning i form av drivmedel för fordon, bränsle för uppvärmning av fastigheter, som energikälla i industriprocesser och för att driva reservkraft. Förutom transportsektorn är polis, räddningstjänst, bevakning, avfallshantering, akutsjukvård och äldreomsorg beroende av drivmedel till sina fordon. Många samhällsviktiga verksamheter är försedda med reservkraftverk och vid ett elavbrott behöver dessa drivas med huvudsakligen dieselolja men också bensin. Den totala förbrukningen för landets samtliga reservkraftverk motsvarar den mängd diesel som normalt konsumeras i landet.

De flesta samhällsviktiga verksamheterna har bara diesel för några dagars drift och inga kommuner i länet har idag egna lager av bränsle utöver detta. Vatten-, avlopps- och fjärrvärmesystemen skulle drabbas vid en drivmedelsbrist på grund av de indirekta transportberoendena. Vid en drivmedelsbrist skulle samhällsviktiga verksamheter kunna drabbas hårt.

I Sverige finns fyra råoljehamnar som försörjer de fem oljeraffinaderierna i landet, varav tre är drivmedelsraffinaderier. Transporter av oljeprodukter från raffinaderier till depåer sker huvudsakligen med kusttanksfartyg, men även på järnväg och till viss del med tankbil till små inlandsdepåer. Transporterna från depå till tankställen och slutanvändare sker främst med tankbil. Fördelningen av tankställen är ojämn över landet.⁵³

Det finns ett omfattande internationellt samarbete och avtal kring hantering av oljekriser. Oljebolag och stora användare inom industrin och kraftvärmeverk är skyldiga att hålla beredskapslager av råolja eller oljeprodukter motsvarande 90 dagars normalkonsumtion föregående år. Användningen av dessa lager regleras av

⁵³ Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 ER2015:22, Statens energimyndighet, sidan 38

EU och IEA (International Energy Agency, på svenska Internationella energirådet, vår anmärkning) enligt internationella överenskommelser.⁵⁴ ”Ett långvarigt oplanerat stopp (halvår till år) i ett av de tre svenska raffinaderierna bedöms inte orsaka allvarliga störningar i försörjningen av produkter till marknaden. Det finns emellertid i en sådan situation risk för prisökningar, vissa leveransstörningar och en minskning av beredskapslagren”.⁵⁵

5.3.3.8 Störningar i transporter

Örebro län är med sitt geografiska läge ett nordiskt logistik- och transportcentrum och sannolikheten för störningar i transportsystemet bedöms som hög. Viktiga vägtransporter på de stora genomgående vägarna i länet är av betydelse för hela landet och konsekvenserna av en störning skulle bli allvarlig. I princip är all samhällsviktig verksamhet beroende av transporter. Hallsberg är mittpunkten i vid bemärkelse för landets infrastruktur som kraftförsörjning, data- och telekommunikationer, landsvägstransporter och järnvägstransporter⁵⁶.

Kombiterminalen i Hallsberg anges i den nationella planen för transportinfrastruktur som en nationell logistiknod⁵⁷. Hallsbergs rangerbangård trafikeras av ca 350 person- och godståg per dygn och 500 000 järnvägsvagnar rangeras per år⁵⁸.

I Svevias tidning ”På väg” publicerades en sammanställning över Sveriges 55 farligaste vägsträckor. Trafikverket har tagit fram sträckorna baserat på hur olycksdrabbade de är, hur trafikerade de är och vägstandarden⁵⁹. För Örebro län finns två vägar med, Örebro 51 Kvarntorp–Örebro och Örebro 50 Lindesberg–länsgräns Dalarna⁶⁰. Klimatförändringarnas konsekvenser för vägnätet, kommer enligt klimat- och sårbarhetsutredningen, att bli betydande⁶¹. Höga flöden, översvämningar och skyfall innebär ökad risk för översvämningar av vägar, tunnlar och broar, och vägbankar riskerar att spolras bort⁶².

5.3.4 Antagonistiska hot och social oro

Ett av de skyddsvärden som regeringen har pekat ut är demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Risker som misstro mot politiska institutioner, sociala risker, informationspåverkan, propaganda och antagonistiska hot kan få effekt på det skyddsvärda.

⁵⁴ Ibid s.39

⁵⁵ Ibid s.40

⁵⁶ (Hallsbergs kommun, 2006) Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60

⁵⁷ (Regionförbundet, 2011) Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.28

⁵⁸ (Hallsbergs kommun, 2010) Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60

⁵⁹ (Svevia, 2011) På väg nr 4 2011

⁶⁰ (Svevia, 2011) På väg nr 4 2011

⁶¹ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s. 18

⁶² (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s. 18

5.3.4.1 Hot och pågående dödligt våld

Inom flera verksamheter är våld och hot om våld ofta förekommande, det kan rikta sig mot personal eller förekomma mellan individer. Det är viktigt att våldsutsatta arbetsplatser arbetar systematiskt och löpande med denna typ av 11

Under början av 2000-talet inträffade flera våldsdåd som närmast kan beskrivas som en personlig våldsakt utan uppenbara avsikter. Det går inte att utesluta att ett sådant dåd skulle kunna inträffa i Örebro län. Den typen av händelse skulle ställa stora krav på regionens krishanteringsförmåga och förmåga till samarbete med drabbad kommun gällande det psykosociala omhändertagandet.

5.3.4.2 Terrorism och våldsbejakande extremism

Terrordåd har inträffat i landet och i Europa i övrigt. Attackerna, som både var i form av koordinerade attacker med bomber och eldhandvapen och enklare attacker utförda av ensamma personer i olika former av fordon, orsakade ett stort antal döda och skadade. Sverige drabbades 2017 av ett terrorattentat i Stockholm med flera döda och skadade som följd. Utifrån den form en stor del av dessa attacker har haft, dvs enklare attacker med fordon och knivar, kommer det troligen vara svårt att hindra att nya attacker genomförs.

Ansvaret för terrorismbekämpning ligger i Sverige i första hand på Säkerhetspolisen. Det kommer dock att vara Polismyndigheten, sjukvården och de kommunala räddningstjänsterna som kommer att möta de omedelbara effekterna av ett attentat.

5.3.4.3 Social oro

Det finns olika risker som kan orsaka instabilitet i samhället.^[1] Ökat utanförskap och segregering är exempel på sociala risker som har sitt ursprung i bristande sociala och socioekonomiska förhållanden. Även ökad främlingsfientlighet och minskad social sammanhållning är faktorer som kan leda till social oro med allvarliga konsekvenser.^[2] Under de senaste åren har våldsamma situationer med upplopp, raketer, bensinbomber, bilbränder och stenkastning mot räddningstjänst och polis där olika ungdomsgrupper varit inblandade, uppstått i utsatta storstadsområden i Sverige. Oftast inträffar de i socioekonomiskt utsatta storstadsområden och inte sällan utlöses de av en händelse där ungdomsgrupperna känt sig provocerade av polis eller myndigheter.

^[1] (MSB, Ett första steg mot en nationell riskbedömning, 2011)

^[2] (MSB, Ett första steg mot en nationell riskbedömning, 2011)

Otryggheten kan påverka samhällets värderingar, förtroendet för myndigheter minskar och samhället kan behöva vidta fler åtgärder. Upplopp kopplade till bostadsområden ställer höga krav på ansvariga myndigheter och erfarenheter visar att vissa strategier kraftigt kan trappa upp våldet istället för tvärtom. Denna typ av fenomen är mycket allvarliga och stör redan samhällsviktiga verksamheter som till exempel räddningstjänst och akutsjukvård, som kan behöva invänta poliseskort för att kunna göra en insats, vilket skapar fördröjningar.

5.3.4.4 Subversiv verksamhet

I grunden syftar subversiv verksamhet på aktioner som underminerar eller omstörtar den rådande samhällsordningen. Subversiv verksamhet i detta sammanhang är de handlingar som råder utanför de juridiska och socialt accepterade samhällsliga strukturerna. Exempel på subversiv verksamhet är organiserad brottslighet, korrupktion, sabotage och intrångsförsök. Begreppet kopplas också till spionage eller otillåtet handlande från främmande makt.

Detta ska inte förväxlas med terrorism/ våldsbejakande extremism som istället har som grund att bland annat injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller en befolkningsgrupp. Så är inte fallet vad gäller subversiv verksamhet.

5.3.5 Sjukdomar

Ett framtida förändrat klimat kommer att ställa högre krav på samhällets samlade förmåga att förhindra och hantera störningar⁶³. Infektionssjukdomar kan öka, då risken för ras och skred kan frilägga kemisk-toxiska deponier och sprida smittämnen som förorenar vattentäkter och badvatten⁶⁴. Ett varmare klimat med ökad nederbörd kan resultera i flera utbrott av vattenrelaterade sjukdomar⁶⁵.

5.3.5.1 Epidemi/pandemi

En epidemi är en smittsam sjukdom med stor spridning inom ett begränsat geografiskt område, på en enskild ort, i ett enskilt område, i flera områden eller i en eller flera nationer. En pandemi är en världsomfattande smittsam sjukdom som sprider sig genom befolkningsgrupper över ett stort område, till exempel en kontinent, eller i hela världen. En epidemi/pandemi kan få stor påverkan på samhället som helhet när ett stort antal människor insjuknar. Hälso- och sjukvården

⁶³ (Energimyndigheten, 2009), Energimyndighetens slutrapportering, Extrema väderhändelser och klimatförändringens effekter på energisystemet

⁶⁴ (FOI, 2009) Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat

⁶⁵ (FOI, 2009) Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat

samt den kommunala omsorgen kan utsättas för stor belastning under en längre tid. Ett stort antal arbetsplatser kan drabbas av personalbortfall som kan ge problem i många verksamheter. Stora delar av landet kan drabbas samtidigt, liksom stora delar av vår omvärld. Om nyckelpersoner som arbetar inom samhällsviktig verksamhet blir smittade kan det påverka verksamheten och samhället negativt. Det kan även bli brist på medicin och utrustning. Erfarenheterna av den ännu rådande covid-19-pandemin har givit djupa insikter i de mycket allvarliga konsekvenser som en pandemi kan medföra i olika avseenden. Samhället i stort och givetvis även Regions Örebro läns verksamhet pressas i pandemin till ett läge som tidigare har varit svår att föreställa sig. Att analysera erfarenheterna från pandemin kommer att vara mycket viktigt för att i det fortsatta kontinuitetsarbetet kunna vidta åtgärder för att motverka, begränsa och mildra konsekvenserna av kommande pandemier.

5.3.5.2 Epizooti och zoonos

Epizooti är ett samlingsnamn för allmänfarliga djursjukdomar. Det är sjukdomar som kan utgöra ett hot mot människors eller djurs hälsa eller som kan medföra stora ekonomiska förluster för samhälle⁶⁶. Exempel på epizootier är mul- och klövsjuka och afrikansk svinpest. Vid misstanke om epizooti finns lagstadgat i epizootilagen hur man ska agera och anmälan ska göras till en veterinär.

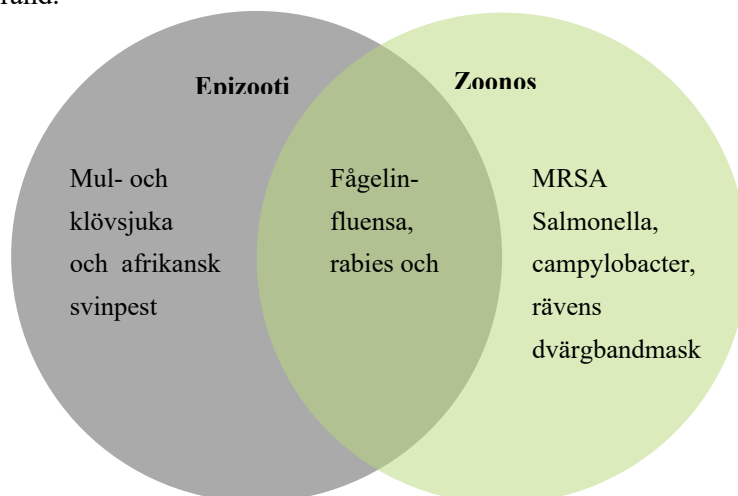
Zoonoser är sjukdomar eller smittämnen som på ett naturligt sätt kan smitta mellan djur och människor.⁶⁷ MRSA⁶⁸ Salmonella, campylobacter och rävens dvärgbandmask är exempel på zoonoser.

⁶⁶ <https://www.sva.se/djurhalsa/epizootier>

⁶⁷ <https://www.sva.se/djurhalsa/zoonoser>

⁶⁸ meticillinresistent Staphylococcus aureus

Vissa epizootier är även zoonoser, till exempel fågelinfluensa, rabies och mjältbrand.

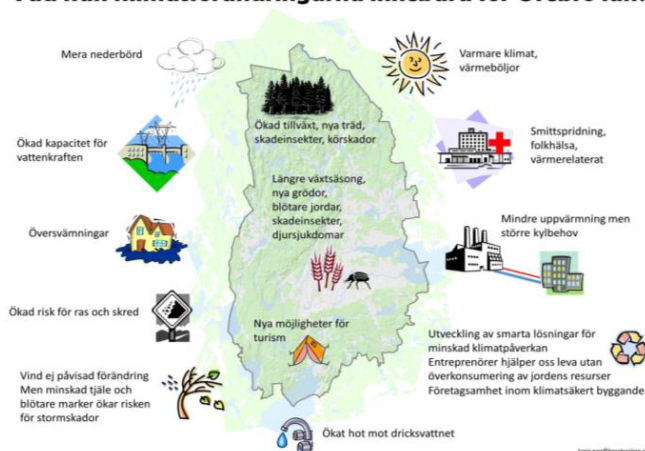
I ett förändrat klimat och med människor som reser allt mer finns en ökad risk för sjukdomar orsakade av bakterier, virus och parasiter⁶⁹. Allt fler transporterar och importerar sällskapsdjur som kan medföra sjukdomar som smittar mellan människor och djur och som ännu inte är etablerade i Sverige⁷⁰.

Jordbruksverket har det övergripande ansvaret för djurhälsan och för att bekämpa smittsamma djursjukdomar⁷¹. Vissa beslut i denna hantering kan delegeras till länsstyrelserna⁷². Länsstyrelsen ansvarar för det förebyggande smittskyddet när det gäller djur i länet och samordnar bekämpningen av vissa allvarliga smittsamma sjukdomar.

5.5 Klimatförändringar

Klimatförändringarna kan komma att förstärka de hot och risker som vi står inför idag då det medför ökad frekvens och risk för extrema väderhändelser och naturolyckor. Klimatförändringarna kan också öka risken för störningar i länets

Vad kan klimatförändringarna innebära för Örebro län?

⁶⁹ (MSB, 2010) MSB:s statistik och analys olyckor och kriser 2009/2010 s.63

⁷⁰ (MSB, 2010) MSB:s statistik och analys olyckor och kriser 2009/2010 s.63

⁷¹ (Epizootilag (1999:657))

⁷² (Epizootilag (1999:657))

samhällsviktiga verksamheter. För Örebro län beräknas årsmedeltemperaturen öka med knappt tre grader till slutet av seklet, ett årsmedelvärde med 18 dagar i följd med dygnstemperatur över 20 grader, vegetationsperioden öka med 40–75 dagar och årsmedel-nederbörden öka med 15-20 procent i jämförelse med perioden 1961-1990 (Framtidsklimat i Örebro län – enligt RCP-scenarier, Klimatologi nr 18 2015, SMHI).

5.6 Informationspåverkan

Informationspåverkan, eller kognitiva påverkansaktiviteter genomförs i syfte att påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande. Vilseledning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan. Informationspåverkan genomförs både enskilt och som en del i en större påverkansoperation. Sammantaget utgör allt detta ett hot mot demokratin.

Syftet med otillåten informationspåverkan är:

- Att undergräva förtroende för demokratin och samhällets funktionalitet
- Att underminera sammanhållningen inom ett land
- Att påverka valresultatet till främmande makts fördel
- Att påverka politiker och tjänstemän

Målet är att skada vår försvarsvilja och fysiska och mentala motståndskraft.

5.7 Säkerhetspolitiska läget

I den försvarspolitiska överenskommelsen den 17 april 2015 finns förstärkta anslag till det svenska förvaret och regeringen beslutade den 10 december 2015 att Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och övriga berörda civila myndigheter, bland annat länsstyrelser, ska återuppta en sammanhängande planering för totalförsvaret. Orsaken till detta är att i Försvarsmaktens slutrapport från juni 2014 redogjordes för ett försämrat säkerhetspolitiskt läge och sedan rapporten presenterats, bedöms utvecklingen i närområdet fortsätta i negativ riktning. Som nämnt tidigare i analysen är arbetet med civilt försvar mycket viktigt, och är en följd av det förändrade säkerhetspolitiska läget i och utom landet.

Årsrapporterna från Militära underrättelse- och säkerhetstjänst, MUST,⁷³ Försvarets radioanstalt, FRA⁷⁴ och Säkerhetspolisen, SÄPO,⁷⁵ beskriver att andra staters underrättelseverksamhet i Sverige intensifierats under de senaste åren.

Enligt den nationella säkerhetsstrategin är samhällets säkerhet, totalförsvaret och krisberedskap allas angelägenhet.

⁷³ Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten 2018, Årsöversikt 2018

⁷⁴ Försvarets radioanstalt 2018, Årsrapport 2018

⁷⁵ Säkerhetspolisen 2018, Årsboken 2018

5.8 Inträffade händelser

Under sommaren 2018, som var varm och torr, drabbades Sverige av cirka 50 skogsbränder varav de största var i Jämtlands län i närheten av Fågelsjö samt i Pålgård och Bräcke, i Ljusdals kommun med flera bränder i byn Kårböle, på och vid Älvdalens skjutfält i Älvdalens kommun samt vid Brattsjö i Västernorrlands län. Bränderna satte högt tryck på kommuner och räddningstjänst och eftersom flera stora bränder pågick parallellt påverkades även räddningstjänsterna på en nationell nivå i så pass hög grad att hjälp efterfrågades och levererades från andra länder i EU.

I maj 2017 brann delar av verkstaden på Rejmes bil i Örebro ner. Kraftig rök blåste in mot centrala Örebro och räddningsledaren uppmanade människor att hålla sig inomhus och stänga fönster och ventilation. USÖ förberedde sig på att stänga av ventilationen om röken vände ner mot sjukhusområdet för att förhindra att patienter och personal skulle drabbas.

I januari 2019 drabbades regionen av ett kabelbrott som orsakade bortfall av både telefon och nätverk på 15 geografiskt spridda verksamheter i länet. Manuella rutiner fick användas men det blev kraftiga begränsningar i bl.a. vissa vårdcentralers verksamhet. Det tog över ett dygn innan verksamheterna var igång som vanligt igen.

I juni 2019 drabbades Tele2 av störningar i sitt nät gällande telefonsamtal.

Eftersom företaget levererar telefonitjänster till Region Örebro län drabbades regionens verksamheter genom att det var svårt att ringa och att man därför i vissa fall fick övergå till RAKEL. Störningen pågick under omkring ett dygn.

Under sommaren 2019 drabbades stora delar av Sverige av en värmebölja under flera veckor. Detta fick bl.a. till följd att vissa operationssalar på USÖ drabbades av för hög luftfuktighet när kylningen ökades. Ett fåtal operationer fick ställas in.⁷⁶ Även sjukhus i Sollefteå, Stockholm och Linköping drabbades. Lösningen blev att höja temperaturen i lokalerna från 21 till 23 grader⁷⁷.

Ett exempel på kriminella aktörer är den *ransomware* som drabbade en rad sjukhus i Storbritannien i maj 2017. Detta ledde till att akutfall fick flyttas till andra sjukhus och planerade operationer ställdes in. Utpressningsviruset, *Wannacry*, låste datorerna genom att kryptera både enskilda datorer och nätverksdatorer. Aktören

⁷⁶ <https://www.na.se/artikel/uso-tvingas-stalla-in-operationer-orsaken-ar-varmen> , 2019-07-02

⁷⁷ <https://www.nyteknik.se/samhalle/tvingas-stalla-in-operationer-sommarvarmen-ger-problem-for-sjukhusen-6924771> ,2019-07-02

bakom programvaran krävde sedan betalt i den digitala kryptovalutan Bitcoin för att låsa upp datorerna.⁷⁸

Under hösten 2019 har Region Örebro län (och andra regioner inom gemensamt inköpssamarbete) drabbats av konsekvenser av problem med försörjningen av förbrukningsartiklar. Verksamheten inom hälso- och sjukvården och folktandvården har pågått enligt plan, men det har skett till priset av omfattande merarbete.

⁷⁸ <https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-utsatta>, 2019-07-02

5.9 Riskvärdering

Sannolikhet

5 nivåer

Mycket hög sannolikhet (1 gång per år)

Hög sannolikhet (1 gång per 10 år)

Medelhög sannolikhet (1 gång per 50 år)

Låg sannolikhet (1 gång per 100 år)

Mycket låg sannolikhet (1 gång per 1 000 år)

Konsekvens

Utgångspunkter för konsekvensbedömningen är

- befolkningens liv och hälsa
- samhällets funktionalitet
- grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati
- skador på egendom och miljö.

Konsekvens människa/befolkningens liv och hälsa

(Drabbade istället för skadade)

Katastrofala: 25–29 döda och/eller 25–99 drabbade

Mycket allvarliga: 10 döda och/eller 25 drabbade

Allvarliga: 5 döda och/eller 15 drabbade

Betydande: 1 döda och/eller 10 drabbade

Begränsade: 0 döda och/eller 5 drabbade

Konsekvens samhällets funktionalitet

Samhällets funktionalitet är det som samhällsviktig verksamhet producerar.

Konsekvenser som påverkar samhällets funktionalitet är en händelse där ett eller flera av nedanstående kriterier är uppfyllda eller kommer uppfyllas om händelsen pågår under en längre tid.

Händelsen innebär:

- störningar på ett helt samhällsfunktionsområde
- flera olika samhällsfunktioner
- påverkar möjligheten för befolkningen att genomföra sina vardagsrutiner
- säkerställa förutsättningar för liv och hälsa

Katastrofala: Övervägande del av befolkningen

Mycket allvarliga: Mer än hälften av befolkningen

Allvarliga: Påverkar upp till hälften av befolkningen

Betydande: En liten del av befolkningen

Begränsade: En mycket liten del av befolkningen

Konsekvens grundläggande värden och principer

Katastrofala: anarki, statskupp, terroraktioner.

Mycket allvarliga: civil olydnad, upplopp, grov vandalism, sabotage, organiserad brottslighet.

Allvarliga: gängkriminalitet, hatbrott, aktioner och konflikter med personsador, konkreta hot mot demokratin.

Betydande: kränkande skrivelser i media, störande av politiska sammanträden.

Begränsade: förtal, missnöjesyttringar i medier.

Konsekvens ekonomi/miljö/skador på egendom och miljö

Katastrofala: >50 miljoner SEK

Mycket allvarliga: 10–50 miljoner SEK

Allvarliga: 1 – 10 miljoner SEK

Betydande: 100 000 – 1 miljon SEK

Begränsade: <100 000 SEK

5.10 Riskmatris

Nedan visas matrisen som används vid värderingen av olika risker/ typhändelser.

Typhändelserna identifieras med en siffra som markeras in i matrisen.

Riskvärdering

Mycket hög sannolikhet (1gång/år)		9	23		
Hög sannolikhet (1gång/10 år)	21, 24	18, 27, 29	1, 2, 12, 28	4, 6, 11, 13, 14,17, 22	30
Medelhög sannolikhet (1 gång/50 år)	31,	8, 10, 18	3, 19, , 20	5,15, 25, 26,	
Låg sannolikhet (1 gång/100 år)	7	16			
Mycket låg sannolikhet (1gång/ 1 000 år)					
	Begränsade	Betydande	Allvarliga	Mycket allvarliga	Katastrofala

Lista över typrisker med tillhörande id siffra. Riskens siffra återfinns i matrisen

1. Värmebölja
2. Torcka och vattenbrist
3. Storm
4. Snöoväder
5. Översvämning
6. Skyfall
7. Ras och skred
8. Skogsbrand
9. Åska

10. Anläggningar med hantering av farliga ämnen
11. Farligt gods
12. Allvarlig händelse i publikt område
13. Stor trafikolycka (tåg/väg/flyg/båt)
14. Brand i särskilda objekt
15. Händelse på annan plats med stora konsekvenser för sjukvården
16. Kärnteknisk olycka
17. Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem, kommer inget vatten
18. Störningar i dricksvattenförsörjningen p.g.a. orent vatten
19. Störningar i livsmedelsförsörjningen
20. Störningar i finansiella system
21. Störningar i elförsörjningen/ reservkraft startar
22. Störningar i elförsörjningen/reservkraften startar inte
23. Störningar i elektroniska kommunikationer
24. Störningar i värmeförsörjningen
25. Störningar i drivmedelsförsörjningen
26. Störningar i transporter
27. Vansinnesdåd och pågående dödligt våld
28. Terror/våldsbejakande extremism
29. Social oro
30. Pandemi/epidemi
31. Epizooti och zoonos

6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom regionen

Resultatet av den sammanvägda analysen visar att det är få bortfall av kritiska system som inte snabbt skapar stora problem med att bedriva vår samhällsviktiga verksamhet. Särskilt tydligt är detta när det gäller beroendet av interna IT-system, men även bortfall av vatten och el kommer snabbt att påverka möjligheterna att verka i negativ riktning.

6.1 Risker som orsakar bortfall av en eller flera vitala beroenden

Nedan presenteras en genomgång av resultatet av hur bortfall av de kritiska beroendena kan påverka regionens verksamheter. I vissa fall presenteras även exempel på vad som skulle kunna orsaka ett bortfall. Detta är endast exempel och ingen fullständig förteckning över risker och deras påverkan.

Inledningsvis måste här också nämnas att de effekter som pågående covid-19-pandemi har på Regionens verksamheter är mycket stora och tränger sig på olika sätt in så gott som samtliga verksamheter.

6.1.1 El

Ett bortfall av el skulle innebära oöverstigligen hinder för att bedriva verksamhet. Ett avbrott av extern strömtillförsel kan hanteras med hjälp av UPS:er⁷⁹ och sjukhusens reservkraft. När batterikraften i UPS:erna är slut och om reservkraften fallerar kommer den absoluta majoriteten av verksamheterna att få stänga.

6.1.2 Vatten

När det gäller beroendet av vatten klarar majoriteten av verksamheterna av att bedriva verksamhet så länge man har tillgång till vatten. Det behöver dock inte vara av dricksvattenkvalitet, men det måste finnas vatten till hygien- och städ ändamål. Det behöver dock tillföras dricksvatten, men detta blir i mindre mängder för att svara upp mot personalens och patienternas behov. Skulle vattentillförseln strypas helt kommer en majoritet av verksamheterna att få avbryta sin verksamhet

⁷⁹ UPS *Uninterruptible power supply*, avbrottsfri kraftförsörjning, sker genom användning av batterier.

och i förlängningen kommer det sjukhus som drabbas att behöva evakueras till annan plats.

6.1.3 Ventilation, värme och kylning

Sommaren 2018 med dessa höga temperaturer under en lång tid påvisade behovet av en fungerande ventilation med tillhörande kylning. Vissa verksamheter, t.ex. operationsavdelningarna, är helt beroende av ett fungerande ventilationssystem. Det finns också ett behov av att kunna kyla t.ex. serverutrymmen för att inte datasystem ska drabbas av driftsstörningar. På kort sikt kan ett uppehåll i värme, kyla eller ventilation accepteras, men på lång sikt skapar det stora problem för verksamheterna. Särskilt om det inträffar underhögssommar eller en kall vinter. Ett bortfall under den väldigt varma sommaren 2018 skulle sannolikt ha skapat stora problem inom många verksamheter.

6.1.4 Interna och externa IT-system

När det gäller beroendet av interna och externa IT-system så är det en ganska klar bild som framkommer. Förutom vissa verksamheter, främst icke-medicinska eller ej tidskritiska, är det ett stort beroende av IT-system. Ett bortfall av dessa skapar i bästa fall begränsningar i verksamheten och i värsta fall medför bortfall livsfara för patienter. Bortfall av IT-system kan bero på störningar av elförsörjningen, både extern och internt. Det kan också bero på externa attacker på systemen, både från kriminella aktörer eller antagonistiska statsaktörer. Ett exempel på kriminella aktörer är den *ransomware*⁸⁰ som drabbade en rad sjukhus i Storbritannien i maj 2017⁸¹.

6.1.5 Telefoni

Bortfall av telefonitjänster skulle i de flesta fallen leda till begränsningar i verksamheten, främst i form av ökad tidsåtgång pga. att man får gå själv eller skicka ordonnans internt på sjukhusen. Sedan finns det några verksamheter där denna tidsspillan leder till stora begränsningar eller risk för dödsfall. Förutom att bortfall av elförsörjning långsiktigt leder till att telefonisystem kan gå ner kan enskilda installationer även skadas av åsknedslag.

⁸⁰ Skadlig programvara vars syfte är utpressning, ofta genom att ta filer som gisslan via kryptering.

⁸¹ <https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-utsatta, 2019-07-02>

6.1.6 Gaser

När det kommer till beroendet av medicinska gaser varierar detta mellan verksamheterna, men det kan konstateras att de verksamheter som ingår i traumavårdskedjan har en hög grad av beroende av tillgång till gaser. Om denna tillgång stryps blir det svårt att upprätthålla traumavårds- och operationsverksamheten. Ett bortfall av gaser kan bero på störningar i transporter som i sin tur kan orsakas av t.ex. snöoväder under en längre tid.

6.1.7 Ånga

Vad avser ånga så är det ett fåtal verksamheter, främst sterilcentral och kostenhet, som är direkt beroende av ånga, men för dessa verksamheter är ånga en absolut nödvändighet för att kunna bedriva sin verksamhet. Ett bortfall av sterilcentralen skulle kraftigt påverka traumavårdskedjans förmåga att verka mer än en kortare tid. Ett bortfall av ånga i kostenheterna påverkar vår möjlighet att förse inläggande patienter och personal med mat, något som troligen kommer att påverka verksamheten i negativ riktning, även om det på kort sikt kan gå att kompensera bortfallet på andra sätt.

6.1.8 Lokaler

När det gäller beroendet av specialiserade lokaler varierar beroendet kraftigt. Vissa verksamheter kan utan problem byta lokaler så länge det finns tillgång till el, medan andra verksamheter har så specialiserade lokaler att man antingen inte kan flytta utan att bygga om de nya lokalerna eller att verksamhetens verksamhet går ner kraftfullt. Troligaste orsaken till lokalbyte kommer att vara brand i eller i närheten av aktuell byggnad vilket kan tvinga fram en evakuering tämligen omgående. Ett bortfall av t.ex. värme, kyla eller ventilation kan på längre sikt skapa behov att byta lokaler.

6.1.9 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan det konstateras att dagens medicinska verksamhet är så pass specialiserad att bortfall av en eller flera viktiga beroenden leder till att verksamheterna har mycket svårt att fortsätta hantera patienter i den utsträckning som nu görs och med bibehållna medicinska krav. Även andra verksamheter

kommer att ha svårt att på lång sikt, dagar eller veckor, upprätthålla en kvalitativ verksamhet utan tillgång till t.ex. internet eller el.

7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

För att säkerställa att Region Örebro län kan upprätthålla en bra verksamhet, innefattande en god och säker vård under större yttre påfrestningar behöver man säkerställa tillgång till el, värme, ventilation och förbrukningsartiklar under en längre tid. Dessutom behöver tillgången till läkemedel säkerställas.

Förutom de uppenbara hoten mot patientsäkerheten som större störningar och avbrott skulle medföra, finns även risken för att allmänhetens förtroende för Region Örebro län och vår förmåga försämras. Missuppfattningar och ryktesspridning kan påverka allmänhetens uppfattning om regionens förmåga att hantera stora påfrestningar. Det är därför av vikt att regionen dels aktivt utvecklar sitt krisberedskapsarbete, dels följer den allmänna opinionen före, under och efter en extraordinär händelse.

Utifrån denna risk- och sårbarhetsanalys rekommenderas att Regionen se över möjligheten att öka tiden reservkraften kan köras. I samband med detta kan möjligheten att öka mängden drivmedel som finns lagrat vid Regionens sjukhus och hur man kan förlänga lagringstiden på den men också titta på andra sätt, t.ex. prioritering bland våra verksamheter, ses över. Ett fungerande reservkraftsystem säkerställer även våra verksamheters behov av värme och gör det möjligt att använda våra reservvattenanläggningar. Dessutom kan man se över möjligheterna att använda regionens lager av diesel även för att försörja ambulansverksamheten vid en extraordinär händelse som påverkar drivmedelsförsörjningen i samhället i stort. Värt att notera är att ett avbrott av både extern el- och värmeförsörjning snabbt kommer att tömma våra lager av drivmedel till reservsystemen. Nyligen inträffade händelse visar att avbrott eller störningar i försörjningen av förbrukningsmaterial kan få mycket stora konsekvenser. Försörjningen av sådana varor bör därför också ägnas uppmärksamhet.

För att säkerställa att organisationen klarar av påfrestande och extraordinära händelser är det av vikt att ett fortsatt systematiskt kontinuitetsarbete bedrivs. Detta gäller inom hela den verksamhet som Regionen ansvarar för. Risk- och sårbarhetsanalysen ger här ett utgångsläge för det fortsatta arbetet inom och mellan förvaltningsdelarna.

Regionens vårdcentraler har inte ingått i arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen, men har behandlats i rapporten "Förmåga" från Beredskaps- och säkerhetsenheten på Regionkansliet. Vårdcentralerna kommer vid en större katastrofsituation att spela en viktig roll inom hälso- och sjukvårdens arbete. Dels är vårdcentralerna en viktig funktion för att avlasta våra akutmottagningar under en långdragen händelse,

dels kan de spela en viktig roll utifrån sitt geografiska läge om en större olycka sker långt från våra tre akutsjukhus. Utifrån ”Förmåga” och RSA 2015 kan konstateras att vårdcentralernas förmåga att verka under påfrestande förhållanden har minskat i och med att antalet vårdcentraler som kan koppla in reservkraft har minskat jämfört med tidigare.

För att säkerställa att regionens verksamhet kan genomföras även under ansträngda förhållanden, framhålls i analysen att nedanstående fyra områden bör ägnas särskild uppmärksamhet i det fortsatta arbetet.

Lärdomar av pågående covid-19-pandemi.

Frågan om erforderlig tillgång på diesel för de verksamheter inom Region Örebro län som behöver detta.

Frågan om erforderlig tillgång till förbrukningsartiklar inom regionorganisationen.

Hantering av kontinuitetsfrågor med anledning av vad som tas upp i risk- och sårbarhetsanalysen.

De fyra områdena är viktiga för att öka robustheten inom Region Örebro län och dess förmåga att hantera både större olyckor och katastrofer eller en extraordinär händelse. Dessutom ligger områdena i linje med utvecklingen av Region Örebro läns roll inom totalförsvaret.

8. Litteraturförteckning

- BRÅ. (2009). Grövre våld i skolan 2009:6. BRÅ.
- Energikontor sydost. (2006). Ökad energiberedskap – åtgärder på elanvändarsidan. Energikontor sydost.
- Energimyndigheten. (2009). Extrema väderhändelser och klimatförändringens effekter på energisystemet.
- Energimyndigheten, Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 ER2015:22
- Epizootilag (1999:657). (u.d.).
- FOI. (2008). Hälsopåverkan av ett varmare klimat- en kunskapsöversikt. FOI.
- FOI. (2009). FOI 2009, Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat. FOI.
- Försvarets radioanstalt 2018, Årsrapport 2018
- Hallsbergs kommun. (2010). Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60. Hallsberg: Hallsbergs kommun.
- Jordbruksverket. (2011). bekämpning av mjältbrand pågar. Hämtat från <http://www.jordbruksverket.se/formedier/nyheter/nyheter2011/bekampningavmjaltbrandpagar.5.6920cb9813122f26a5e80001864.html>
- Jordbruksverket. (2012). Rapport 2012:10 Vässa växtskyddet för framtidens klimat. Jordbruksverket.
- KBM. (2008). Kommunernas tekniska försörjning har inte tillräcklig robusthet för att klara allvarliga kriser. KBM.
- KBM. (2010). Faller en – faller då alla? KBM.
- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. (u.d.).
- Lagen (SFS 1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, förordningen (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. (u.d.).
- Leth, Eva, ”Resursförstärkt läkemedelsförsörjning inför kris, höjd beredskap och krig”, Lunds Universitet 2019, ISBN 978-91-7895-217-5
- Livsmedelsverket. (2011). Livsmedelsförsörjning i ett krisperspektiv. Livsmedelsverket.
- Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Stormar i Örebro län. Örebro
- Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Värmeböljor i Örebro län. Örebro,

Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Översvämningar i Örebro län. Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelserna. (2011). Händelsescenario för risk- och sårbarhetsanalys, Skyfall i nutid och framtid. Länsstyrelserna.

Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten 2018, Årsöversikt 2018

MSB. (2009). Transport av farligt gods – väg och järnväg 2009–2010. MSB.

MSB. (2010). MSB:s statistik och analys, Olyckor och kriser 2009/2010. MSB.

MSB. (2010). Redovisning av regeringsuppdrag att analysera och utvärdera hur krisberedskapen fungerat under perioder med stora snömängder vintern 2010. Stockholm: MSB.

MSB. (2011). Ett första steg mot en nationell riskbedömning, s 65. MSB.

MSB. (2011). Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme. MSB.

MSB (2011) Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser Publikationsnummer: MSB245 - april 2011 ISBN 978-91-7383-129-1

MSB. (2012). Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22. MSB.

MSB. (2012). Risker, förmågor och sårbarheter 2012, s 36. MSB.

MSB. (2014). Bränder under vintermånaderna december till mars.

MSB (2014) Vägledning för samhällsviktig verksamhet Publ.nr: MSB620 - januari 2014 ISBN: 978-91-7383-392-9

MSB. (2015). Naturolyckor/Fler-typer-av-naturhandelser/Solstormar/. Hämtat från MSB.se: <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Naturolyckor/Fler-typer-av-naturhandelser/Solstormar/>

MSBFS 2015:3 föreskrifter och allmänna råd om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser. (u.d.).

MSB (2018) Vägledning – samverkan vid pågående dödligt våld i publik miljö.

Naturvårdsverket, <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/>

Nerikes Allehanda, <https://www.na.se/artikel/uso-tvingas-stalla-in-operationer-orsaken-ar-varmen> , 2019-07-02

Nerikes Brandkår. (2012). Utryckningsstatistik 2001–2012. Nerikes brandkår.

Ny Teknik, <https://www.nyteknik.se/samhalle/tvingas-stalla-in-operationer-sommarvarmen-ger-problem-for-sjukhusen-6924771> ,2019-07-02

Olsson, J., & Josefsson, W. (2015). *Skyfallsuppdraget - ett regeringsuppdrag till SMHI*. Norrköping: SMHI.

Regeringen, "Hälso- och sjukvårdens beredskap och förmåga inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap", Dir 2018:77

Regeringen.se. (den 04 06 2014). <http://www.regeringen.se/sb/d/1906/a/152464>.

Hämtat från regeringen.se: www.regeringen.se

Regeringen.se. (den 28 05 2015). Regeringen.se. Hämtat från

<http://www.regeringen.se/sb/d/505/a/3038>: www.regeringen.se

Region Örebro län, "Förmåga"(2019), Petra Johnson, rapport från beredskaps- och säkerhetsnheten, Regionkansliet Region Örebro län, ej fastställd

Regionförbundet. (2011). Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.7. Regionförbundet.

Regionförbundet. (2011). Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.28. Regionförbundet.

Revisionsrapport 2008, Granskning av säkerhetsarbete Örebro läns landsting/USÖ.

Räddningsverket. (2004). Riskhantering i översiktsplaner – En vägledning för kommuner och länsstyrelser. Räddningsverket.

Räddningsverket. (2006). Kartläggning av farligt gods transporter september 2006.

Räddningsverket.

Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet Vägledning till SS-EN ISO 22301

SMHI (2018) Vanliga frågor och svar om torka och vattenbrist. Hämtad:

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/hydrologi/vanliga-fragor-och-svar-om-vattenbrist-1.122762>

SMHI. (2010). Klimatdata vintersäsongen 2009–2010 i siffror. Hämtat från

[smhi.se: http://www.smhi.se/klimatdata/vintersasongen-2009-2010-i-siffror-1.9643](http://www.smhi.se/klimatdata/vintersasongen-2009-2010-i-siffror-1.9643)

SMHI. (2010). Åska i Sverige 2002–2009 Meteorologi 141, 2010. SMHI.

SMHI. (2011). Värmeböljor i Sverige, faktablad nr 49 - 2011. SMHI.

SMHI. (2012). SMHI.se klimatanpassningsportalen. Hämtat från

Klimatanpassningsportalen:

<http://www.smhi.se/klimatanpassningsportalen/sapaverkassamhallet/paverkanssektor/telekommunikation-1.5914>

SMHI. (u.d.). SMHI extremt väder. Hämtat från [smhi.se](http://www.smhi.se):

<http://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/extremt-vader-1.5779>

Socialstyrelsen (2015) *Socialstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys 2015*
Artikelnummer 2015-11-4

SOU. (2007). Sverige inför klimatförändringarna – hot och möjligheter. SOU 2007:60 Sverige inför klimatförändringarna – hot och möjligheter s.124.
Regeringen.

Statens veterinärmedicinska anstalt, <https://www.sva.se/djurhalsa/epizootier>
Statens veterinärmedicinska anstalt, <https://www.sva.se/djurhalsa/zoonoser>

Statens haverikommission. (2007). Rapport RO 2007:1 olycka med långfärdsbuss (...). Stockholm: SHK.

Statens energimyndighet, Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 ER2015:22,

Strålsäkerhetsmyndigheten. (2010). Risk- och sårbarhetsanalys 2010.

Sveriges kommuner och landsting, ”Slutredovisning 2018 överenskommelse barnhälsovård mm” 2018

Sveriges television, ””Supercell” med åska drabbade Örebro,
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/supercell-med-aska-drabbade-orebro> 2011-06-08

Svenska Dagbladet, <https://www.svd.se/massiva-cyberattacker--brittiska-sjukhus-utsatta>, 2019-07-02

Svevia. (2011). På väg nr 4.

SVT. (2011). SVT Rapport 2011 Supercell med åska drabbade Örebro. Hämtat från svt.se: http://svt.se/2.22620/1.2448270/supercell_med_aska_drabbade_orebro

Säkerhetspolisen 2018, Årsboken 2018

Vredin Johansson, M. och Forslund, J., 2009, Klimatanpassning i Sverige, Samhällsekonomiska värderingar av hälsoeffekter, Specialstudier nr 20, Konjunkturinstitutet

25

Uppdrag att utreda
förutsättningarna för förstärkt
samverkan med berörda
kommuner i västra länsdelen

21RS2429

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 21RS2429

Organ
Regionstyrelsen

Uppdrag att utreda förutsättningarna för förstärkt samverkan med berörda kommuner i västra länsdelen

Förslag till beslut

Regionstyrelsens beslut

att ge regiondirektören i uppdrag att utreda de organisatoriska, ekonomiska, demokratiska och juridiska aspekterna och konsekvenserna av att bedriva aktuella verksamheter i västra länsdelen enligt den så kallade Norrtäljemodellen och att även belysa dessa aspekter ut ett sammanhållet länsperspektiv samt

att erbjuda berörda kommuner att delta i utredningen.

Sammanfattning

Karlskoga och Degerfors kommuner har beslutat utreda möjligheterna att gemensamt organisera ansvaret för bland annat den regionala sjukvården och den kommunala vård och omsorgen. Inspiration för detta har hämtats från den så kallade Norrtäljemodellen som innebär att Norrtälje kommun och Region Stockholm bildat ett kommunalförbund som i sin tur äger ett bolag som driver till exempel hemtjänst, LSS-verksamheter, barnvårdscentraler, vårdcentraler och Norrtälje sjukhus.

Regionstyrelsen föreslås nu besluta om uppdrag om utredning. Utredningen ska syfta till att beskriva bland annat de organisatoriska, ekonomiska, demokratiska och juridiska aspekterna och konsekvenserna av att bedriva aktuella verksamheter enligt denna modell. Utredningen ska även belysa dessa aspekter ut ett sammanhållet länsperspektiv. Berörda kommuner ska bjudas in att delta i utredningen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet saknar konsekvenser ur dessa perspektiv.

Tjänsteställe, handläggare
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 21RS2429

Ekonomiska konsekvenser

Utredningen kan komma att medföra kostnader, vilka i sådant fall kommer att hanteras inom regionstyrelsens budget.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen den 22 mars 2021

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

26

Nya riktlinjer för
föreningsbidrag till
länsövergripande
funktionshinderorganisationer

18RS1615

Organ
Regionstyrelsen

Nya riktlinjer för föreningsbidrag till länsövergripande funktionshinderorganisationer

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att anta nya riktlinjer för Region Örebro läns föreningsbidrag till länsövergripande funktionshinderorganisationer.

Sammanfattning

2018-01-29 gavs uppdragdirektivet att revidera riktlinjer för Region Örebro läns stöd till länsövergripande funktionshinderorganisationer.

Det finns ett behov av att uppdatera de gällande riktlinjerna för fördelning av föreningsbidrag till de länsövergripande funktionshinderorganisationer då dessa är från 2013.

Man har från funktionshinderrörelsen uppmärksammat ett behov av att utvärdera och revidera det aktuella fördelningssystemet, vad gäller stödet till länets funktionshinderorganisationer. Man anser att det aktuella fördelningssystemet gynnar de organisationer som funnits i rullorna längst och att det är svårt för nya organisationer att etablera sig, både inom stödsystemet och i regionen. Ett flertal organisationer upplever således att dagens fördelningssystem är orättvist, vilket i förlängningen riskerar att skapa ett bristande förtroende. Det har också funnits ett behov av att förtydliga riktlinjerna på ett flertal punkter.

En arbetsgrupp bestående av fem representanter från funktionshinderorganisationerna, utsedd av Rådet för funktionshinderfrågor, har varit delaktiga i arbetet med att ta fram de nya riktlinjerna. I arbetsprocessen har föreningar även fått möjlighet att lämna synpunkter på förslaget via remiss.

Ärendebeskrivning

Det övergripande syftet med Region Örebro läns bidrags- och stödverksamhet är att skapa förutsättningar för ett rikt föreningsliv som kan bygga en hälsofrämjande, trygg och livs- kraftig miljö för länets medborgare utifrån överenskommelsens principer om långsiktighet, ömsesidig öppenhet och insyn, självständighet och oberoende, kvalitet, dialog och mångfald.

Region Örebro län ger ekonomiskt stöd till länsövergripande funktionshinderorganisationerna. I form av ett årligt föreningsbidrag. Funktionshinderorganisationerna har dessutom möjlighet att ansöka om bidrag till projekt. Stödet till funktionshinderorganisationer handläggs vid Hälso- och sjukvårdsstaben. År 2021 delar Region Örebro län ut 2, 826 miljoner kronor i föreningsbidrag fördelat på 44 funktionshinderorganisationer.

Region Örebro län ska genom ekonomiskt bidrag främja det arbete som utförs av funktionshinderföreningarnas länsorganisationer och som utgör ett viktigt komplement till samhällets övriga resurser. Regionens ekonomiska bidrag till funktionshinderorganisationerna syftar till att vara ett stöd för dessa att:

- främja frivilliginsatser som har stort värde bland annat som förebyggande verksamhet eller angeläget stöd till personer med funktionsnedsättning och deras närstående
- främja delaktighet, jämlikhet, jämställdhet och ett brett socialt engagemang i länet
- arbeta för alla människors lika värde
- motverka rasism och främlingsfientlighet
- stimulera till nytänkande och utveckling av verksamhet som kompletterar regionens stöd till personer med funktionsnedsättning och deras närstående
- främja samverkan mellan olika funktionshinderorganisationer samt mellan funktionshinderorganisationer och olika samhällsorgan

Beredning

En arbetsgrupp, utsedd av Rådet för funktionshinderfrågor, bestående av representanter från funktionshinderorganisationerna har varit delaktig i arbetet med att ta fram de nya riktlinjerna. Aktuellt förslag till nya riktlinjer har även gått ut på remiss till samtliga funktionshinderorganisationer som de senaste tre åren har mottagit föreningsbidrag från Region Örebro län. Tolv föreningar lämnade in synpunkter på förslaget.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Åge Sollien

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 18RS1615

Förslaget ska presenterats för Rådet för funktionshinderfrågor den 16 februari.

Förslaget ska presenterats för beredning för psykiatri, habilitering och hjälpmedel 2 mars.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

De nya riktlinjerna syftar bland annat till att främja delaktighet, jämlikhet, jämställdhet och socialt engagemang. De nya riktlinjerna bedöms inte få konsekvenser inom områdena miljö, barn och jämställdhet.

Ekonomiska konsekvenser

De nya riktlinjerna medför inga ytterligare ekonomiska konsekvenser för Region Örebro län.

Uppföljning

Uppföljningen av de nya riktlinjerna för Region Örebro läns föreningsbidrag till länsövergripande funktionshinderorganisationer kommer att ske via Rådet för funktionshinderfrågor.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-03-22.

Bilaga 1, Förslag till nya riktlinjer för föreningsbidrag till länsövergripande funktionshinderorganisationer

Bilaga 2, Ny ansökningsblankett

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Funktionshinderkonsulent

Riktlinjer för Region Örebro läns föreningsbidrag till länsövergripande funktionshinderorganisationer

”Tillsammans skapar vi ett bättre liv”.

Stab Hälsa- och sjukvård

Riktlinjer för föreningsbidrag till länsövergripande funktionshinderorganisationer

2021-02-15

Innehåll

Vision och värderingar.....	4
1. Övergripande syfte	4
2. Krav på bidragssökande organisationer	4
3. Principen om fördelning av regionens bidrag till funktionshinderorganisationerna.....	5
3.1 Medlemsbidrag.....	5
3.2 Verksamhetsbidrag.....	5
4. Ansökningsförfarande	5
4.1 Krav på ansökan.....	6
4.2 Handläggning	6
4.3 Uppföljning	6
4.4 Återbetalning.....	6
5. Bidrag till paraplyorganisationer	6
6. Bidrag till ungdomsorganisationer	6
7. RFFs referensgrupp	7
8. Uppstartstöd.....	7
9. Bidrag till lokalhyra.....	7
10. Projektbidrag	7

Vision och värderingar

Region Örebro läns stöd till det civila samhället bygger på regionens vision ”Tillsammans skapar vi ett bättre liv”.

Det bygger också på regionens värdegrund

- Vi skapar förtroende genom att vara lyhörda, öppna, samspelade och engagerade i en utveckling för människors bästa.
- Vi visar respekt för alla människors lika värde och delaktighet.
- Vi finns nära medborgarna under hela livet.
- Vi ser behoven hos varje person.

1. Övergripande syfte

Region Örebro län ska genom ekonomiskt bidrag främja det arbete som utförs av funktionshinderföreningarnas länsorganisationer och som utgör ett viktigt komplement till samhällets övriga resurser.

2. Krav på bidragssökande organisationer

Länsorganisationen ska:

- ha godkända och antagna stadgar som visar att organisationen bedriver en samhällsnyttig och ickevinstdrivande verksamhet.
- ha ordnad ekonomisk förvaltning.
- ha en stadigvarande verksamhet.
- ha medlemmar i minst 3 av länets kommuner samt kunna påvisa att organisationens verksamhet når länsinnevånarna.
- vara partipolitiskt och religiöst obunden
- vara demokratiskt uppbyggd med egen styrelse och revisor
- ha eget organisationsnummer
- vara ansluten till ett av Socialstyrelsen godkänd statsbidragsberättigad riksförbund.

Regionstyrelsen fastställer om en organisation är bidragsberättigad och avgör om bidrag skall ges. Bidrag från Region Örebro län förutsätter att organisationen accepterar att regionen har rätt att göra en revision av föreningen.

3. Principen om fördelning av regionens bidrag till funktionshinderorganisationerna

Regionens bidrag värderas mot den samhällsnytta som föreningens verksamhet bedöms ha. Organisationernas medlemsantal samt verksamhetens bredd, kvalitet och kontinuitet utgör grund för fördelningen.

De två byggstenarna i fördelningsmodellen är

- Medlemsbidrag
- Verksamhetsbidrag

3.1 Medlemsbidrag

Medlemsbidraget fördelas efter totala antalet medlemmar utifrån en ökande skala där lägsta bidrag (upp till 50 medlemmar) är 10 000 kr och högsta bidrag (över 1 000 medlemmar) är 35 000 kr. I särskilda fall kan det göras undantag.

- - 50 10 000 kr
- 51 - 100 15 000 kr
- 101 - 300 20 000 kr
- 301 - 500 25 000 kr
- 501 - 1 000 30 000 kr
- 1 001 - 35 000 kr

3.2 Verksamhetsbidrag

Verksamhetsbidrag ges för att täcka kostnader för bland annat:

- intressepolitiskt påverkansarbete
- samverkan/samarbete med hälso- och sjukvården
- information i syfte att öka samhällets kunskap om funktionsnedsättningar
- medlemsstöd i socialt och rehabiliterande/habiliterande syfte
- verksamheter i syfte att nå personer som nyligen fått en funktionsnedsättning
- stöd från anhöriga för att bedriva verksamheten
- medlemsaktiviteter
- administration, intern information, styrelsens arbete mm

Verksamhetsbidraget kan reduceras om organisationen erhåller bidrag från flera regioner.

4. Ansökningsförfarande

Ansökningstiden är 1 april till 1 augusti året före bidragsåret. Region Örebro län förbehåller sig rätten att inte behandla ansökningar som har inkommit efter föreskriven tid. Ansökan på ska göras på fastställd blankett.

4.1 Krav på ansökan

För att ansökan skall betraktas som fullständig skall till ansökan bifogas:

- Stadgar (Skickas in första gången och vid ändring)
- Ekonomisk redovisning (resultaträkning och balansräkning)
- Verksamhetsberättelse- och revisionsberättelse för senaste verksamhetsåret
- Årsmötesprotokoll
- Budget och verksamhetsplan för bidragsåret.

Den förening som planerar att använda en del av verksamhetsbidraget för att täcka en del av lönekostnaderna för en anställd ska bifoga en redovisning av lönekostnaderna till ansökan

4.2 Handläggning

Ansökningar om verksamhetsbidrag behandlas av Rådet för funktionshinderfrågors fördelningsgrupp och ansvarig tjänsteman. De arbetar fram ett förslag till fördelning som läggs fram för Regionstyrelsen som fattar beslut.

4.3 Uppföljning

Uppföljning av hur föreningarna har använt sitt bidrag görs i augusti efterföljande år då fördelningsgruppen och ansvarig tjänsteman går igenom samtliga föreningarnas verksamhetsberättelser och ekonomiska redovisning för föregående år.

4.4 Återbetalning

Om en verksamhet som beviljas stöd förändras i förhållande till vad som angivits i ansökan kan det innebära att hela eller delar av stödet ska återbetalas till regionen. Även vid utebliven redovisning kan hela eller delar av stödet komma att återkrävas av regionen.

5. Bidrag till paraplyorganisationer

Bidrag kan ges till paraplyorganisationer för att täcka uppdrag av samverkande art. Samma ansökningsförfarande gäller som för övriga föreningar

6. Bidrag till ungdomsorganisationer

Föreningsbidrag till organisationer för ungdomar med funktionsnedsättning kan ges enligt detta regelverks bestämmelser. Syftet med bidrag till ungdomsorganisationer är att stimulera ungdomar till engagemang för att skapa en bra samhällsmiljö i Örebro län med full delaktighet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Ungdomsföreningen ska ha eget organisationsnummer en egen styrelse.

7. RFFs referensgrupp

Bidrag ges till Rådet för funktionshinderfrågors referensgrupp för att täcka de kostnader som uppstår i samband med gruppens möten.

8. Uppstartstöd

Nyetablerade funktionshinderorganisationer har möjlighet att ansöka om så kallat uppstartsstöd för sin verksamhet. Uppstartstöd kan erhållas under ett år och ersättningen uppgår till maximalt 10 000 kronor. För att kunna söka bidraget ska organisationen ha varit verksam i minst 2 år. Före beslut skall noga undersökas om ny organisation kan ingå i redan verksam organisation

9. Bidrag till lokalhyra

Regionen betalar lokalhyra för BrukarHuset i Mellringe där samtliga länsföreningar erbjuds möjlighet att ha kanslilokaler. Regionen betalar även för städningen av lokalerna. Det betalas inte ut bidrag till lokalhyra till föreningar som väljer att inte använda BrukarHuset.

10. Projektbidrag

De länsorganisationer som är berättigade till föreningsbidrag från regionen har även möjlighet att söka projektbidrag. Ett projekt ska vara något som normalt inte ingår i föreningens verksamhet. Det ska vara något nytt och framåtsyftande, ha syfte och mål samt vara tidsbegränsat. Samverkansprojekt mellan olika funktionshinderorganisationer samt mellan funktionshinderorganisationerna och olika samhällsorgan prioriteras.

Föreningarna kan ansöka om projektbidrag max 2 år i följd för samma projekt och maximalt 10 000 kr per projekt, därefter måste verksamheten inlemmas i föreningens ordinarie verksamhet eller vara slutförd. Ansökan på fastställd blankett för projektbidrag skall vara inlämnad senast den 1 augusti året före bidragsåret.

I ansökan ska finnas

- projektplan med projektbeskrivning som redogör för vilket syfte och mål projektet har samt en tidsram och hur det ska genomföras.
- budget och ekonomisk plan
- beskrivning av hur projektet skall utvärderas.

En utvärdering av projektet samt en redovisning av hur pengarna använts ska lämnas in till regionens funktionshinderkonsulent när projektet är avslutat. Om projektet inte genomförts i enlighet med ansökan kommer föreningen att bli återbetalningsskyldig till regionen.

Kontaktpersoner:

Åge Sollien
Funktionshinderkonsulent
age.sollien@regionorebrolan.se
019-602 72 64

Sista ansökningsdatum:

1 augusti

Ansökan skickas till:

centrala.diariet@regionorebrolan.se
spara den ifyllda blanketten och
mejla som bifogad fil. Scanna in
övriga dokument och bifoga även
dessa

Alternativt via post till:
Centrala diariet
Region Örebro län
Box 1613
701 16 Örebro

OBS! Alla uppgifter är obligatoriska om inget annat anges. Region Örebro län förbehåller sig rätten att ej behandla sent inkomna eller inkompleta ansökningar.

1. Grundläggande uppgifter

1a. Organisationsuppgifter

Organisationens namn		Kontaktperson	Telefon
Organisationsnummer	Telefon dagtid	c/o adress	
Plusgiro	Telefon kvällstid	Adress	
Bankgiro	E-post	Postnummer	Postort

1b. Uppgifter om styrelsen

Ordförande	Telefon	E-post
Sekreterare	Telefon	E-post
Kassör	Telefon	E-post
Revisor	Telefon	E-post
Revisor	Telefon	E-post

1c. Obligatoriska bilagor (bifogas och numreras)

☐ Årsmötesprotokoll, bilaga	☐ Verksamhetsberättelse, bilaga	☐ Ekonomisk redovisning*, bilaga
☐ Revisionsberättelse, bilaga	☐ Lista över anställda*, bilaga	☐ Stadgar (vid ändringar), bilaga
☐ Verksamhetsplan med budget för innevarande år och preliminär planering för det år ansökan avser, bilaga		

*Listan över anställda ska inkludera namn och kontaktuppgifter.

1e. Totalt antal medlemmar i Örebro län (avser utgången av närmast föregående år)

Kvinnor:	Män:	Varav 7-30 år:	Totalt:

1f. Medlemsavgift (enligt senaste bokslut)

Enskild avgift:	Familjeavgift:

3b. Bidrag från andra bidragsgivare (föregående år)

Bidragsgivare	Belopp
Bidragsgivare	Belopp
Bidragsgivare	Belopp
Bidragsgivare	Belopp

3c. Aktuella/planerade ansökningar om bidrag från andra bidragsgivare (innevarande år)

Bidragsgivare	Belopp
Bidragsgivare	Belopp
Bidragsgivare	Belopp
Bidragsgivare	Belopp

4. Sanningsförsäkran

4a. Uppgifternas riktighet intygas av ordförande och kassör/sekreterare

Namnsteckning (krävs ej när ansökan skickas in via e-post)	Funktion	Ort och datum
Namnförtydligande	Telefon	Mobiltelefon

Namnsteckning (krävs ej när ansökan skickas in via e-post)	Funktion	Ort och datum
Namnförtydligande	Telefon	Mobiltelefon

27

Förslag till förbundsordning
för Finsam Lekeberg och
Örebro

20RS3875

Organ
Regionstyrelsen

Förslag till förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att anta förslag till förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro.

Sammanfattning

Finsam Lekberg och Örebro har inkommit med en erbjudan om att fastställa/besluta kring ny förbundsordning för förbundet. Förbundsordningen är ett styrdokument för förbundet. Förbundsordningen träder i kraft när samtliga ingående medlemmar i förbundet har fastställt denna, det vill säga Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län samt kommunerna Lekeberg och Örebro. Region Örebro län tillstyrker förslag till ny förbundsordning.

Ärendebeskrivning

Finsam Lekeberg och Örebro är en fristående juridisk person som skapats av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län samt kommunerna Lekeberg och Örebro för att bedriva finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser i syfte att uppnå en effektiv resursanvändning. Insatserna inom den finansiella samordningen skall avse individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser för att uppnå eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete. Ingående medlemmar tillskjuter årligen medel till samordningsförbundet för att kunna bedriva finansiell samordning. Verksamheten möjliggörs av [lag \(2003:1210\) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser](#).

För ett samordningsförbund skall det finnas en förbundsordning, som skall fastställas av förbundets medlemmar. Den nu gällande förbundsordning fastställdes 2012 och behöver därför uppdateras. Medlemmarna har gemensamt diskuterat fram och enats om de ändringar som föreslås i förslag till ny förbundsordning. Förtydliganden/tillägg har bl.a. gjorts i 4 § Förbundets ändamål (formuleringar som i högre grad

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Yvonne Nilsson Hirsch

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 20RS3875

överenstämmelse med lagens intentioner), 5 § Styrelsen (att ordförandeskapet är på två år i taget), 6 § Uppgifter och beslutanderätt (att ägarna ska samråda innan beslut om budget fattas, specificering av uppgifter som kräver kvalificerad majoritet med tre fjärdedelar, att förbundet ska registrera finansierade insatser i uppföljningssystemet SUS), 9 § Samråd (att styrelsen ska informera medlemmarna innan beslut fattas avseende verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt samt sammankalla till ett samråd med medlemmarna minst en gång per år), § 12 Styrning och insyn (att redovisa verksamhetsplan för det kommande året för medlemmarna), 14 § Revisorer och insyn (att förutom revisionsberättelse redovisa revisionsrapport för förbundsmedlemmarna samt att förbundsmedlemmarna var för sig ska pröva frågan om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet och om skadeståndstalan skall väckas).

Beredning

Ärendet har beretts i arbetsgrupp med representanter för förbundsmedlemmarna. Förbundsordningen ska behandlas av regionfullmäktige den 14 april 2021.

Bedömning

Region Örebro län tillstyrker förslag till ny förbundsordning.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Förslaget förväntas inte ge några ytterligare konsekvenser ur ett miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiv utöver vad nuvarande förbundsordning ger.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser för regionen utöver det som medlemskapet innebär enligt nuvarande förbundsordning.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsen den 22 mars 2021.
Förslag till ny förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Hej

Nu har samtliga parter genom arbetsgruppen godkänt bifogat förslag på ny förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro. Förbundsordningen behöver antas av samtliga medlemmars respektive fullmäktige och styrelser.

När detta är gjort behöver beslutet förmedlas till förbundet via undertecknad.

Vänliga hälsningar

Lisa Örnéus

Finsam finansiell samordning
Lekeberg Örebro

703 61 Örebro

Tel: 073-0711191

[.finsamorebrolan.se](http://finsamorebrolan.se)

Förbundsordning för Finsam Lekeberg och Örebro

Samordningsförbundet Finsam Lekeberg och Örebro (nedan kallat förbundet) har inrättats med stöd av lagen (SFS 2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (FinsamL) mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedling, kommun och region. Förbundet startade sin verksamhet den 1 januari 2008. Förbundsordningen är senast reviderad 2021 och gäller till dess att en ny reviderad förbundsordning antas av samtliga medlemmars respektive fullmäktige och styrelser.

1 §

Förbundets namn

Förbundets namn är Finsam Lekeberg och Örebro

2 §

Förbundets säte

Förbundets säte är Örebro.

3 §

Förbundets medlemmar

Förbundets medlemmar är Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Region Örebro län samt kommunerna Lekeberg och Örebro.

4 §

Förbundets ändamål

Förbundets ändamål är att inom det geografiska området för medlemskommunerna svara för en finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län och kommunerna Lekeberg och Örebro, i syfte att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning

De gemensamma resurserna ska användas för att främja samverkan och samordning mellan parterna i förbundet samt underlätta eller förbättra möjligheterna av samordnade rehabiliteringsinsatser för medborgaren, i syfte att den enskilde ska förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete och därigenom stärka sin möjlighet till försörjning.

5 §

Styrelsen

Samordningsförbundet ska ledas av en styrelse.

Styrelsen ska bestå av fem ledamöter och fem ersättare. Varje medlem utser en ledamot och en ersättare. Ej tjänstgörande ersättare i styrelsen har närvaro- och yttranderätt på styrelsemötena. Mandattiden är fyra år räknat från och med den 1 april året efter det år som val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum. Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande för en period om två år, efter det sker nyval eller omval.

6 §

Uppgifter och beslutanderätt

Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Innan beslut om budget fattas ska samråd ske med medlemmarna.

Frågor om budget, verksamhetsplan, mål och riktlinjer för verksamheten, beslut om projekt eller beslut om ändring av redan pågående projekt, årsredovisning samt tillsättning av förbundschef kräver kvalificerad majoritet med tre fjärdedelar.

Förbundet har till uppgift att:

1. besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna
3. finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser
4. besluta på vilket sätt de medel som finns för finansiell samordning ska användas
5. svara för uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen
7. registrera insatser som finansieras av förbundet i det för parterna gemensamma uppföljningssystemet SUS

7 §

Personal

Förbundsstyrelsen ska utse en tjänsteperson som ska leda arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar. Styrelsen har därutöver rätt att utse eller anställa den personal som behövs för att utöva administrativa uppgifter.

8 §

Initiativrätt

Medlem i förbundet samt förbundets revisorer har rätt att väcka ett ärende i förbundsstyrelsen enligt respektive huvudmans beslutsordning.

9 §

Samråd

Styrelsen ska se till att medlemmarna informeras innan beslut fattas avseende verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningar som behövs för att man ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Styrelsen ansvarar för att minst en gång per år tillsammans med övriga förbund i Örebro län eller enskilt sammankalla till ett samråd med medlemmarna

10 §

Kungörelser

Förbundets kungörelser, protokoll och andra tillkännagivanden ska anslås hos Lekebergs kommun, Örebro kommun, Region Örebro län samt hos förbundet.

11 §

Andelar i tillgångar och skulder samt fördelning av kostnader

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till vad man tillskjutit för att täcka kostnaderna.

Fördelningen mellan medlemmarna är att Försäkringskassan bidrar med hälften av medlen, Region Örebro län med en fjärdedel samt kommunerna Lekeberg och Örebro, gemensamt med en fjärdedel. Fördelningen mellan kommunerna ska göras utifrån invånarantalet den 1 november året före det år som fördelningen avser.

12 §

Styrning och insyn

Styrelsen ska upprätta delårsuppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin som skickas till medlemmarna. Styrelsen ska också årligen i samband med bokslutet redovisa verksamhetens utfall för medlemmarna. Styrelsen ska redovisa verksamhetsplan för kommande år för medlemmarna.

Förbundet får inte ingå borgen och inte heller sätta sig i skuld utöver vad som är sedvanliga krediter för verksamheten.

13 §

Budget

Förbundsstyrelsen ska varje år upprätta en plan för förbundets verksamhet och ekonomi för de kommande tre åren. För det första av de tre åren ska styrelsen upprätta en preciserad budget. Överskott eller underskott överförs till nästa verksamhetsår. Årsbudgeten ska också åtföljas av mål för verksamheten.

Förbundsstyrelsen fastställer senast den 30 november budgeten för nästkommande kalenderår. Styrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna.

14 §

Revisorer och revision

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning ska granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. För Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska Försäkringskassan utse en gemensam revisor. Revisorer ska såvitt avser kommun respektive region utses av kommun- och regionfullmäktige. För kommunerna utses en gemensam revisor av Örebro kommun. Om kommunerna Lekeberg och Örebro samt Region Örebro län, beslutar om en gemensam revisor så är det denne revisor som granskar förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning för de tre parterna.

Revisorer utses i övrigt i enlighet med bestämmelserna i 25 § FinsamL.

Revisorer väljs för fyra år räknat från och med den 1 april året efter det att val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum. Mandattid för statens revisorer hanteras i särskild ordning. Vid revision tillämpas bestämmelserna i 26 § FinsamL.

Justering av revisorernas protokoll tillkännages på anslagstavla hos kommunerna Lekeberg och Örebro samt Region Örebro län. Revisionsberättelse inklusive revisionsrapport skall lämnas till styrelsen och förbundsmedlemmarna. Förbundsmedlemmarna skall var för sig pröva frågan om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet och om skadeståndstalan skall väckas.

15 §

Utträde

En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är därvid tre år.

Vid en förbundsmedlems utträde upplöses förbundet och medlemmarnas ekonomiska mellanhavanden regleras enligt 11 § i denna förbundsordning. Om det efter utträde på den kommunala sidan återstår minst en kommun ska upplösning ske endast om det beslutas enligt 16 §.

16 §

Likvidation och upplösning

Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens eller om en eller flera medlemmar utträder ur förbundet. Ett sådant beslut ska alltid föregås av ett samråd mellan huvudmännen.

När Förbundet trätt i likvidation ska skulderna betalas och egendomen avyttras. Därefter ska kvarvarande tillgångar fördelas enligt principerna i 11 § i denna förbundsordning.

Förbundsstyrelsen svarar för likvidationen.

När styrelsen fullgjort sitt uppdrag ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Det sker genom framläggandet av en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet med redovisning av betalningen av skulder, försäljning av egendom och skiftet av därefter resterande tillgångar.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgivits medlemmarna är Förbundet upplöst. Till berättelsen ska bifogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

17 §

Tvister

Tvister mellan Förbundet och dess medlemmar ska avgöras vid en allmän domstol i Sverige.

18 §

Ersättning till ledamöter och ersättare i styrelsen samt till revisorer

Ersättning för arvoden och ersättningar till ordförande, vice ordförande, styrelseledamöter, ersättare och revisorer ska följa Region Örebro läns principer och dessa kostnader belastar förbundet. För den revisor som Försäkringskassan utser betalas ersättning i särskild ordning.

19 §

Arkivtillsyn

Ansvar för tillsynen av att förbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen, SFS 1990:782, åvilar kommunstyrelsen i Örebro Kommun.

28

Örebro läns strategi för jämförbarhet 2021-2024

21RS628

Örebro läns strategi för jämställdhet 2021-2024

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att ställa sig bakom Örebro läns strategi för jämställdhet 2021-2024.

Sammanfattning

Länsstyrelsen har på uppdrag av regeringen och i samverkan med Region Örebro län, kommuner, frivilligsektor och näringsliv reviderat länets strategi för att främja och förbättra jämställdhet. Strategins syfte är att konkretisera och strukturera de jämställdhetspolitiska målen för länet genom bland annat samverkan och jämställdhetsintegrering.

Region Örebro län har givits möjlighet att yttra sig över strategin.

Bedömning

Remissen bedöms vara väl förankrad och strategin bör kunna genomföras i samverkan med aktuella aktörer i länet.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Strategin kommer inte att ha några negativa effekter på miljön. Den kommer att förbättra situationen för barn och jämställdhet.

Ekonomiska konsekvenser

Strategin syftar bland annat till att minska ojämställdhet i hälsa, vilket bör medföra goda effekter för Region Örebro läns ekonomi.

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Anna Swift Johannison

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 21RS628

Uppföljning

Uppföljning genomförs av det regionala jämställdhetsrådet under ledning av Länsstyrelsen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-03-22

Länsstyrelsen blankett för remissutlåtande bifogas

Remissen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Länsstyrelsen, Örebro län

Remiss, Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024 – Frågor

Information

Nedan finns ett antal frågor för besvarande. De remissvar som inkommer är viktiga och kommer att tas i beaktande i färdigställandet av strategin.

Svar skrivs in direkt i respektive ruta nedan genom att klicka på det gråa fältet. Det finns inga begränsningar av antal ord eller tecken, men vi ser gärna relativt kortfattade och koncisa svar.

Sista dag för att svara på remissen är den 13 april.

1. Sammanfattning av organisationens bedömning

Här efterfrågas ett övergripande omdöme, främst i syfte att tydliggöra din organisations sammantagna bedömning, till exempel positiv eller negativ.

Hur ställer sig er organisation till förslaget till Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024?

Region Örebro ställer sig positiv till Örebro läns strategi för jämställdhet.

Ser ni några hinder för att medverka till att strategin förverkligas?

Strategin är ambitiös och övergripande. Den bygger på samverkan mellan ett antal organisationer, såsom kommuner, region och stat, privat näringsliv och frivilligsektor. Det är en förutsättning, men samtidigt en utmaning för att vidareutveckla jämställdhetsarbetet och förbättra jämställdheten i länet. Arbetet förutsätter samordning och ett gediget arbete i nätverk.

Remiss

2021-01-21

2. Strategins innehåll

Här kan synpunkter lämnas kring innehållet i förslaget till strategi och dess kommande användning.

Hur ställer sig er organisation till de föreslagna regionala målen och prioriteringarna (Del 1)?

Region Örebro län ställer sig i huvudsak bakom de angivna regionala målen. Vad gäller mål 3.2 "Utbildningssamordnare ska ha ett aktivt arbete med jämställdhetsfrågor" anser Region Örebro län att detta mål bör kunna bli tydligare, till exempel att "Utbildningssamordnare ska driva och utveckla arbetet med jämställdhet".

Hur ställer sig er organisation till de föreslagna inriktningarna och arbetsätten (Del 2) för att förverkliga målen?

Region Örebro län ställer sig bakom de föreslagna inriktningarna och arbetsätten.

Andra synpunkter eller annat som bör beaktas gällande förslaget till strategi.**3. Övriga synpunkter****Här ges tillfälle att inkomma med övriga synpunkter eller kommentarer.**

Region Örebro län ser fram mot ett fortsatt gott samarbete för en förbättrad jämställdhet i Region Örebro län.

Tack för er medverkan!

Klara Bolinder

Särskilt sakkunnig i jämställdhet

Hannes Hart Svedberg

Jämställdhetssamordnare

Från: [Länsstyrelsen i Örebro län](#)
Ärende: Remiss: Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024
Datum: den 21 januari 2021 14:21:06
Bilagor: [image002.png](#)
[Förslag till Örebro läns strategi för jämställdhet 2021-2024.pdf](#)
[Örebro läns strategi för jämställdhet 2021-2024 - Bilaga, lista över remissinstanser.pdf](#)
[Örebro läns strategi för jämställdhet 2021-2024 - Formulär för remissvar.docx](#)
[Örebro läns strategi för jämställdhet 2021-2024 - Missiv till remiss.pdf](#)

Hej,

Din organisation inbjuds härmed att svara på remiss för förslaget till ny regional jämställdhetsstrategi, *Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024*. I bifogat missiv finns bakgrund samt information om hur ni besvarar remissen.

Bifogat finns följande dokument:

- Förslag till *Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024*
- Missiv med information om strategin och remissförfarandet
- Formulär för remissvar
- Bilaga: Lista över remissinstanser

Sista dag för att inkomma med svar på remissen är den 13 april 2021.

-
Enkäten har skickats till varje organisations centrala brevlåda, registratur eller motsvarande, för vidarebefordran till den/de personer som bedöms vara bäst lämpade att besvara enkäten. Om din organisation har en representant i Örebro läns jämställdhetsråd, i kommunnätverket Regional Plattform för jämställdhet eller i det regionala Statligt nätverk för jämställdhet har en kopia skickats till dessa personer för kännedom.

Vid frågor går det bra att kontakta Hannes Hart Svedberg,
hannes.hart.svedberg@lansstyrelsen.se.

Tack för er medverkan!

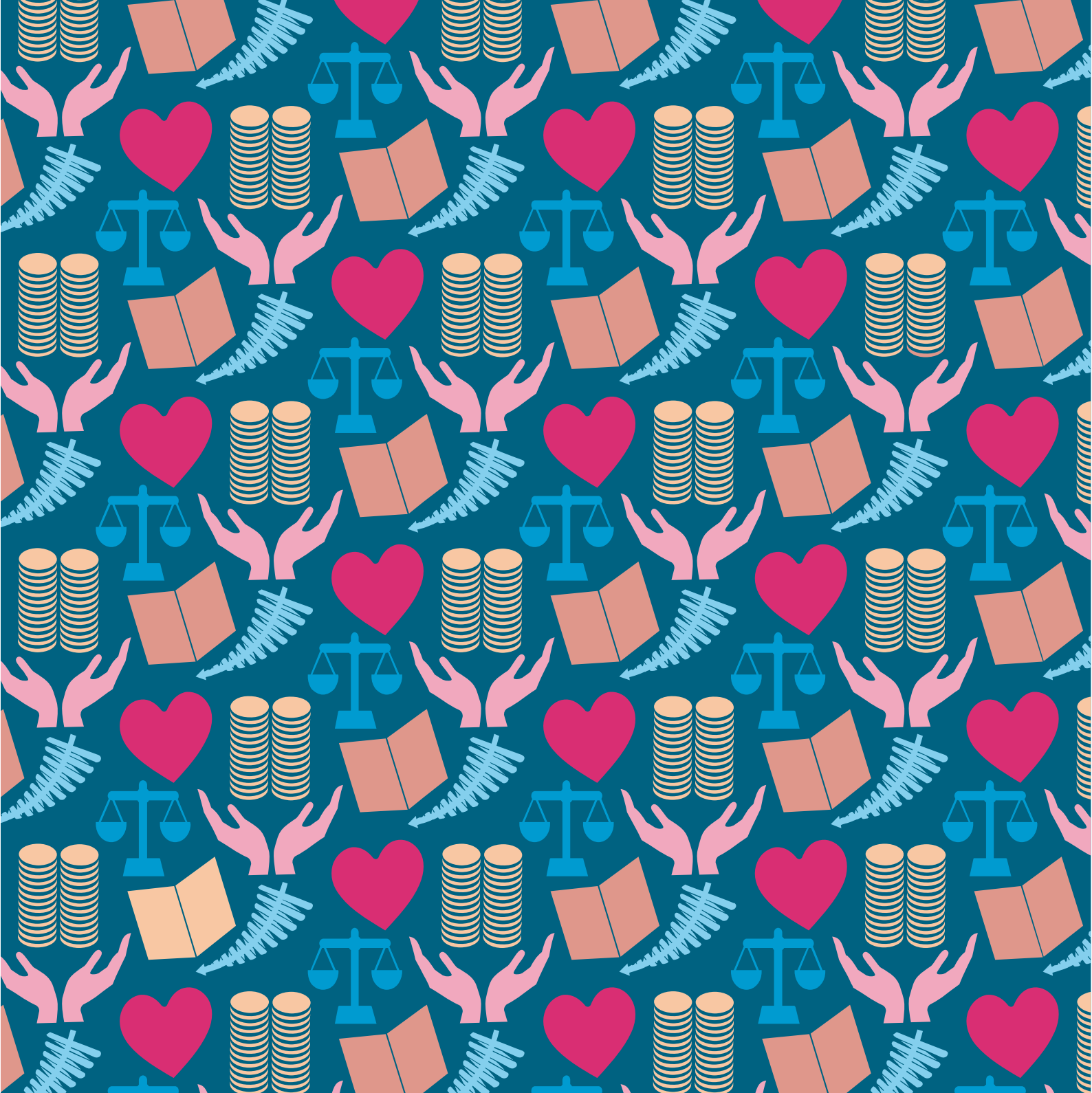
Mvh,
Klara Bolinder, särskilt sakkunnig i jämställdhet
Hannes Hart Svedberg, jämställdhetssamordnare

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
Växel: 010-224 80 00
lansstyrelsen.se/orebro
facebook.com/lansstyrelseniorebrolan
twitter.com/lstorebro
Så behandlar vi dina personuppgifter

Behöver du info om bl.a. föräldraskapsstöd och våld på flera språk? Se www.infogeneratorn.se.

Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024

(Remiss 21 jan–13 april 2021)

Länsstyrelsen
Örebro län

Tillsammans för ett hållbart och levande län

Länsstyrelsen har regeringens uppdrag att främja en hållbar utveckling och göra verklighet av nationella mål utifrån länets förutsättningar. Med bred och djup kunskap arbetar vi nära verksamheter, människor och natur och gör avvägningar mellan olika intressen.

Innehåll

Inledning	4
Del 1: Mål och prioriteringar för Örebro län 2021–2024	8
Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande	9
Delmål 2: Ekonomisk jämställdhet.....	11
Delmål 3: Jämställd utbildning.....	13
Delmål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet ..	16
Delmål 5: Jämställd hälsa	18
Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.....	20
Del 2: Övergripande inriktningar och arbetssätt för att förverkliga målen	24

Inledning

Det övergripande målet för Sveriges nationella jämställdhetspolitik är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Föreliggande strategi syftar till att förverkliga detta i Örebro län.

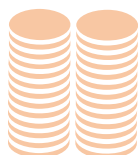
Sveriges jämställdhetspolitik

För att det övergripande jämställdhetsmålet, att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv, ska uppnås finns sex delmål för att uppnå det övergripande målet. I nästa kapitel bryts de nationella jämställdhetspolitiska målen ned på länsnivå.

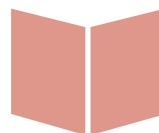
De sex jämställdhetspolitiska delmålen är:

En jämn fördelning av makt och inflytande

Ekonomisk jämställdhet

Jämställd utbildning

En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Jämställd hälsa

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Jämställdhetsintegrering

Regeringens huvudsakliga strategi för att förverkliga jämställdhetspolitiken är *jämställdhetsintegrering*, vilket innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet. Särskilt innebär detta att arbeta med jämställdhet ur ett *verksamhetsperspektiv* (dvs. integrerat i varje sakområde), inte bara ur ett *arbetsgivarperspektiv* (löner, rekrytering mm.).

Om strategin

1. Framtagande och förankring av strategin

Länsstyrelsen har regeringens uppdrag att verka för att de jämställdhetspolitiska målen får genomslag i länet och integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor.¹ 2016 gav Regeringen länsstyrelserna i uppdrag att ta fram strategier för arbetet med jämställdhetsintegrering, och en regional strategi för perioden 2017–2020 togs därför fram. Efter strategiperiodens slut beslutades, som en del i Länsstyrelsens *Strategisk plan 2019–2022*, att en ny strategi för perioden 2021–2024 skulle tas fram.

Föreliggande strategi har arbetats fram genom en arbetsgrupp bestående av Länsstyrelsen i Örebro län (sammankallande), länets kommuner (representerade genom Hällefors kommun), Region Örebro län, Försäkringskassan samt Örebro universitet, och har därefter antagits av Örebro läns jämställdhetsråd. Arbetet har skett i dialog med övriga aktörer i länet.

Under processen har förankring skett löpande i Örebro läns jämställdhetsråd samt internt i de organisationer som är representerade i arbetsgruppen. Dialoger har förts med länets kommuner genom kommunnätverket Regional plattform för jämställdhet, i Länsnätverket för kvinnofrid, med Arbetsförmedlingen samt med andra verksamhetsområden inom Region Örebro län. Information om vilket stöd som önskas har också inhämtats genom den enkät för uppföljning av föregående strategi som skickats ut brett till länets aktörer.

Därefter har strategin i utkastform skickats på remiss till kommuner och region, statliga myndigheter, fack- och arbetsgivarorganisationer samt till representanter för näringslivet, och de synpunkter som inkommit har bearbetats.

Under framtagandet av strategin har Sverige och Örebro län drabbats av coronapandemin. Detta har fått och kommer att fortsätta få konsekvenser och följdverkningar för jämställdhetsarbetet under lång tid framöver.

2. Föregående strategi

Under hösten 2020 har den regionala jämställdhetsstrategin för perioden 2017–2020 följts upp av Länsstyrelsen. Uppföljningen visar bland annat att strategin använts som referens- och stöddokument i många verksamheter och processer, bland annat i olika aktörers arbete med egna jämställdhetsstrategier och handlingsplaner. Den visar också att kommunerna, särskilt de mindre, ofta har sämre förutsättningar och mindre resurser för att arbeta med jämställdhetsfrågor än statliga och regionala aktörer, varför stöd och insatser i högre grad behöver riktas mot kommunerna. Ett behov identifieras också av att i högre grad involvera den politiska nivån i arbetet. Gällande de regionala jämställdhetspolitiska målen har vissa framsteg gjorts även om mycket arbete återstår. Bland de positiva utvecklingstrenderna kan nämnas en jämn könsfördelning i regionfullmäktige och i en majoritet av kommunfullmäktige,

¹ §5 förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion.

en liten förbättring gällande kvinnors företagande samt ett minskat ohälsotal särskilt bland kvinnor.

Utvecklingsområden gäller bland annat könsfördelning i kommunstyrelser och bland chefer, fortsatt traditionell könsuppdelning i utbildningsval, ett fortsatt ojämnt uttag av föräldraledigheten samt arbetet med mäns våld mot kvinnor.

Arbetet med föreliggande strategi har genomförts med utgångspunkt i dessa resultat och utvecklingsområden.

3. Syfte

Syftet med denna jämställdhetsstrategi är att *konkretisera och strukturera arbetet för att förverkliga de jämställdhetspolitiska målen i Örebro län under perioden 2021–2024*. Detta sker genom överenskomna regionala målsättningar för de sex jämställdhetspolitiska delmålen, samt genom fyra överenskomna *inriktningar och arbetsätt* som huvudsakligen ska användas för att uppnå dessa mål.

4. Målgrupp

Strategin vänder sig till och kan användas av länets aktörer, det vill säga beslutsfattare, tjänstepersoner och utförare inom politik och offentlig förvaltning (kommuner, regionen och statliga myndigheter), det privata näringslivet och till civilsamhällets aktörer.

5. Strategins användning

Strategin är tänkt att användas som en samlande utgångspunkt för länets aktörer i det regionala jämställdhetsarbetet. Genom att ringa in och fokusera på centrala jämställdhetsutmaningar som behöver lösas, samt genom att prioritera några arbetsätt för att göra detta, är förhoppningen att strategin ska vara ett nav omkring vilket samarbete och samverkan för jämställdhet sker.

Beslutsfattare och tjänstepersoner inom politik och offentlig förvaltning kan använda strategin för att sprida kunskap om jämställdhetspolitik, göra prioriteringar i sitt jämställdhetsarbete, revidera och skriva nya handlingsplaner samt för att fördjupa sitt arbete med jämställdhetsintegrering. Aktörer inom näringslivet kan använda strategin för att implementera jämställdhet i sina egna organisationer och för att driva på jämställdhetsutvecklingen inom verksamhetsområdet mer brett. Aktörer inom civilsamhället kan använda strategin för att stärka jämställdheten inom sina egna organisationer och i sitt externa påverkansarbete.

6. Uppföljning

När halva strategiperioden har passerat ska en mindre halvtidsuppföljning genomföras. Inför strategiperiodens slut den 31 december 2024 ska en uppföljning göras av 1) de indikatorer för uppföljning som anges under respektive mål, samt 2) vilka insatser som genomförts. Då de valda indikatorerna är av olika slag kommer uppföljningen att vara såväl kvantitativ (till exempel statistik) som kvalitativ (till exempel enkäter, intervjuer). Uppföljningen genomförs av det regionala Jämställdhetsrådet under ledning av Länsstyrelsen.

7. Kopplingar till andra dokument och processer

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

Den regionala utvecklingsstrategin för 2018–2030, *Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län*² använder genomgående jämställdhetsintegrering i såväl strategi som i det faktiska utförandet. De mål, prioriteringar och arbetssätt som anges i *Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024* ska ses i samklang med och som bidragande till att förverkliga målen i den regionala utvecklingsstrategin.

CEMR-deklarationen

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, även kallad CEMR-deklarationen, är ett verktyg för kommuner, landsting och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i det politiska beslutsfattandet och i den praktiska verksamheten. Deklarationen omfattar flera aspekter av verksamheten, dvs. såväl det politiska arbetet som arbetsgivarfrågor och servicen till invånarna. Flera kommuner i länet har skrivit under deklARATIONEN.

Agenda 2030 och barnrättsperspektivet

Förverkligandet av de jämställdhetspolitiska målen bidrar till uppfyllandet av målen i Agenda 2030, i vilken jämställdhet är både ett perspektiv som ska genomsyra hela agendan och ett eget mål (mål 5). Det handlar bland annat om avskaffande av diskriminering (delmål 5.1), avskaffande av våld mot kvinnor och flickor (delmål 5.2), obetalt omsorgs- och hushållsarbete (delmål 5.4) samt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer (delmål 5.5).

Jämställdhet bidrar också till uppfyllandet av Sveriges åtaganden enligt barnkonventionen. Alla barn har enligt konventionens artikel 2 lika rättigheter och lika värde och har enligt artikel 8 rätt att utveckla en egen identitet, också oavsett kön. Ett jämställt uttag av föräldrapenning leder till ett mer jämställt föräldraskap och därmed till ökade möjligheter att leva upp till konventionens artikel 18 om att båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling. Forskning visar vidare att ett jämställt föräldraskap leder till stabilare parrelationer, färre separationer, mindre skillnader i inkomst och att barnen får en bättre relation till båda föräldrarna, samt att motverkande av könsstereotypa normer är viktigt för att förebygga våld.³

² [Regional utvecklingsstrategi \(regionorebrolan.se\)](https://regionorebrolan.se).

³ *Jämställdhetsmyndigheten (2020). Inget att vänta på. Handbok för våldsförebyggande arbete.*

Del 1: Mål och prioriteringar för Örebro län 2021–2024

För att förverkliga de jämställdhetspolitiska målen i Örebro län har länets aktörer kommit överens om ett antal målsättningar och prioriteringar för jämställdhetsarbetet i länet.

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Under det övergripande målet finns sex delmål, vilka här bryts ner i regionala målsättningar och prioriteringar. Varje målområde börjar med en lägesbild/problembeskrivning, varefter anges prioriterade mål för länet med tillhörande indikatorer för uppföljning.

Om begreppen *jämställdhet* och *jämn könsfördelning*

I denna strategi används ordet jämställdhet för att beskriva förhållandet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. *Jämlikhet* är däremot ett vidare begrepp som beskriver rättvisa förhållanden mellan alla individer och grupper i samhället oavsett kön, etnicitet, religion, social tillhörighet eller liknande.

När orden ”jämställd” eller ”jämställt” används om en könsfördelning betyder det att fördelningen ligger inom spannet 40–60 procent, alltså att minst 40 procent är kvinnor och minst 40 procent är män. Om en grupp består av mer än 60 procent kvinnor är den kvinnodominerad och om den består av mer än 60 procent män är den mansdominerad.

Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande

A. Lägesbild för området

Könsfördelning i politiska församlingar

En central del i arbetet för en jämn fördelning av makt och inflytande är könsfördelningen bland våra folkvalda politiker. Här framträder en blandad bild.

Gällande *kommunfullmäktige* har i dagsläget 9 av länets 12 kommuner en jämn könsfördelning i, medan andelen män väger över i Hallsberg, Ljusnarsberg och Lindesberg. Av de 12 *ordförandena i kommunfullmäktige* är 50 procent kvinnor och 50 procent män.

I *kommunstyrelserna* ser det sämre ut: endast 6 av 12 kommuner har en jämn könsfördelning, i två kommuner är andelen kvinnor endast ungefär en tredjedel och i tre kommuner är bara cirka 20 procent av ledamöterna kvinnor. I en kommun, Karlskoga, väger andelen kvinnor över. Av de 12 *ordförandena i kommunstyrelserna* är 58 procent kvinnor och 42 procent män.

I *regionfullmäktige* är 45 procent kvinnor och 55 procent män, medan *regionstyrelsen* består av 40 procent kvinnor och 60 procent män.

Ojämnt bland chefer i offentlig sektor och näringsliv

År 2018 var andelen kvinnor bland chefer i länet ca 36 procent medan andelen män var ca 63 procent.⁴ Det är dock värt att notera fördelningen mellan offentlig sektor och näringsliv: av de kvinnliga cheferna arbetade 50 procent i offentlig sektor och 50 procent i näringslivet, medan endast 16 procent av de manliga cheferna arbetade i offentlig sektor och 84 procent i näringslivet. Siffrorna ser bättre ut i offentlig sektor, där andelen kvinnor ofta väger över (undantaget de offentligt ägda företagen, bland vilkas chefer också återfinns en klar majoritet män).

⁴ SCB 2018.

B. Regionala delmål

Mål 1.1: Könsfördelningar i länets politiska församlingar (kommunfullmäktige, kommunstyrelser, regionfullmäktige samt regionstyrelsen), ska vara jämställda.

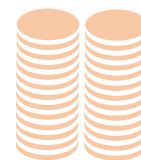
Indikatorer: könsfördelning i kommunfullmäktige, kommunstyrelser, regionfullmäktige samt regionstyrelsen.

Mål 1.2: Könsfördelningen bland chefer i såväl privat som offentlig sektor skall vara jämställd.

Indikatorer: könsfördelning bland chefer i offentlig sektor, könsfördelning bland chefer i privat sektor.

Mål 1.3: Länets aktörer ska arbeta med att jämställdhetsintegrera alla beslutsprocesser så att kvinnors och mäns, flickors och pojkars behov i lika grad beaktas.

Indikator: aktörer som har genomfört insatser för att jämställdhetsintegrera sina beslutsprocesser.

Delmål 2: Ekonomisk jämställdhet

A. Lägesbild för området

Ojämfäställt mellan kvinnors och mäns inkomster

Kvinnors och mäns inkomster i Örebro län är inte jämfäställda. Detta har flera orsaker, bland annat att kvinnor har lägre arbetskraftsdeltagande, oftare arbetar i lågbetalda yrken, oftare arbetar deltid samt tar ut mer föräldraledighet. År 2018 låg genomsnittet för kvinnor i åldern 20–64 i Örebro läns sammanräknade förvärvsinkomst på ca 80 procent av mäns.⁵ Kvinnors summerade förvärvsinkomst, det vill säga inkomst av både tjänst och näringsverksamhet, låg år 2018 som andel av mäns på ca 74 procent, vilket alltså innebär att ojämställdheten ökar när även inkomster från näringsverksamhet inräknas. Vi vet också från nationella undersökningar att kvinnor med en eller flera funktionsnedsättningar har lägre inkomster, även jämfästört med män med en eller flera funktionsnedsättningar.⁶

Sysselsättning och deltagande på arbetsmarknaden

Kvinnor har lägre sysselsättning än män. År 2019 var andelen kvinnor som arbetade 35 timmar eller mer 77 procent, medan samma siffra för män var ca 91 procent. Andelen kvinnor som arbetade 20–34 timmar var ca 16 procent, medan samma siffra för män var ca 7 procent. Tittar man istället på genomsnittlig förvärvsfrekvens i länet låg den för män på ca 81 procent medan den för kvinnor låg på ca 77 procent. Vi vet dock också att utrikes födda har väsentligt lägre förvärvsfrekvens, beroende på hur länge man varit i Sverige, och att skillnaderna mellan män och kvinnor ofta är större i denna grupp.⁷ År 2018 var antalet deltidsarbetslösa⁸ i länet 4578, varav män 1722 (ca 38 procent) och kvinnor 2856 (ca 62 procent).

Kvinnors företagande

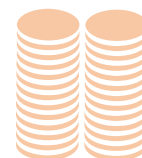
Kvinnor är tydligt underrepresenterade bland länets företagare. År 2018 fanns det 8084 egenföretagare i länet varav endast 33 procent (2694) var kvinnor. Under samma år startades 1028 företag i länet, varav endast 28 procent (287) av kvinnor och 72 procent av män (741).

⁵ SCB 2020.

⁶ Jämställdhetsmyndigheten (2019). *Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning* (2019:5).

⁷ SCB 2018.

⁸ Personer inskrivna hos Arbetsförmedlingen som deltidsarbetslösa eller tillfälligt timanställda i åldrarna 15–74 år.

B. Regionala delmål

Mål 2.1: Skillnader mellan kvinnors och mäns inkomster ska minska.

Indikator: kvinnors lön som andel av mäns.

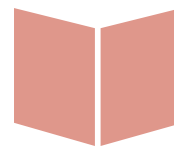
Mål 2.2: Skillnaden mellan mäns och kvinnors sysselsättningsgrad ska minska.

Indikator: mäns och kvinnors sysselsättningsgrad.

Mål 2.3: Andelen av nya företag som startas av kvinnor ska öka.

Indikator: andelen nystartade företag som startats av kvinnor.

Delmål 3: Jämställd utbildning

A. Lägesbild för området

All utbildning i Örebro län ska vara jämställd, från förskola till högre utbildning, inom vuxenutbildningen, yrkeshögskolan samt på arenor utanför det formella utbildningssystemet, som folkhögskolor och inom studieförbund. Så ser det dock inte ut idag.

Pojkars skolresultat halkar efter, trots att tjejer uppger att de trivs sämre i skolan och är mer stressade över sitt skolarbete.⁹ Pojkar har lägre utbildningsnivå: 50 procent av kvinnorna har eftergymnasial utbildning som högsta avslutade utbildning medan samma siffra för män är 34 procent.¹⁰ Yrkesvalen är också starkt könsstereotypa, vilket bidrar till att cementera den könssegregerade arbetsmarknaden och i förlängningen till ekonomisk ojämställdhet.

Könsstereotypa yrkesval

Kvinnor och män, flickor och pojkar gör i hög grad könsstereotypa yrkesval, såväl till gymnasiet som till högre utbildning. I gymnasievalet 2020 i Örebro län dominerade kvinnor till exempel bland sökande till programmen för vård och omsorg, barn och fritid samt estetiska, medan män dominerade bland sökande till programmen el och energi, bygg och anläggning samt teknik.¹¹

Vid Örebro universitet håller de könsbundna studievalen i sig. Män är fortsatt i minoritet på exempelvis lärarprogrammen och vårdutbildningarna och kvinnor är i minoritet på ingenjers-, matematik- och systemvetenskapsprogrammen. Endast 16 av 81 utbildningsprogram vid Örebro universitet kan anses jämställda, det vill säga har en könsfördelning inom spannet 40–60 procent.

I en nationell sammanställning av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) visas bland annat att könsstereotypa föreställningar påverkar bedömningar inom akademien, att kunskap om genus och jämställdhet saknas i många utbildningar, att män är överrepresenterade bland professorerna, trots att kvinnor är i majoritet på utbildningar på grundnivå och avancerad nivå, att könsfördelningen bland de sökande till många av de stora yrkesprogrammen är mycket ojämn, att kvinnor har en långsammare karriärutveckling än män på universitet och högskolor samt att män har högre medellön än kvinnor i såväl administrativa som akademiska anställningskategorier inom universitet och högskolor.¹²

Även de kvalificerade yrkesutbildningarna och yrkeshögskoleutbildningarna i länet är starkt könssegregerade. Kvinnor dominerar i yrkesutbildningar inom

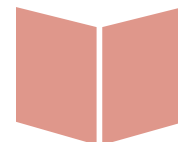
⁹ Region Örebro län (2020). *Liv och hälsa ung 2020*.

<https://www.regionorebrolan.se/sv/Halsa-och-varld/Folkhalsa/Folkhalsan-i-siffror/Livohalsaung/Livohalsaung2020/>

¹⁰ SCB 2020.

¹¹ Statistik från Gymnasieantagningen i Örebro län.

¹² Universitetskanslersämbetet (2015). *Handlingsplan för jämställdhetsintegrering på Universitetskanslersämbetet 2016–2018*. [JiM-plan-UKÄ-rev-mars-2018.pdf \(uka.se\)](#)

ekonomi, administration och försäljning (78% av studerande, 80% av examinerade), hotell, restaurang och turism (80% av studerande, 79% av examinerade), hälso- och sjukvård samt socialt arbete (96% av studerande, 100% av examinerade). Män dominerar å andra sidan i utbildningar inom Data/IT (82% av studerande, 90% av examinerade), Samhällsbyggnad och byggt teknik (65% av både studerande och examinerade), teknik och tillverkning (83% av studerande, 92% av examinerade) samt transporttjänster (56% av studerande, 73% av examinerade).¹³

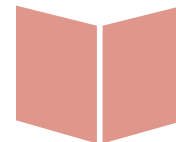
Pojkars skolresultat

I en rapport från Linje 14, som är ett samarbetsprojekt mellan Örebro universitet och Örebro kommun med syfte att inspirera fler ungdomar till att studera vidare på universitet eller högskola, visas att de som missgynnas i 'linjen till högre utbildning' är svenskfödda pojkar och utlandsfödda flickor.¹⁴

Länets kommuner har ett formaliserat samverkansarbete i skolfrågor, som samordnas av Region Örebro län, med syfte att förbättra skolresultaten i länet, som är lägre än riksgenomsnittet. Det samverkansdokument för perioden 2016–2022 som upprättats mellan kommunerna lyfter bland annat att pojkar halkar efter gällande gymnasiebehörighet och uppfyllande av kunskapskrav. Det lyfts också att flickor och pojkar behöver få likvärdiga förutsättningar för att nå goda skolresultat, att det finns tillgång till könsuppdelad statistik och att skolhuvudmännen har kunskap om hur denna statistik kan analyseras.

¹³ SCB 2020.

¹⁴ https://www.oru.se/contentassets/98d4ff1bda754df5810cff62a0959911/rapport-linje-14_final.pdf

C. Regionala delmål

D.

Mål 3.1: De könsuppdelade, könstraditionella utbildningsvalen ska brytas på alla nivåer.

Indikator: statistik över utbildningsval.

Mål 3.2: Utbildningsanordnare ska ha ett aktivt arbete med jämställdhetsfrågor.

Indikator: jämställdhetsinsatser på eller riktade mot skolor.

Mål 3.3: Skillnaderna mellan flickors och pojkars, kvinnors och mäns skolresultat ska minska.

Indikator: genomsnittligt meritvärde i årskurs 9, Avgångna elever från gymnasieskolan efter program eller anknytning till program, Studerande och examinerade från högskolan.

Delmål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

A. Lägesbild för området

Ojämställt uttag av föräldrapenning

Uttaget av föräldrapenning är ojämställt i Örebro län. Sedan föräldraförsäkringen infördes i Sverige 1974 har pappors uttag av föräldrapenning gradvis ökat. Mycket pekar på att det är föräldraförsäkringens utformning som är avgörande för på vilket sätt och i vilken omfattning kvinnor och män tar ut föräldrapenning, och ökningen varit särskilt markant i anslutning till att dagar i föräldraförsäkringen har reserverats för respektive förälder. Under 2019 tog män ut 29% och kvinnor 71% av föräldrapenningdagarna i Örebro län. Män med akademisk utbildning och som arbetar i kvinnodominerade yrken tar ut fler föräldrapenningdagar än män som saknar akademisk utbildning och som arbetar i mansdominerade yrken.¹⁵

Orsaker till deltidsarbete

Kvinnor arbetar i större utsträckning deltid, och oftare med orsaken ”vård av barn”. I en nationell LO-rapport från 2020¹⁶ visas att deltidsarbete är betydligt vanligare särskilt för kvinnor i arbetaryrken; 46 procent arbetar deltid medan motsvarande andel för tjänstemannakvinnor är 24 procent. Bland män med arbetaryrken har 15 procent deltid, jämfört med 10 procent av männen i tjänstemannayrken. Den största orsaken till detta för både män och kvinnor är att heltid inte har hittats eller gått att få, men utöver detta skiljer sig orsakerna till deltidsarbete en del åt beroende på kön och yrke. Vård av barn är en vanlig orsak särskilt bland kvinnor i tjänstemannayrken (25 procent av de deltidsarbetande; samma siffra för kvinnor i arbetaryrken är 7 procent. Denna siffra för deltidsarbetande män i tjänstemannayrken är 17 procent medan den är nära 0 procent bland män i arbetaryrken). Det är därför viktigt att arbeta för ett mer jämställt föräldraskap.

¹⁵ Försäkringskassan (2016). *Föräldrapenning och yrke. Korta analyser 2016:1.*

¹⁶ LO (2020). *Sveriges jämställdhetsbarometer 2020.*

https://www.lo.se/start/lo_fakta/sveriges_jamstalldhetsbarometer_2020

B. Regionala delmål

Mål 4.1: Mäns uttag av föräldraledighet (inkl. VAB) och närståendepenning ska öka.

Indikator: uttag av föräldraledighet (inkl. VAB) och närståendepenning.

Mål 4.2: Arbetsgivare ska främja en arbetsplatskultur som underlättar uttag av föräldraledighet, vare sig föräldrarna är kvinnor eller män.

Indikator: genomförda insatser för att främja och underlätta uttag av föräldraledighet.

Mål 4.3: Skillnader mellan kvinnors och mäns orsaker för att arbeta deltid ska minska.

Indikator: mäns och kvinnors angivna orsaker till deltidsarbete.

Mål 4.4: Det föräldraskapsstöd som kommuner i Örebro län och Region Örebro län erbjuder ska främja ett jämställt föräldraskap.

Indikator: genomförda insatser för ett jämställt föräldraskap, särskilt inom ramen för länets samverkan kring föräldraskapsstöd.

Delmål 5: Jämställd hälsa

A. Lägesbild för området

Ojämslälldhet i hälsa

Folkhälsan i vårt län, liksom i övriga världen, är inte jämställd. Förutsättningar för hälsa och sjukdom för kvinnor och män ser olika ut, eftersom kvinnors och mäns livsvillkor ser olika ut. Den ojämslällda hälsan får också konsekvenser för de övriga jämställdhetspolitiska målen.

Kvinnors har ett högre ohälsotal¹⁷: år 2019 var det 30,1, medan mäns var 20,2.¹⁸ Kvinnor dominerar i diagnoser relaterade till stress och utbrändhet samt rörelseorganens sjukdomar, medan män dominerar inom hjärt- och kärlsjukdomar. Kvinnor och män söker vård för olika sjukdomar och i olika utsträckning. Kvinnor söker mer vård och har fler och längre sjukskrivningar. De behandlas oftare i primärvården, medan män oftare behandlas i slutenvården.

Hälsa och maskulinitetsnormer

Det är vanligare att män begår suicid, och att män utsätter sig för risker i trafik eller på sin fritid. Fler män än kvinnor har ohälsosamma levnadsvanor och missbruk av alkohol och droger. Många av de hälsoproblem som i högre utsträckning drabbar män kan kopplas till skadliga maskulinitetsnormer.¹⁹

Transpersoners hälsa

Hälsan för transpersoner, det vill säga personer som inte alls eller delvis inte identifierar sig med det vid födseln tilldelade könet, är också väsentligt sämre än för cispersoner, det vill säga personer som identifierar sig med det vid födseln tilldelade könet. Transpersoner har sämre självupplevd hälsa och det är vanligare att transpersoner har självmordstankar eller har gjort självmordsförsök.²⁰

Ungas hälsa

Vad gäller ungas självskattade hälsa finns vissa resultat i *Liv & Hälsa Ung*-undersökningarna. År 2020 svarade 67 procent av tjejerna (i årskurs 7, 9 samt 2:an på gymnasiet) ”Mycket bra/bra” på frågan ”Hur mår du rent allmänt?”, medan samma siffra för killarna var 83 procent. Tjejerna uppger alltså att de mår väsentligt sämre än killarna. På frågan ”Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna känt dig orolig/ängslig?” svarade år 2020 40 procent av tjejerna och 71 procent av killarna ”Sällan/aldrig”. Om man istället tittar på andelen som

¹⁷ Ohälsotalet mäter hur många dagar under en tolv månaders period som Försäkringskassan betalar ut sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga i förhållande till antalet försäkrade i åldrarna 16–64 år. Måttet baseras på antalet utbetalda nettodagar.

¹⁸ Försäkringskassan.

¹⁹ SOU 2014:6. *Män och jämställdhet*.

²⁰ SOU 2017:92. *Transpersoner i Sverige*. Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor.

svarat ”Ofta/varje dag” låg dessa siffror för 2020 låg på 30 procent för tjejer och fortsatt på 10 procent för killarna.

B. Regionala delmål

Mål 5.1: Ojämsställdheten i den självupplevda hälsan ska minska.

Indikator: kvinnors och mäns, flickors och pojkars självupplevda hälsa.

Mål 5.2: Kvinnors sjukfrånvaro ska minska.

Indikator: kvinnors och mäns sjuktal.

Mål 5.3: Kopplingen mellan maskulinitetsnormer och mäns (o)hälsa ska uppmärksammas.

Indikator: förekomst av insatser eller projekt kring maskulinitet och hälsa.

Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

A. Lägesbild för området

En nationell kartläggning genomförd av Brottsförebyggande rådet 2014 påvisade att 21 procent av befolkningen i Sverige någon gång varit utsatt för våld i nära relation. Örebro kommun, den största kommunen i länet, har genomfört en undersökning av omfattningen av våld i nära relation som visar att ungefär 33 procent av kommunens invånare någon gång i livet utsatts för våld i nära relation.²¹ Mäns våld mot kvinnor *ska* upphöra och arbetet måste fortsätta tills detta mål är uppnått.

En nationell strategi

Som en del i den jämställdhetspolitiska skrivelsen *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*, har regeringen antagit en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.²² I denna anges att arbetet ska genomföras med utgångspunkt i följande delmål:

1. Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld.
2. Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.
3. Effektivare brottsbekämpning.
4. Förbättrad kunskap och metodutveckling.

Länsstyrelsen har sedan 2017 ett uppdrag att främja samverkan i syfte att uppnå samordnade insatser till våldsutsatta och våldsutövare, utveckla förebyggande arbete mot våld, säkerställa ett kompetensstöd till bland annat kommun och region samt arbeta fram regionala lägesbilder. Länets kommuner varierar i storlek och arbetet mot mäns våld mot kvinnor ser olika ut och har kommit olika långt. De större kommunerna är resursstarka och har kommit längre i arbetet medan de mindre kommunerna har större utmaningar och behov av stöd och samordning.

Förebyggande av våld

Det finns ett pågående förebyggande arbete i länet men som fortsatt behöver utvecklas och fördjupas, särskilt på den universellt förebyggande nivån. Mycket arbete har tenderat att hantera våldets konsekvenser snarare än dess orsaker, och vi behöver byta perspektiv till att öka vårt arbete med att förebygga pojkars och mäns våld mot flickor, kvinnor, barn och andra män. Detta arbete behöver i större utsträckning inkludera män och pojkar, och det behövs en uppgörelse med normer kring kön och sexualitet som rättfärdigar våld, köp av sexuella tjänster och andra begränsningar av kvinnors och flickors handlingsutrymme och livsval, inkluderat hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa normer begränsar även pojkar, män och ickebinära oavsett sexuell läggning eller orientering.

²¹ [Våld i nära relationer - befolkningsenkät \(orebro.se\)](http://vold.i.nara.relationer-befolkningsenkät.orebro.se)

²² Skr. 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

Ett tidigare identifierat utvecklingsområde har varit i skolan som arena. Det finns behov av att aktivt arbeta för att samverka med länets skolor och fortsatt vara lyhörda för vilka behov och utmaningar skolpersonal ställs inför. Det finns även behov av att fortsatt identifiera och hitta vägar in till andra arenor där barn och ungdomar finns för att genomföra insatser för att nå barn och unga, särskilt universella arenor som mödra- och barnhälsovården.

När det gäller det återfallspreventiva arbetet uttrycks från såväl kommuner som myndigheter, civilsamhället och Region Örebro län att arbetet med våldsutövarna behöver utvecklas och förbättras i länet. Att bryta våldet och erbjuda våldsutövarna riktade behandlingsinsatser måste finnas i den ordinarie verksamheten. I dagsläget tar civilsamhället till stor del länets ansvar att erbjuda våldsutövare behandling, vilket är ohållbart då många av dessa uppstår tillfälliga ekonomiska medel. En av länets stora utmaningar är därför att hitta en permanent lösning för denna fråga. Många små kommuner har varken medel eller resurser att kunna tillhandahålla sådana insatser.

Upptäckt av våld

Det finns fortsatt behov av att förstärka, fördjupa och bredda arbetet med att upptäcka och utveckla skydd för flickor och kvinnor i vårt län. Stödet för både våldsutövare och våldsutsatta är inte jämlikt runt om i länet och varierar beroende på ort. I de små kommunerna uttrycks det att det är svårt att tillhandahålla adekvata insatser. Det finns en bra struktur för det akuta skyddet, till exempel spårsäkring, dokumentation samt kontakt med socialtjänst, skyddade boenden och polis, men de fall som inte är av samma akuta karaktär upplevs fungera sämre. Under de senaste åren har fler aktörer fått i uppdrag att ta fram rutiner för att upptäcka våldsutsatthet. När fler frågar om våld leder det också till att fler verksamheter upptäcker fler våldsutsatta, vilket i sin tur leder i ett större behov av stöd. Då det i dagsläget redan är svårt att möta det existerande behovet blir detta en stor utmaning, särskilt då endast en kommun i länet har en samtalsmottagning för våldsutsatta och våldsutövare. Detta kommer vara en av de stora utmaningarna för länet under de kommande åren, särskilt för den beslutsfattande nivån.

Ökad kunskap och metodutveckling

Då vårt län växer, då kommuner har olika förutsättningar och då personal ofta byts ut är det viktigt att kunskapsnivån upprätthålls och att metod- och kompetensstöd kontinuerligt erbjuds till breda målgrupper. I den myndighetsgemensamma genomförandeplanen 2020–2022 gällande uppdraget att ge kompetensstöd för arbetet mot våld i nära relation²³ är ett av målen att kommuner och regioner ska vara självförsörjande i fråga om baskunskaper om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, varför det finns behov av att utbilda utbildare. Kommuner behöver även stöd i arbetet med systematisk uppföljning för att strukturera och följa upp arbetet. Utpåkade områden för kompetenshöjande insatser är bland annat hedersrelaterat våld och

²³ Socialstyrelsen (2020). *Myndighetsgemensam genomförandeplan gällande uppdraget att ge kompetensstöd för arbete mot våld i nära relationer m.m.*

förtryck, sexuell exploatering, prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

B. Regionala delmål

Mål 6.1: **De våldsförebyggande insatserna i länet ska öka och utvecklas, med särskilt fokus på våldsutövare, barn och unga samt maskulinitetsnormer.**

Indikatorer: genomförda våldsförebyggande insatser riktade mot våldsutövare; genomförda våldsförebyggande insatser riktade mot barn och unga; genomförda våldsförebyggande insatser med inriktning mot maskulinitetsnormer.

Mål 6.2: **Fler aktörer ska ha rutiner för arbetet med att upptäcka våld, stärka skyddet och stödet för våldsutsatta kvinnor och barn, samt delta i samverkan kring våldsärenden.**

Indikatorer: aktörer som har rutiner för att fråga om våldsutsatthet; kommuner/aktörer som har personer med ett uttalat ansvar för kvinnofridsarbete/våld i nära relation; aktörer som samverkar med andra myndigheter/organisationer kring våldsärenden.

Mål 6.3: **Samverkan mellan länets aktörer för en effektivare brottsbekämpning ska utvecklas, bland annat med fokus på prostitution och människohandel.**

Indikatorer: genomförda gemensamma insatser för samverkan kring brottsbekämpning.

Mål 6.4: **Personer som arbetar inom offentliga, privata och ideella verksamheter ska få ökad kunskap och fler tillgängliga metoder och verktyg.**

Indikatorer: personer som arbetar inom offentliga, privata och ideella verksamheter som har fått del av utbildnings- och kunskapshöjande insatser; aktörer som utför riskbedömningar enligt manual.

Del 2: Övergripande inriktningar och arbetssätt för att förverkliga målen

För att förverkliga de regionala jämställdhetspolitiska målsättningarna i föregående avsnitt har länets aktörer kommit överens om att prioritera fyra inriktningar och arbetssätt som ska prägla det jämställdhetspolitiska arbetet i Örebro län under strategiperioden 2021–2024. Dessa är:

- A. Regional samverkan och nätverksarbete**
- B. Handlingsplaner/strategier för jämställdhetsintegrering**
- C. Utbildning och kompetenshöjande insatser**
- D. Ett intersektionellt och normkritiskt förhållningssätt**

A. Regional samverkan och nätverksarbete

Örebro läns jämställdhetsråd är navet i det länsgemensamma jämställdhetsarbetet. Rådet leds av landshövdingen och består av representanter från länets kommuner, statliga myndigheter, Region Örebro län, fack- och arbetsgivarorganisationer samt aktörer i civilsamhället. Utöver detta finns flera andra nätverk och arbetsgrupper med olika inriktningar, till exempel det regionala kvinnofridsnätverket, Statligt nätverk för jämställdhetsfrågor samt Regional plattform för kommunsamverkan inom jämställdhetsområdet. Inom flera verksamheter finns också nationell och internationell samverkan kring jämställdhetsfrågor.

- ➔ **Länets aktörer ska fortsätta och utveckla den regionala samverkan kring jämställdhetsfrågor.**
- ➔ **Örebro läns jämställdhetsråd ska upprätta årliga aktivitetsplaner för att förverkliga målen i strategin.**

B. Handlingsplaner/strategier för jämställdhetsintegrering

Regeringens huvudsakliga strategi för att förverkliga jämställdhetspolitiken är *jämställdhetsintegrering*, vilket innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet. Särskilt innebär detta att arbeta med jämställdhet ur ett *verksamhetsperspektiv* (dvs. integrerat i varje sakområde), inte bara ur ett *arbetsgivarperspektiv* (diskriminering, löner, rekrytering etc.). Jämställdhetsintegrering är ett bra verktyg även för det regionala arbetet, och länets aktörer strävar därför efter att upprätta *planer och strategier för jämställdhetsintegrering* i den egna organisationen, inklusive plan för uppföljning av arbetet. I detta arbete kan såväl Länsstyrelsen enskilt som de olika regionala forumen för samverkan kring jämställdhetsfrågor vara ett stöd. Utvärderingen av föregående jämställdhetsstrategi visar att statliga och

regionala aktörer har bättre förutsättningar än kommunerna, särskilt de mindre, för att arbeta med jämställdhetsintegrering. Under strategiperioden bör därför ett särskilt fokus läggas på stöd och insatser riktade mot den kommunala nivån.

- **Länets aktörer ska utveckla interna strategier eller planer för jämställdhetsintegrering, inklusive plan för uppföljning av arbetet.**

C. Utbildning och kompetenshöjande insatser

För att ett effektivt jämställdhetsarbete ska kunna implementeras i länet krävs kunskap och kompetens om hur jämställdhetsarbete kan bedrivas. Under strategiperioden ska därför kompetensutveckling och utbildningsinsatser genomföras, särskilt för chefer, ledningsfunktioner och andra beslutsfattare och med ett särskilt fokus på ledning och styrning. I utvärderingen av länets tidigare jämställdhetsstrategi framkommer ett behov av att även inkludera politiken i det kompetenshöjande arbetet.

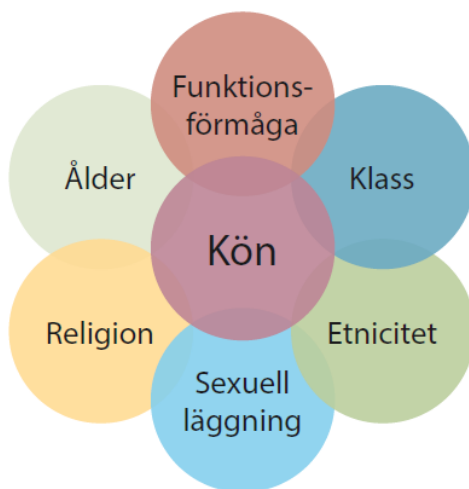
- **Länets aktörer ska erbjuda kompetensutvecklingsinsatser, särskilt för chefer, ledningsfunktioner, politiker och andra beslutsfattare.**
- **Jämställdhetsrådet beslutar om årliga fokus i aktivitetsplanerna för kompetensutveckling och utbildningsinsatser under perioden 2021–2024.**
- **Länsstyrelsen erbjuder råd och stöd.**

D. Ett intersektionellt och normkritiskt förhållningssätt

Intersektionalitet

Regeringens huvudsakliga strategi för att skapa ett jämställt samhälle är jämställdhetsintegrering, vilken alltid handlar om kön – men inte bara om kön. Jämställdhetsintegrering behöver ske med en medvetenhet om att olika anledningar till ojämlikhet påverkar varandra. Detta brukar kallas intersektionellt synsätt. Några exempel är att insatser för att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden måste ta hänsyn till både kön **och** klass. Insatser för att främja kvinnors deltagande på arbetsmarknaden måste ta hänsyn till kön och etnicitet. Insatser för att främja ett jämlikt bemötande inom vård och omsorg får inte utgå från att alla lever i heterosexuella relationer, det vill säga inte ta för givet hur sambandet mellan kön **och** sexuell läggning ser ut. Att

arbete intersektionellt innebär att kritiskt och återkommande reflektera omkring hur kön samverkar med andra ojämlikhetsgrunder.

Ett normkritiskt förhållningssätt

Ett normkritiskt förhållningssätt innebär att ha en kritisk blick på och förändra olika maktstrukturer och begränsande normer, i stället för att försöka få enskilda individer att förändra sig eller sitt beteende för passa in i en förutbestämd mall. Det kan ofta handla om att ifrågasätta vad som anses "normalt". Att arbeta med normkritik är viktigt i allt jämställdhetsarbete.

→ Länets aktörer ska sträva efter att ett intersektionellt och normkritiskt förhållningssätt ska präglade alla verksamheter.

Länsstyrelsen
Örebro län

Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024
är framtagen och antagen av Örebro läns
jämställdhetsråd.

Bilaga till remiss för *Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024* – Lista över remissinstanser

Askersunds kommun
Degerfors kommun
Hallsbergs kommun
Hällefors kommun
Karlskoga kommun
Kumla kommun
Laxå kommun
Lekebergs kommun
Lindesbergs kommun
Ljusnarsbergs kommun
Nora kommun
Örebro kommun
Arbetsförmedlingen
Arbetsmiljöverket
Business Region Örebro
Domstolsverket
Försvarmakten
Försäkringskassan
Kriminalvården
Kvinnohuset Örebro
LO
Migrationsverket
Polisen
Region Örebro län
RF-SISU
Skatteverket
Statistiska Centralbyrån
Svenska ESF-rådet
Svenskt näringsliv
Sydnärkes utbildningsförbund
TCO
Tillväxtverket
Transportstyrelsen
Örebro läns bildningsförbund
Örebro läns mansmottagning
Örebro tjejjour
Örebro universitet

Remiss, Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024 – Frågor

Information

Nedan finns ett antal frågor för besvarande. De remissvar som inkommer är viktiga och kommer att tas i beaktande i färdigställandet av strategin.

Svar skrivs in direkt i respektive ruta nedan genom att klicka på det gråa fältet. Det finns inga begränsningar av antal ord eller tecken, men vi ser gärna relativt kortfattade och koncisa svar.

Sista dag för att svara på remissen är den 13 april.

1. Sammanfattning av organisationens bedömning

Här efterfrågas ett övergripande omdöme, främst i syfte att tydliggöra din organisations sammantagna bedömning, till exempel positiv eller negativ.

Hur ställer sig er organisation till förslaget till *Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024*?

Ser ni några hinder för att medverka till att strategin förverkligas?

Remiss

2021-01-21

2. Strategins innehåll

Här kan synpunkter lämnas kring innehållet i förslaget till strategi och dess kommande användning.

Hur ställer sig er organisation till de föreslagna regionala målen och prioriteringarna (Del 1)?

Hur ställer sig er organisation till de föreslagna inriktningarna och arbetsätten (Del 2) för att förverkliga målen?

Andra synpunkter eller annat som bör beaktas gällande förslaget till strategi.

3. Övriga synpunkter

Här ges tillfälle att inkomma med övriga synpunkter eller kommentarer.

Tack för er medverkan!

Klara Bolinder

Särskilt sakkunnig i jämställdhet

Hannes Hart Svedberg

Jämställdhetssamordnare

Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024 – Information om remissförfarande

Inbjudan att besvara remiss

Härmed inbjuds er organisation att inkomma med ett remissvar gällande *Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024*.

Sista datum för att inkomma med remissvar är den 13 april.

Bakgrund

På uppdrag av regeringen tog Länsstyrelsen under 2017 fram *Örebro läns strategi för jämställdhet 2017–2020*. Då strategiperioden löpte ut vid årsskiftet 2020–2021 har Länsstyrelsen initierat framtagandet av en ny regional jämställdhetsstrategi för perioden 2021–2024, och en arbetsgrupp för detta ändamål tillsattes av Örebro läns jämställdhetsråd vid möte den 26 februari 2020. Ett utkast finns nu framarbetat (se bifogat), och din organisation ombeds nu att inkomma med synpunkter.

Utkastet har arbetats fram av en arbetsgrupp under samordning av Länsstyrelsen, bestående av representanter från Region Örebro län, Försäkringskassan, Örebro universitet samt Hällefors kommun som representant för länets kommuner. Under processen har dialoger förts med flera berörda aktörer och nätverk i länet.

Besvarande av remissen

Enkäten har skickats till varje organisations centrala brevlåda, registratur eller motsvarande, för vidarebefordran till den/de personer som bedöms vara bäst lämpade att besvara enkäten. Om din organisation har en representant i Örebro läns jämställdhetsråd, i kommunnätverket Regional Plattform för jämställdhet eller i det regionala Statligt nätverk för jämställdhet får dessa personer kopia för kännedom.

I dokumentet ombeds ni att ge synpunkter i följande tre steg:

- 1. En inledande kort sammanfattning av din organisations bedömning av förslaget till strategi.** Här efterfrågas ett övergripande omdöme, främst i syfte att tydliggöra din organisations sammantagna bedömning.
- 2. Strategins innehåll.** Här kan synpunkter lämnas kring innehållet i förslaget till strategi och dess kommande användning.

Missiv till remiss

2021-01-21

3. **Övriga synpunkter.** Här ges tillfälle att inkomma med övriga synpunkter eller kommentarer.

Ifylld enkät skickas till orebro@lansstyrelsen.se. I ämnesraden anger du ”Remiss gällande Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024, diarienummer 801-8786-2020”.

Behandling av inkomna svar och antagande av strategin

Efter remisstidens slut sammanställs svaren av Länsstyrelsen och behandlas av arbetsgruppen för strategin, varefter utkastet bearbetas. Strategin planeras sedan att antas av Örebro läns jämställdhetsråd på dess sammanträde den 19 maj 2021. Den publiceras sedan i Länsstyrelsens publikationsserie.

Länsstyrelsen är mycket tacksamma om ni tar er tid att behandla utkastet och inkomma med eventuella synpunkter. Era svar är värdefulla för jämställdhetsarbetets inriktning under perioden 2021–2024. Vid frågor går det bra att kontakta hannes.hart.svedberg@lansstyrelsen.se.

Tack för er medverkan!

Klara Bolinder

Särskilt sakkunnig i jämställdhet

Hannes Hart Svedberg

Jämställdhetssamordnare

29

Redovisning av motioner och
medborgarförslag som inte
besvarats inom ett år

21RS1969

Redovisning av motioner och medborgarförslag som inte besvarats inom ett år

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen bör en motion eller ett medborgarförslag besvaras så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen eller medborgarförslaget väcktes. Om beredningen inte hunnit avslutas inom ett år ska detta, enligt kommunallagen 5 kap. 33 §, anmälas till fullmäktige, som då får avskryva motionen eller medborgarförslaget från vidare handläggning.

Enligt regionfullmäktiges arbetsordning ska rapportering ske två gånger per år.

Med anledning av detta redovisas att det för närvarande finns tolv motioner som inte har besvarats inom ett år.

Följande sju motioner är planerade att behandlas av fullmäktige den 14 april 2021:

- Självtest för att få fler att ta cellprov (KD), 17RS4032,
- Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning intensivvård (M), 19RS7770,
- Upprätta en skogsbruksplan för ett kalhyggefritt skogsbruk (MP), 19RS10467
- Utredda möjligheten att införa och etablera ett ungdomsfullmäktige (L), 20RS611
- Införa en förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor (V), 20RS618
- Regionfullmäktiges presidium ska knyta till sig en kontaktperson från vart och ett av de partier som inte ingår i presidiet i sitt arbete med demokratifrågor (V), 20RS1147
- Minska antalet dödfödda barn i Örebro län (V), 20RS2731,
- Vården ska bli bättre på att ta hand om patienter med ME/CFS (V), 20RS2733,
- Avskaffa de orättvisa avgifter på hjälpmedel (V), 20RS5671
- Införande av möjligheten till sammanträden på distans (V), 20RS3058

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 21RS1969

Vidare redovisas att det finns sjutton medborgarförslag som inte har besvarats inom ett år.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-03-22
Redovisning av obesvarade motioner och medborgarförslag

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:
Regionfullmäktige

Redovisning av motioner och medborgarförslag som inte blivit besvarade inom ett år

Rubrik	Inkom datum	Diarienummer
Motioner		
Självtest för att få fler att ta cellprov (KD)	2017-06-29	17RS4032
Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning intensivvård (M)	2019-09-26	19RS7770
Upprätta en skogsbruksplan för ett kalhyggefritt skogsbruk	2019-12-19	19RS10467
Att införa en förseningsersättning för färdtjänst och sjukresor	2020-01-22	20RS618
Att utreda möjligheten att införa och etablera ett ungdomsfullmäktige	2020-01-21	20RS611
Avgiftsfri kollektivtrafik	2020-01-15	20RS323
Regionfullmäktiges presidium ska knyta till sig en kontaktperson från vart och ett av de partier som inte ingår i presidiet i sitt arbete med demokratifrågor	2020-02-04	20RS1147
Bevara akutsjukhuset i Lindesberg	2020-02-24	20RS2337
Stötta studenter med resebehov	2020-03-05	20RS2403
Minska antalet dödfödda barn i Örebro län	2020-03-13	20RS2731
Vården ska bli bättre på att ta hand om patienter med ME/CFS	2020-03-13	20RS2733

Införande av möjligheten till sammanträden på distans	2020-03-23	20RS3058
Medborgarförslag		
Regler för färdtjänst och sjukresor i Örebro län	2017-03-31	17RS1776
Besparing av hyrläkare	2017-11-30	17RS7415
Sjukresor	2018-02-23	18RS1588
Färdtjänst	2019-01-04	19RS1375
Reseersättning vid sjukresa med bil	2019-12-18	19RS10406
Administration av gratis sjukvård till regionanställda	2020-02-06	20RS1246
Studentrabatt på buskortet	2021-02-11	20RS1444
Buskort	2021-02-11	20RS1445
Protest mot busspriserna	2021-02-11	20RS1447
Kollektivtrafik är dyrt	2021-02-11	20RS1449
Protest mot busspriserna	2021-02-11	20RS1450
Protest mot busspriserna	2021-02-11	20RS1451
Lokaltrafik	2021-02-11	20RS1454
Sänkt pris på lokaltrafiken	2021-02-11	20RS1455
Protest mot busspriserna	2021-02-11	20RS1458
Säkerhet för att ta sig till och från busshållplatsen vid Kävesta Västra	2021-02-11	20RS1459
Spara på gratis sjukresor på buss	2020-03-31	20RS3564

30

Besvarande av motion från
Ewa Sundkvist (KD) och Elin
Enes (KD) om självtest för
gynekologisk cellprovtagning

17RS4032

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 17RS4032

Organ
Regionstyrelsen

Besvarande av motion från Ewa Sundkvist och Elin Enes (KD) om självtest för gynekologisk cellprovtagning

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

Sammanfattning

Ewa Sundkvist och Elin Enes (KD) har skrivit en motion till Region Örebro län om att erbjuda självtest för att på så vis få fler kvinnor att ta gynekologiskt cellprov.

Regionstyrelsen behandlade i februari 2018 motionen och beslutet där blev att den ansågs besvarad men i regionfullmäktige i mars 2018 beslutas om en återremittering av ärendet för ytterligare beredning avseende kunskaps- och forskningsläget. En sådan komplettering av svaret har skett.

Eftersom självtest på grund av begränsad evidens inte är en av rekommendationerna i det nationella vårdprogrammet gör Region Örebro län bedömningen att det inte är aktuellt med ett breddinförande i screeningprogram. Däremot visar vetenskapliga studier att egenprovtagning har en sådan tillförlitlighet att det kan motivera att man använder egenprovtagning för att nå icke-deltagare. Motionen anses besvarad.

Beredning

Regionfullmäktige behandlade vid sitt sammanträde den 6 mars 2018 förslag till svar avseende en motion från Ewa Sundkvist (KD) och Elin Enes (KD).

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 17RS4032

Regionfullmäktige beslutade att ärendet återremitteras för ytterligare beredning avseende kunskaps- och forskningsläget.

Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård behandlade ärendet vid sammanträde 28 januari 2021.

Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden föreslå regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade ärendet den 12 februari 2021.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Yrkanden

Willhelm Sundman (L) och Sebastian Cehlin (M) yrkar bifall till motionen.
Ewa Sundkvist (KD), Monika Aune (MP) och Maria Odheim Nielsen (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Wilhelm Sundman (L), Sebastian Cehlin (M) och Ulrika Björklund (M) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för yrkandet om bifall till motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på miljö-, barn-, eller jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-03-22
Svar på motionen
Motionen

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 17RS4032

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:
Regionfullmäktige

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Datum
2021-01-28

Beteckning
Dnr: 17RS4032

Er beteckning

Kristdemokraterna (KD)

Svar på motion om självtest för gynekologisk cell- provtagning

Ewa Sundkvist och Elin Enes (KD) har i en motion till Region Örebro län den 29 juni 2017 tagit upp att det är viktigt att så många kvinnor som möjligt genomför ett cellprov och att självtest är en viktig åtgärd för att öka antalet kvinnor som testar sig.

Regionfullmäktige föreslås i motionen besluta

- att alla kvinnor som inte tagit ett cellprov ett och ett halvt år efter kallelsen till cellprovstagning ska få ett självtest hemskickat
- att alla kvinnor ska kunna välja självtest

Hälso- och sjukvårdsnämnden framför med anledning av motionen följande:

Region Örebro län har ett screeningdeltagande på 82 procent, vilket är ett deltagande som ligger över rikets genomsnittliga nivå. Deltagandet är också kraftigt stigande sedan 2017 då Region Örebro län, för att följa de nationella rekommendationerna som höjt åldersgränsen till 70 år, har genomfört en så kallad catch-up screening för alla kvinnor mellan 64-70 år. Dessa kvinnor har erbjudits att komma separat för provtagning då de inte deltagit i screeningen på, ibland, många år.

Nationella kvalitetsregistrets årsrapporter visar att livmoderhalscancer har ökat i Sverige de senaste åren. Över hela tidsperioden 2009–2018 ökade canceren med 2,5 procent varje år. I år finns dock en antydning om att trenden kan ha vänt – incidensen (antalet fall av en given sjukdom under en given tidsperiod i en viss population, vanligt är att antalet som får diagnosen anges för per år och relateras till 100 000 invånare) för den senaste perioden 2016–2018 är på nedgående i flera regioner.

Region Örebro län är en av regionerna med en sjunkande incidens av livmoderhalscancer. Region Örebro län är en av 8 regioner som har lägst incidens av livmoderhalscancer i Sverige med en incidens på färre än 9 fall per 100 000 kvinnor.

Primär HPV-test i screeningprogrammet för cervixcancer infördes i Region Örebro län som första region i Sverige redan 2016. Kvinnor kallas vart tredje år från 23-50 år och vart femte år därefter. Då HPV-screening är en säkrare metod kommer programmet framöver leda till att kvinnor med ett negativt HPV-prov kallas med utglesade intervall. Den styrgrupp som arbetar med cervixscreening i Region Örebro län är väl uppdaterad gällande nationella och internationella data och rekommendationer. Gruppen arbetar också aktivt med data från Region Örebro läns screening. Styrgruppen är också väl insatt i vad som är möjligt att införa i screeningen och hur detta ska/kan implementeras.

När det gäller ”långtidsuteblivare” det vill säga kvinnor som inte deltagit på ett screeningintervall plus 4 år så finns det nationella rekommendationer att dessa bör erbjudas självtest. Detta arbete är påbörjat för mer än 3 år sedan i Region Örebro län, och styrgruppen för cervixscreening har arbetat aktivt med detta en längre tid.

Region Örebro län kan enbart nå i land med detta arbete om Region Örebro läns kallelsesystem uppdateras av IT-företaget som försörjer stora delar av Sverige med denna mjukvara. Detta arbete är i sin slutfas och styrgruppen tror, och hoppas, att det kommer att kunna erbjudas alla ”långtidsuteblivare” i Region Örebro län i början av år 2021.

Region Örebro läns styrgrupp för cervixcancerprevention följer noga utvecklingen när det gäller självprovtagning som ett komplement till barnmorsketaget prov. Detta är något som ännu inte har införts som ett generellt erbjudande till alla kvinnor utan det utvärderas på olika vis, i olika studier. Arbete pågår för att säkra att det är en metod som kan erbjudas och som i så fall inte påverkar det internationellt sett höga deltagandet cervixscreeningen som vi har i Sverige. Inom Region Örebro län finns det även en forskargrupp som studerar aspekter av självprovtagning.

Aktuellt kunskapsläge

Överläkare och medicine doktor Lovisa Bergengren, kvinnokliniken, som även är ordförande i styrgrupp för cervixcancerprevention samt Mats G Karlsson överläkare i patologi och adjungerad professor bedriver ett stort externfinansierat forskningsprojekt (1) inom området och de följer kunskapsutvecklingen avseende självprovtagning inom den gynekologiska cervixscreeningen. Forskningen utgår från regionens satsning på den så kallade ”catch up” provtagningen för kvinnor 64-69 år i samband med att de nya nationella rekommendationerna implementerades. De har också redan publicerade egna vetenskapliga publikationer (2) inom fältet. Forskningsfältet är internationellt sett aktivt och utvecklas snabbt.

Självprovtagning, som komplement till nuvarande modell som utgår från professionell provtagning och HPV-analys som primärscreeningsmetod för kvinnor över 30 år, kan utifrån ett evidensperspektiv ses utifrån två principiella infallsvinklar.

- Kan egenprovtagning bidra till att höja deltagarfrekvensen hos icke-deltagare
- Ger egenprovtagning minst lika tillförlitliga resultat som professionell provtagning.

Kunskapen har ökat successivt när det gäller möjligheten att höja deltagandefrekvensen genom att erbjuda egenprovtagning. Än vet vi inte tillräckligt om hur ett program ska utformas för att få bästa effekt på deltagande. Det måste också betonas att resultaten från olika studier avseende effekt på deltagandefrekvens inom olika screeningmodeller påverkas av en mängd bakgrundsfaktorer och resultat från internationella studier genomförda i ett sjukvårdssystem som i mycket skiljer sig från det svenska kan vara svåra att direkt kunna applicera hos oss. Flertal översikter inom forskningsfältet finns (referens 4, 5).

Avseende självprovtagningens tillförlitlighet jämfört med professionella studier finns fortfarande, enligt Bergengren och Karlssons bedömning, ingen otvetydig evidens att metoden är minst lika bra (non-inferior) som professionell provtagning, vilket också stöds av publicerade metaanalyser (6). Även här finns utmaningar att jämföra studier med varandra och direkt applicera dessa på lokala förhållanden, bland annat beroende på den stora mängd olika metoder för såväl självprovtagning som HPV-analys (humant papillom virus) som används i de olika studierna (6). Egna (1) och andras data (5, 6) visar dock att självprovtagning i sig har en tillförlitlighet som kan motivera dess användning för att nå icke-deltagare medan evidens ännu ej finns för att ersätta professionellt baserad screening-verksamhet med självprovtagning.

Socialstyrelsens föreskrifter och nationella vårdprogrammet finns för att säkerställa att cervixscreening erbjuds alla kvinnor och att arbetet ska ske jämlikt över riket och så evidensbaserat som möjligt. Arbetet med att förnya riktlinjer både inom Socialstyrelsen och inom vårdprogramgruppen pågår.

Sammanfattningsvis pågår arbete för att säkra att ”långtidsuteblivare” ska kunna erbjudas självttest. Frågan om självprovtagning till en bredare grupp än bara långtidsuteblivare undersöks och här är det angeläget att det i så fall inte ska påverka det internationellt sett höga deltagandet cervixscreeningen som vi har i Sverige.

Utvalda litteraturreferenser (motsv)

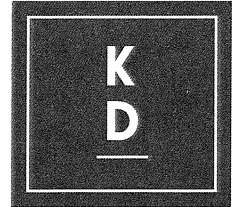
1. Projektdatabasen, Region Örebro län,
<http://www.fou.nu/is/fourol/project/228071>
2. Bergengren et al, Comparison between professional sampling and self-sampling for HPV-based cervical cancer screening among postmenopausal

- women, *Int J Gynaecol Obstet.* 2018 Sep;142(3):359-364
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed?term=Bergengren%2C%20Lovisa%5BAuthor%5D>
3. Nationellt vårdprogram för Cervixcancerprevention
<https://www.cancercentrum.se/samverkan/vara-uppdrag/prevention-och-tidig-upptackt/gynekologisk-cellprovskontroll/vardprogram/gallande-varldprogram/>
 4. Rees et al, Interventions to improve the uptake of cervical cancer screening among lower socioeconomic groups: A systematic review. *Preventive Medicine* 111 (2018); 323-335.
 5. Arbyn et al. Offering Self-Sampling Kits for HPV Testing to Reach Women Who Do Not Attend in Regular Cervical Cancer Screening Program. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev* 24 (2015): 769-772.
 6. Arbyn et al, Accuracy of human papillomavirus testing on self-collected versus clinician collected samples: a meta-analysis. *Lancet Oncol* (2014): 172-183.
 7. Arbyn et al. VALHUDES: A protocol for validation of human papillomavirus assays and collection devices for HPV testing on self-samples and urine samples. *J Clin Virol* 107 (2018): 52-56.

Mot bakgrund av ovanstående beskrivning av läget när det gäller screening-deltagande, kunskapen inom området och behovet av IT-stöd så föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

För Region Örebro län

Motion till Region Örebro län

Örebro 29 juni 2017

Självtest för att få fler att ta cellprov

Cellprovtagningarna är kostnadsfria i Region Örebro län. Trots det uteblir idag tyvärr många kvinnor från de regelbundna cellprovtagningar som kvinnor mellan 23 och 69 år kallas till för att förebygga livmoderhalscancer. Var fjärde kvinna mellan 51-60 år uteblir vid kallelse. Utlandsfödda kvinnor och kvinnor i socioekonomiskt utsatta områden uteblir i större utsträckning.

I höst höjs åldersgränsen för cellprovtagning. Det innebär att kvinnor upp till och med 69 års ålder kommer kallas till provtagning. Det är en viktig insats för att förebygga livmoderhalscancer. Denna utökning innebär ökat tryck, och det kommer ta tid innan alla får sin kallelse.

För att förebygga livmoderhalscancer är det viktigt att så många kvinnor som möjligt genomför ett cellprov. I ett nytt nationellt vårdprogram för att förebygga livmoderhalscancer rekommenderas nu landsting och regioner att börja använda självtest för kvinnor som inte kommer på cellprovtagning under en screeningintervall plus fyra år. Västra Götalandsregionen införde i höstas självtest, och enligt Regionalt cancercentrum väst använde 15 procent av kvinnorna självtestet. I Södermanland har man tagit det ett steg längre, och kommer att skicka ut självtester till kvinnor som uteblivit ett och ett halvt år.

En komplettering med självtest till de vanliga cellprovtagningarna är en viktig åtgärd för att öka antalet kvinnor som testar sig mot HPV-virus och livmoderhalscancer. Det rekommenderade tidsspannet för när självtest ska skickas ut är, anser vi i likhet med Södermanlands landsting, vara för långt. Med kortare tidsspann hinner fler kvinnor upptäcka cellförändringar i tid.

De kvinnor som inte tagit cellprov ett och ett halvt år efter att de kallats till cellprovtagning ska få ett självtest hemskickat. Dessutom ska den som vill kunna välja självtest. På så sätt ökar möjligheten att upptäcka livmoderhalscancer i god tid. Dessutom möjliggör ökat användande av självtester att fler ur det utökade åldersspannet kan få genomföra sina tester tidigare.

Med stöd av ovanstående föreslås Regionfullmäktige besluta

att alla kvinnor som inte tagit ett cellprov ett och ett halvt år efter kallelse till cellprovtagning ska få ett självtest hemskickat

att alla kvinnor ska kunna välja självtest

För Kristdemokraterna

Ewa Sundkvist

Elin Enes

31

Besvarande av motion från
Jihad Menhem (V), Jessica
Carlqvist (V) och Anneli Mylly
(V) om införande av självttest
för HPV-virus

20RS9673

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9673

Organ
Regionstyrelsen

Besvarande av motion från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Anneli Mylly (V) om införande av självtest för HPV-virus

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses vara besvarad.

Sammanfattning

Vänsterpartiet har i en motion till regionfullmäktige föreslagit att Region Örebro län ska införa självtest för HPV-virus för de kvinnor som uteblir från cellprovstestning och till de övriga som önskar självtest.

Örebro län har ett screeningsdeltagande som ligger över rikets genomsnitt, samtidigt är länet ett av åtta län med lågt antal insjuknade i livmoderhalscancer årligen. Idag saknas ett IT-stöd för att kunna identifiera kvinnor som uteblir från cellprovtagning under en lång tid.

Ärendebeskrivning

Jihad Menhem, Jessica Carlqvist och Anneli Mylly (V) föreslår i en motion att regionfullmäktige ska besluta att Region Örebro län inför ett självtest för HPV-virus till länets kvinnor som uteblir från det nationella cellprovet från livmoderhalsen samt att alla kvinnor som önskar också ska erbjudas det.

Region Örebro län har ett screeningdeltagande som ligger över rikets genomsnittliga nivå. Deltagandet är också kraftigt stigande sedan 2017 då Region Örebro län

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9673

genomfört en så kallad catch-up screening för alla kvinnor mellan 64-70 år sedan nationella rekommendationer ändrats.

Nationella kvalitetsregistret visar att livmoderhalscancer har ökat över tid men nu är på nedgående i flera regioner. Region Örebro län är en av de åtta regioner som har lägst insjuknande i livmoderhalscancer i Sverige.

Incidensen (antalet fall av en given sjukdom under en given tidsperiod i en viss population, vanligt är att antalet som får diagnosen anges för per år och relateras till 100 000 invånare) är färre än 9 fall per 100 000 kvinnor i Region Örebro län som också är en av få regioner som har en sjunkande incidens av livmoderhalscancer.

Region Örebro län saknar idag ett IT-stöd för att kunna identifiera kvinnor som uteblir från cellprovtagning under en lång tid.

Beredning

Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård behandlade ärendet den 28 januari 2021.

Beredning för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden föreslå regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade ärendet den 12 februari 2021.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Yrkanden

Willhelm Sundman (L), Sebastian Cehlin (M) och Maria Odheim Nielsen (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Willhelm Sundman (L), Sebastian Cehlin (M) och Maria Odheim Nielsen (V) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för yrkandet om bifall till motionen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet bedöms inte påverka miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Katrin Pöntynen Boström

Sammanträdesdatum
2021-03-22

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9673

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-03-22 Svar på motion om införande av självtest för HPV-virus

Svar på motion om införande av självtest för HPV-virus

Motion om införande av självtest för HPV-virus

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige